

บทที่ 2

การแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย และการต่อต้าน
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

แนวความคิดที่คล้ายคลึงกับลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นเมื่อกำเนิดมาเป็นเวลาช้านานดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 แต่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเพียงอุดมการณ์และการแสดงออกถึงความไม่พอใจในระบบเก่าที่ไม่พึงปรารถนาเท่านั้น ฉะนั้น พลังความคิดดังกล่าวในระยะนั้น จึงไม่ค่อยจะมีผลทำลายอำนาจรัฐเสรีนิยม แต่เมื่อ คาร์ล มาร์กซ์ และเฟรเดอริช เองเงิลส์ ได้ร่างคำประกาศพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นในปี 2391 ความหมายและวิธีการของลัทธิคอมมิวนิสต์ก็ปรากฏออกมาในรูปใหม่ที่มีลักษณะรุนแรงและทำลายอำนาจรัฐเสรีนิยมทั่วโลก

อย่างไรก็ตาม แม้ลัทธิคอมมิวนิสต์ของมาร์กซ์จะสร้างความหวาดเกรงให้แก่ระบบทุนนิยมเป็นอย่างมาก แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ชนชั้นผู้ใช้แรงงานและองค์การสากลครั้งที่ 1 และที่ 2 ก็ไม่สามารถดำเนินการไปตามที่มาร์กซ์คาดไว้ พลังลัทธิคอมมิวนิสต์ของมาร์กซ์เกือบจะสูญสลายไปเพราะความขัดแย้งในการตีความของพวกเขาฝ่ายขวาและฝ่ายเป็นกลาง แต่เมื่อเลนินได้ทำการปฏิวัติรัสเซีย และนำลัทธิคอมมิวนิสต์ของมาร์กซ์มาขยายความเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลก ลัทธิคอมมิวนิสต์สาขามาร์กซิสม์ - เลนินนิสม์ ก็ได้กลายเป็นพลังที่สำคัญต่อการคุกคามโลกเสรีขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า รัสเซียเป็นประเทศใหญ่ และเป็นประเทศมหาอำนาจประเทศหนึ่งที่สามารถเข้าแทรกแซงก่อกองพรรคคอมมิวนิสต์ และขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ เพื่อทำการเคลื่อนไหวต่อต้านลัทธิทุนนิยมได้

สำหรับประเทศไทย ในช่วงที่เลนินทำการปฏิวัติรัสเซียในปี 2460 และตั้งองค์การสากลครั้งที่ 3 เพื่อทำการเคลื่อนไหวแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์นั้น รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าไม่ประสบปัญหาการแทรกแซงจากลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างประเทศต่าง ๆ ในตะวันออกและในเอเชีย อาทิเช่น เยอรมันนี ฟินแลนด์ กรีซ อังการี โปแลนด์

อเมริกาใต้ อเมริกาเหนือ อินโดนีเซีย จีน ญี่ปุ่น และเวียดนาม¹ เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ ไม่ใช่เพราะประเทศไทยเคยมีสัมพันธ์อันดีกับรัสเซียมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า² และก็ไม่ใช่เพราะไทยเคยเป็นพันธมิตรร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 หากแต่เป็นเพราะเลนินยังไม่สนใจจะเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียมากเท่าในยุโรป ทั้งนี้เพราะเลนินเห็นว่าดินแดนแถบนี้ยังมีผู้เลื่อมใสลัทธิคอมมิวนิสต์น้อยมาก ฉะนั้น จึงไม่เหมาะกับแผนการณของคอมมิวนิสต์³ อย่างไรก็ตาม แม้คอมมิวนิสต์จะไม่ได้แทรกแซงการเมืองภายในสังคมไทยในช่วงนี้ แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าก็ทรงมีพระราชดำริต่อต้านลัทธิสังคมนิยมอยู่เป็นอันมาก ทั้งนี้เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่า ความคิดสังคมนิยมนั้นมีข้อดีก็เฉพาะในด้านการทหารหรือทฤษฎีเท่านั้น ส่วนในทางปฏิบัติจริง ๆ นั้นเป็นไปได้ยาก เพราะการที่จะให้คนทุกคนมีความเสมอภาคกันในทุก ๆ ด้านย่อมเป็นไปได้ ดังนั้น พระองค์จึงไม่ทรงเชื่อว่าเป็นโลกนี้จะมีลัทธิสังคมนิยมที่แท้จริงได้ เพราะในลัทธิเช่นนี้จำเป็นต้องอาศัยคนที่มีจิตใจเสีย-

¹ ุรายละเอียดใน A Day of Mourning For The Victims of Communism, pp. 36-37 และใน R.E. Ruiz, Cuba, The Making of Revolution (Amherst : University of Massachusetts Press, 1968) และใน Massimo Salvadori; The Rise of Modern Communism (Illinois : The Dryden Press, 1975), pp. 34-39

² ุรายละเอียดใน ฉลอง สุนทราวณิชย์ "ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรัสเซียและประเทศไทยตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 (วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516) และใน เอ. การชวา และ ล. กอเทศโกฟ, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรัสเซียกับประเทศสยาม, เสรีบุร พันธ์วังษ์ แปล, (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2517)

³ Massimo Salvadori; The Rise of The Modern Communism,

สละอย่างสูง ซึ่งทรงเห็นว่ามิใช่น้อยมาก ส่วนลัทธิสังคมนิยมที่จะมีได้ก็คงเป็นเพียงสังคมนิยมจอมปลอมของผู้ที่ไร้ทรัพย์สิน แต่ปรารถนาจะได้ส่วนเฉลี่ยในทรัพย์สินของผู้อื่นเท่านั้น ซึ่งในการกระทำเช่นนี้จะทำให้ผู้ไร้ทรัพย์สินไม่ขาดทุนอะไรเลยในการเฉลี่ยทรัพย์สิน ตรงกันข้ามมีแต่จะกำไรท่าเดียว และด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระองค์ทรงมีพระราชดำริต่อต้านลัทธิสังคมนิยมอย่างรุนแรง ทั้งนี้เพราะทรงเกรงว่าถ้าสังคมนิยมแบบนี้เกิดขึ้นในประเทศไทยก็มีแต่ "... จะทำให้คนไทยแตกกัน จะทำให้คนที่ต่างชั้นแต่เป็นชาติเดียวกันมีความศุภยามเกลียดชังซึ่งกันและกัน ..." ¹ ซึ่งอาจจะนำความหายนะมาสู่ประเทศไทย เมืองการปกครองของไทยที่มีมาช้านานได้

อย่างไรก็ดี เมื่อถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ประเทศไทยก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ ² ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการแรก ภายหลังจากที่เลนินได้สิ้นชีวิตลงในปี 2467 ศตาลินผู้เข้ามาบริหารแทนได้ดำเนินนโยบายคอเอเซียมากกว่าเลนิน ฉะนั้น องค์การคอมมิวนิสต์ในสมัยศตาลินจึงมีผลกระทบถึงประเทศไทยด้วย ประการที่สอง เกิดจากการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมในเมืองจีน และการแตกแยกระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ประการที่สาม เกิดจากความขัดแย้งระหว่างขบวนการชาตินิยมเวียกนาม กับลัทธิจักรวรรดินิยมฝรั่งเศสในเวียกนาม และประการที่สี่ เกิดจากสภาพที่ตึงและวุ่นวายทางการเมืองไทยที่มีต่อชาวต่างประเทศ ดังจะได้กล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

¹ ฎรายละเอียดใน จดหมายเหตุรายวันในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพหม่อมเจ้า ชัชวลิต เกษมสันต์ วันที่ 1 สิงหาคม 2517 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หามกุฏราชวิทยาลัย, 2517), หน้า 93, 96 - 97 และใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเมือง - การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย (พ.ศ. 2411 - 2475) (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 142 - 148

² ฎได้จากเอกสารสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แฟ้ม 105 เอกสารในรัชกาลที่ 7 หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และเอกสารไมโครฟิล์ม สถาบันไทยคดีศึกษาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. สาเหตุของการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

ก. การเคลื่อนไหวขององค์การคอมมิวนิสต์ในสมัยสตาลิน ก่อให้เกิดการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าในสมัยของเลนินนั้น เป้าหมายของการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นอยู่ที่ประเทศตะวันตกมากกว่าในเอเชีย แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเลนินไม่ได้สนใจเอเชีย การที่เลนินเน้นหนักไปทางยุโรปเพราะเลนินเห็นว่าการปฏิวัติในยุโรปนั้น เป็นข้อบังคับที่ชาวมาร์กซิสต์จะต้องกระทำ¹ ทั้งนี้เพราะทฤษฎีของมาร์กซ์เหมาะสำหรับประเทศอุตสาหกรรมอย่างตะวันตก ซึ่งมีปัจจัยในการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพที่เป็นไปได้มากกว่าในประเทศด้อยพัฒนาอย่างเอเชีย แต่ถึงกระนั้น ทางด้านเอเชีย เลนินก็ได้กล่าวไว้ว่า "จะต้องขยายบทบาทในการต่อสู้ให้กว้างขวางและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อจะส่งเสริมการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์"² ภายหลังจากที่เลนินได้สิ้นชีวิตลงในปี 2467 สตาลินได้เข้ามาบริหารต่อ สตาลินได้นำนโยบายทางเอเชียของเลนินมาเน้นความสำคัญยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะสตาลินเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากเอเชียมากกว่าเลนิน จึงจะเห็นได้จากคำพูดที่ว่า จะต้องไม่ลืมตะวันออกแม้แต่นาทีเดียว เพราะอย่างน้อยทางด้านนี้ก็จะ เป็นทุนสำรองชั้นแข็งแรงแรงที่ไม่มีวันหมดสิ้น และจะเป็นสิ่งเวียนการปฏิวัติโลกในภายหน้าที่ไว้วางใจได้มากที่สุด เราต้องนำประเทศเหล่านี้ต่อสู้คัดค้านลัทธิจักรวรรดินิยม เพื่อทำให้ลัทธิจักรวรรดินิยมโลกของสูญเสียเวทีการต่อสู้ และสูญเสียความแข็งแกร่งของทุนสำรองที่โมฆะทั้งหมดสิ้นในภายภาคหน้า³

¹ Massimo Salvadori; The Rise of The Modern Communism, p. 33

² Ibid.

³ Li Cheng-Chung, The Chinese Communist War Tactics and Peace Strategy (Published by World Anti-Communist League, China Chapter Asian Peoples' Anti-Communist League, Republic of China, 1970), p. 2

และจากจุดมุ่งหมายเช่นนี้ จึงทำให้การแพร่หลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ปรากฏในเอเชีย
มากขึ้นในสมัยของสตาลิน

สำหรับการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยนั้น เท่าที่ปรากฏใน
เอกสาร ความพยายามขององค์การคอมมิวนิสต์ที่จะนำลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาเผยแพร่
ในประเทศไทยครั้งแรกเริ่มจริง ๆ ในปี 2470 ทั้งนี้พิจารณาได้จากเอกสารลับขององค์การ
คอมมิวนิสต์ที่พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ อัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีสได้รับมา จากเอกสาร
ลับสุดยอด ความมาก ภาษามุ่งเตสของเลขาธิการองค์การคอมมิวนิสต์ สาขาตะวันออก
ไกล ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2470 มีถึงคณะกรรมการคอมมิวนิสต์ที่กรุงปารีสได้ระบุว่า
คณะกรรมการขององค์การสากลครั้งที่ 3 ได้จัดการประชุมขึ้นในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2470
นาย ตัน ปิน เซียน (Tan Pin-Sian) ตัวแทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้แถลงต่อที่
ประชุมว่า สถานการณ์ในเอเชียใต้ซึ่งได้แก่อาณานิคมสยาม อินโดจีน อินเดียน และประเทศ
ที่อยู่ใกล้เคียงกับจีนมีความพร้อมแล้วที่จะทำการปฏิวัติของมวลชน โดยเฉพาะอาณานิคมสยาม
และอินโดจีน มีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะยกเลิกระบบการปกครองที่เป็นอยู่ และสถาปนา
ระบบการปกครองของผู้ใช้แรงงานและชาวนาขึ้นแทน ซึ่งถ้าทำได้ จีนแดนแถบนี้ก็จะป็นฐาน
ปฏิบัติการที่สำคัญของกิจกรรมขององค์การสากลครั้งที่ 3 ในแถบเอเชียใต้ แต่การปฏิวัติจะ
ทำได้สำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการช่วยเหลือจากองค์การคอมมิวนิสต์และประชาชนจีน¹
พร้อมกันนี้ก็ได้เสนอให้ส่งสมาชิกขององค์การที่มีประสบการณ์และมีความรู้ทางการเมือง
เศรษฐกิจ และชนบทรวมนิยมประเทศแถบนี้เข้ามาปฏิบัติการ อยากรู้ก็ตาม แม้ว่ากา
กระทำนี้จะเป็นเจตนาารมณ์ขององค์การสากลครั้งที่ 3 แต่ผู้ประสานงานและผู้ดำเนินการ

¹G.B.F.O. 371/12536 No. 78 Secret. British Legation,
Bangkok, April 19, 1927 และดูรายละเอียดใน Le Secretariat Du
Comintern Section d' Extrême d' Orient. Le 27 Février 1927
No. 190a, Moscou. Absolutement Secret Très urgent. Au Bureau
du Comintern à Paris.

แทรกแซงของคอมมิวนิสต์ในเขตเอเชียที่สำคัญก็คือ พรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่เมืองกว๋างตุ้ง¹

จากเอกสารภาษาฝรั่งเศสอีกฉบับหนึ่งของเลขาธิการคอมมิวนิเตอร์น สาขาตะวันออกไกล ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2470 มีถึง คณะกรรมการคอมมิวนิเตอร์นที่ปารีสก็ระบุว่าทางองค์การคอมมิวนิเตอร์นได้มอบหมายให้นาย เอ็ดเวิร์ด สเลเตอร์ (Edward Slater) เข้ามาปฏิบัติงานร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์สยามในกรุงเทพฯ² โดยมีฐานะเป็นหัวหน้าและให้ทุกฝ่ายที่อยู่ในกรุงเทพฯ เชื่อฟังเขา³ นอกจากนี้เอกสารที่สำคัญอีกฉบับหนึ่งที่เลขาธิการคอมมิวนิเตอร์นมีไปถึงนายสเลเตอร์โดยตรงก็ได้ระบุหน้าที่และความรับผิดชอบงานในกรุงเทพฯ ไว้ว่า เมื่อนายสเลเตอร์เข้ามาถึงกรุงเทพฯ เขาจะต้องเข้าติดต่อกับตัวแทนของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยทันที และหลังจากนั้นก็ให้เตรียมการสำหรับการปฏิวัติ โดยคำนึงถึงและต้องเอาใจใส่ต่อสิ่งดังต่อไปนี้ คือ

1. กุศุดำเนินการและฐานะทั่วไปขององค์การพรรคคอมมิวนิสต์ที่อยู่ในอาณาจักรสยาม
2. คุนวนปฏิบัติกรรรม การสะสมอาวุธ และสภาพของพวกคอมมิวนิสต์
3. พยายามเชื่อมโยงพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยกับพรรคที่อยู่ในประเทศข้างเคียง เช่น จีน อินโดจีน และอินเดียน เป็นต้น

¹ เรื่องเดียวกัน

² เรื่องเดียวกัน คุนวนละเอียดใน Le Secretariat Du Comintern Section d' Extrême d' Orient. Le 27 Février 1927. No. 190, Moscou, Au Bureau Du Comintern à Paris.

³ เรื่องเดียวกัน คุนวนละเอียดใน Très Secret. Emplacement de la photographie du titulaire, (Le Comarade Slater, Edward Avec cachet du Secretariat du Comintern) Mandat. Moscou Le 27 Février 1927. Le President Du Comintern, Boukarine.

4. คุณภาพขององค์การที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ว่า จะก่อกวนให้มีการณ์ักหยุดงานเพียงบางส่วน หรืออย่างกว้างขวางนั้น มีทางเป็นไปได้หรือไม่
5. กุของทางที่จะโฆษณาชวนเชื่อในกองทัพบกและกองทัพเรือ
6. คุณภาพรู้สึกของเจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่ที่มีต่อรัฐบาลว่าเป็นอย่างไร
7. คุณภาพรู้สึกทั่ว ๆ ไปของมวลชนผู้ใช้แรงงาน (กรรมมาชีพ) ว่ามีทัศนคติต่อรัฐบาลอย่างไร¹

และหลังจากทำงานที่นั่นแล้ว ให้นายสเลเตอร์ลงมือดำเนินงานตามเป้าหมายที่สำคัญคือ

1. ทำการโฆษณาชวนเชื่อในหมู่มวลชนผู้ใช้แรงงาน และในกองทัพบกและกองทัพเรือ
2. ให้หลีกเลี่ยงการใช้วิธีการใดๆ ในอันที่จะทำให้สูญเสียการสนับสนุนจากผู้นำในกองทัพบกและกองทัพเรือ
3. ให้ออกถึงกลุ่มผู้ก่อการร้ายชั้นช่วยพรรคคอมมิวนิสต์ และให้ดำเนินการก่อการร้ายในทุก ๆ ด้าน
4. ให้เตรียมงานบริหารให้พร้อมเมื่อใดก็ตามการปฏิวัติเริ่มเรียบร้อยแล้ว
5. จะต้องทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับยูแทนของรัสเซียที่อยู่ในประเทศจีน²

จากเอกสารคอมมิวนิสต์ที่พระองค์เจ้าจรรยาศักดิ์ได้มานี้ ทำให้พระองค์ทรงมีความหวาดกลัวภัยคอมมิวนิสต์มาก เพราะทรงเห็นว่านับตั้งแต่ประเทศไทยตั้งมาจากอดีตยังไม่เคยมีคนไทยโน้มเอียงไปทางคอมมิวนิสต์เลย³ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกัน พระองค์จึงทรงแจ้งต่อ ลอร์ด เกริน (Lord Crenne) เอกอัครราชทูตอังกฤษประจำกรุงปารีสให้ช่วยระงับการออกหนังสือเดินทางให้แก่ นายสเลเตอร์ (คนในบังคับอังกฤษ) ที่จะ

¹ เรื่องเดียวกัน คุรายละเอียกใน Le Secrétariat du Comintern, Section d' Orient. Le 27 Février 1927. No. 192 Moscou Absolutement Secret Très Urgent, au Comarade Slater.

² เรื่องเดียวกัน

³ G.B.F.O. 371/12536. No. 725(363)/8/1927)

เดินทางออกจากเมือง มาร์เซอส์มาประเทศไทย¹ ส่วนรัฐบาลไทยก็มีหนังสือแจ้งไปกำชับ นาย วอเตอร์โล (Waterlow) เอกอัครราชทูตอังกฤษประจำกรุงเทพฯ ฯ อีกต่อหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้รัฐบาลอังกฤษช่วยสกัดไม่ให้นายสเลเตอร์เข้าประเทศไทย เพราะเห็นว่า ทางมอส์โคว์ส่งมาเพื่อดำเนินการปฏิวัติในประเทศสยาม อินโดจีน อินเดีย มาลายา และสิงคโปร์ แต่จะเข้าประเทศไทยและอินโดจีนเป็นฐานปฏิบัติการขององค์การสากลครั้งที่ 3 ในเขตเอเชียใต้²

ทางรัฐบาลอังกฤษก็ยินดีให้การช่วยเหลือ โดยส่งนักสืบสกอตแลนด์ยาร์ด (Scotland Yard) ออกสืบหาให้ แต่ก็ไม่พบคนชื่อนี้ที่จะเดินทางเข้าประเทศไทยตามที่ไทยแจ้งไว้³ แต่ถึงกระนั้น ข่าวนี้ก็ทำให้ประเทศไทยมีความหวาดกลัวอันตรายจากการโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์ เป็นอันมาก⁴ ส่วนทางอังกฤษนั้น หลังจากไม่พบตัวและชื่อนายสเลเตอร์ที่ปารีสแล้ว ก็ยังมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ในสิงคโปร์ติดตามคนชื่อสเลเตอร์ต่อ เพราะคาดว่าถ้าเอกสารนั้นเป็นจริง นายสเลเตอร์จะต้องถูกส่งเข้ามาดำเนินการในสิงคโปร์ของอังกฤษด้วย แต่เจ้าหน้าที่ในสิงคโปร์ก็สืบไม่พบคนชื่อสเลเตอร์อีกเช่นกัน⁵ ต่อมาในเดือนมิถุนายน พระองค์เจ้าไกรทศ

¹G.B.F.O. 371/12536. F2987/2987/40. March 29, 1927.

"Assistance Required to prevent British Subject to land in Siam to propagate Bolshevism" by Lord Czerne.

²G.B.F.O. 371/12536 Secret. F3881/2987/40. April 19, 1927. Waterlow to Sir Chamberlain.

³G.B.F.O. 371/12536 Secret. 320/UNC/1091/S.S.2. April 12, 1927. และใน G.B.F.O. 371/12536. F3881/2987/40. April 27, 1927.

⁴G.B.F.O. 371/12536. Secret. F4058/2987/40. March 23, 1927

⁵G.B.F.O. 371/12536. No. 98 Secret. British Legation, Bangkok. May, 23, 1927

รัฐมนตรีต่างประเทศได้ทรงไปแจ้งกับทูตอังกฤษเกี่ยวกับเรื่องนายสเลเตอร์อีกว่า เจ้าหน้า
ที่สยามสืบทราบว่า นายสเลเตอร์จะมาพบกับคนชื่อ ฟรีมานน์ (Frimann) ในสิงคโปร์
และก็จะมากรุงเทพฯ ส่วนฟรีมานน์ก็จะไปไซ่ง่อน และว่าทั้ง 2 คนนี้มักจะปฏิบัติการตาม
เส้นทางไซ่ง่อน กรุงเทพฯ สิงคโปร์ ปอร์ทเสด ปารีส์ และมอสโคว์ และต้องรายงาน
การปฏิบัติงานไปให้องค์การคอมมิวนิเตอร์นทราบเป็นระยะ ๆ¹ เมื่อทางอังกฤษได้รับแจ้ง
ก็ได้ตรวจสอบผู้โดยสารในเรือแอตลอสที่มาสิงคโปร์ แต่ก็ไม่พบคนที่ชื่อสเลเตอร์อีก² ต่อมา
เมื่อเรื่องของนายสเลเตอร์ค่อยเงียบหายไป พระองค์เจ้าไตรหัตถ์ก็ได้รับแจ้งอีกว่า มีคนชื่อ
ดิทซ์ (Ditch) ได้รับการแต่งตั้งให้มาดำเนินการในสยามต่อจากนายสเลเตอร์อีก³ เมื่อ
ทางอังกฤษทราบข่าวก็คิดว่า ถ้าชาวเป็นจริงพวกบอลเชวิคคงจะให้นายดิทซ์มาเปลี่ยนแปลง
การ⁴ จากที่นายสเลเตอร์ทำไว้ไม่สำเร็จ แต่เรื่องนี้ก็ไม่มีหลักฐานพิสูจน์ได้อีก จากความ
ล้มเหลวในการติดตามตัวแทนของคอมมิวนิเตอร์นดังกล่าวนี้ ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า เรื่องที่พระองค์เจ้าจรรูศักดิ์ก็ได้มานี้ บางตอนน่าจะสงสัยอยู่
ทรงเกรงว่าคนที่นำเอกสารของคอมมิวนิเตอร์นมาให้นั้น อาจจะทำหนังสือปลอม เช่น ตอนที่
พูดถึงคณะกรรมการคอมมิวนิสต์ของคนไทยที่ปารีส และพรรคคอมมิวนิสต์ในเมืองไทย⁵ แต่

¹ G.B.F.O. 371/12536 No. 105 Secret. British Legation,
Bangkok. June 18, 1927.

² G.B.F.O. 371/12536 Secret. Government House, Singapore.
June 27, 1927

³ G.B.F.O. 371/12536 Secret. F6789/2987/40. July 4,
1927

⁴ G.B.F.O. 371/12536 Secret. F6888/2987/40. July 8, 1927

⁵ พจข. เอกสารส่วนพระองค์ กรมตำรวจ บ.1.3/61 เรื่อง บอลเชวิค พ.ศ.
2470 หนังสือลับ ที่ 14/534 กรมราชเลขาธิการ ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2470 เจ้า
พระยามหิธร ขอประทานกราบทูล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ถึงกระนั้น พระองค์ก็ยังตรัสว่า "จะไม่เชื่อก็ไม่ควร ควรฟังต่อไป"¹ ซึ่งพระราชดำรินี้ก็คล้ายกับความเห็นของรัฐบาลอังกฤษ คือไม่ค่อยจะเชื่อในเรื่องที่พระองค์เจ้าจรรยา แจ่มแต่อังกฤษก็มองว่า การที่ไม่มีใครสามารถพบตัวนาย สเลเตอร์หรือนายกิติหิรัน อาจเป็นเพราะในระยะแรก ๆ พวกจารบุรุษเหล่านั้นคงจะเข้ามาดำเนินการผ่านทางหมู่คนจีนในประเทศไทยอย่างแน่นอน เพราะในประเทศไทยนั้นมีคนจีนอยู่มาก ซึ่งพร้อมที่จะสร้างความยุ่งยากให้เป็นไปตามที่คอมมิวนิสต์พรารถนาได้²

อย่างไรก็ตาม แม้ทางรัฐบาลอังกฤษและทางรัฐบาลไทยจะไม่สามารถหาหลักฐานพิสูจน์ความจริงในเรื่องนี้ได้ แต่ในระยะต่อมา รัฐบาลไทยก็พบหลักฐานแน่ชัดว่า องค์การคอมมิวนิสต์มีส่วนสนับสนุนการขยายแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย กล่าวคือ ได้ให้การสนับสนุนพวกคอมมิวนิสต์จีนและญวน และบางครั้งก็เคลื่อนไหวเอง

2. ปัญหาการแทรกแซงและการบีบคั้นจากประเทศตะวันตกในเมืองจีน และปัญหาการรวมชาติจีน ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในหมู่คนจีนในประเทศไทยโดยแท้จริงแล้ว ไม่ใช่เกิดจากปัญหาความแตกแยกระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับพรรคก๊กมินตั๋งในปี 2470 อย่างที่มีบางคนเข้าใจกัน ทั้งนี้เพราะลัทธิคอมมิวนิสต์ได้แพร่เข้าสู่ประเทศไทยมาตั้งแต่ปี 2468 แล้ว ฉะนั้น การจะพิจารณาปัญหาความแตกแยกระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับพรรคก๊กมินตั๋งว่า เป็นที่มาของการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย จึงดูไม่เป็นการถูกต้อง เพราะความจริงการแตกแยกระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับพรรคก๊กมินตั๋งนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์จีนในประเทศไทยทวีคูณขึ้นเท่านั้น ดังจะได้กล่าวต่อไป

¹ เรื่องเดียวกัน

²G.B.F.O. Secret. F4058/2987/40. March 23, 1927

ปัญหาการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยที่มีผลมาจากเมืองจีนนั้น มีผลสืบเนื่องมาจากว่า ภายหลังจากที่ ดร.ซุน ยัต เซ็น ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเมืองจีน ดร.ซุน ฯ ไม่สามารถบริหารประเทศให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้ เพราะอำนาจที่แท้จริงไปตกอยู่ในมือของ นายพล ยวน ซี ไฮ¹ และนายพล ยวน ซี ไฮ เองก็ไม่สามารถจะบริหารประเทศได้มากอีกเช่นกัน เพราะจีนต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับสงครามโลก และในระหว่างสงครามนั้น ญี่ปุ่นได้ถือโอกาสส่งกองทัพรุกเข้าไปในจีน และบีบบังคับให้รัฐบาล ยวน ซี ไฮ รับ "ข้อเสนอ 21 ข้อ" (Twenty One Demand)² เพื่อจะริกรอนอำนาจทางการเมืองและทางเศรษฐกิจของจีน แต่เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ในญี่ปุ่น ซึ่งไม่สนับสนุนการรุกรานจีน เพราะเกรงว่าจะทำให้เกิดสงครามกับประเทศตะวันตก นโยบายของรัฐบาลใหม่จึงทำให้จีนรอดพ้นจากความหายนะไปได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ต่อมาเมื่อ ยวน ซี ไฮ ได้สิ้นชีวิตลงในปี 2459 จีนก็เริ่มเข้าสู่ยุคสงคราม ทั้งนี้เพราะ นายพล ยามากาตะ (Yamakata) ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในญี่ปุ่น ได้ให้การสนับสนุนกลุ่มที่ไม่นิยมระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ และก่อกวนให้เกิดสงครามซุนตีกในแมนจูเลีย³ ปัญหาความแตกแยกในเมืองจีนเริ่มจากระยะนี้ เพราะอำนาจที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่รัฐบาลกลาง หากแต่อยู่ในมือของข้าหลวงท้องถิ่นต่าง ๆ และในขณะเดียวกัน ญี่ปุ่นและชาติตะวันตกก็ได้เข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของจีน (ในช่วงปี พ.ศ. 2459 - 2470) มากขึ้น จนทำให้จีนเกือบจะ

¹ Franz Schurmann and Orville Schell, (ed.), Republican China (Middlesex : Random House, Inc., 1967), p. xxi

² คุรายละเอียกใน David Bergamini, Japan's Imperial Conspiracy (London; Panther Books Limited, 1972), pp. 299-300

³ นายพล ยามากาตะ ได้สนับสนุนนายพล จาง โซ - หลิน (Chang Tso-Lin) ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในจีนตอนเหนือ Ibid., p. 300

กลายเป็นอนาธิปไตย¹ และจากความวุ่นวายเช่นนี้ทำให้รัสเซียถือโอกาสเข้ามาสนับสนุนพวกคอมมิวนิสต์จีนและพรรคก๊กมินตั๋งให้ทำการเคลื่อนไหวต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งต่อมาก็ได้ส่งผลกระทบมาสู่ประเทศไทย

รัสเซียเริ่มสนับสนุนพวกคอมมิวนิสต์จีนครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2463² โดยส่งตัวแทนคอมมิวนิสต์ 2 คน คือเกรกอรี วอยตินสกี (Gregory Voitinsky) และ ยาง มิง-ไจ (Yang Ming-Chai) มาปักกิ่ง และต่อมาก็ได้มีการจัดการประชุมกลุ่มสังคมนิยมตะวันออกไกลขึ้นที่เมืองเซียงไฮ้ในต้นปี 2464³ ปรากฏว่าได้รับการสนับสนุนจากพวกปัญญาชนชาวจีนเป็นอันมาก⁴ และในเดือนพฤษภาคมปีเดียวกันนี้ กลุ่มปัญญาชนก็ได้รวมกันตั้งเป็นกลุ่มนิคมคอมมิวนิสต์⁵ และต่อมาในเดือนกรกฎาคมก็ได้ตั้งเป็นพรรคคอมมิวนิสต์จีน⁶ โดยมี หลี่ ถ้า-เจา (Li Ta-Chao) และเงิน ตู - ชิว

¹ บารริงตัน มัว จูเนียร์, จีน อินเดียน, ธเนศ อภรณ์สุวรรณ แปล, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกิลด์ไทย, 2519), หน้า 12

² Massimo Salvadori, The Rise of Modern Communism, p. 36

³ Ibid., p. 37

⁴ B.I. Schwarz, Chinese Communism and The Rise of Mao. (Massachusetts, : Harvard University Press, 1961), pp. 31-34

⁵ Massimo Salvadori, The Rise of Modern Communism, p. 37

⁶ Ibid.

(Ch'en Tu-shiu) ซึ่งนิยมลัทธิมาร์กซิสต์เลนินนิสต์ เป็นผู้นำ และมีเมาเซตุง¹ เป็นเลขาธิการพรรค สาเหตุที่รัสเซียให้การสนับสนุนตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนนั้น สืบเนื่องมาจากความตื่นที่ประชุมคอมมิวนิสต์ในจีนปี 2463 เห็นว่าการที่จะทำลายสังคมตะวันตกโดยการขจัดชนชั้นในตะวันตกนั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอ ฉะนั้น จะต้องหันมาขจัดประเทศต่าง ๆ ในเอเชียที่ถูกตะวันตกบีบคั้น ให้ออกจากรบเพื่อทำลายพลังเศรษฐกิจของตะวันตกด้วย² และด้วยเหตุนี้ พรรคคอมมิวนิสต์จีนจึงได้ก่อตั้งขึ้น ส่วนทางด้านพรรคก๊กมินตั๋งนั้น ต้องลอบทฆาตลงอย่างมากภายหลังที่ ยวน ซี โฮ เข้ามาใช้อำนาจแทน ดร.ซุน ยัต เซ็น แต่หลังจาก ยวน ซี โฮ ล้มชีวิตลง พรรคนี้ก็เริ่มมีบทบาทขึ้นมาอีก โดยอาศัยสถานการณการแตกแยกภายในจีน และการบีบคั้นจากประเทศตะวันตกและญี่ปุ่นช่วยสนับสนุน และในปี 2464 ดร.ซุน ยัต เซ็น ก็ได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีของรัฐบาลที่ กวาง ตุง (kwang tung) ปัญหาการแตกแยกภายในเมืองจีนและการบีบคั้นจากตะวันตกจึงกล่าวในขณะนั้น ทางคอมมิวนิสต์เห็นเป็นโอกาสจึงติดต่อกับ ดร.ซุน ยัต เซ็น เพื่อขอให้พรรคก๊กมินตั๋งร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2464 - 2465 นั้น ความสัมพันธ์

¹ เมาเซตุงได้มาร่วมงานกับหลี่ต้าเจา และ เฉิน กู๋ ชิว ในปี 2463 เมาเซตุงเป็นมาร์กซิสต์เพราะได้รับความคิดเรื่อง การทำสงครามชนชั้นจากลัทธิมาร์กซิสต์ จากการศึกษาของมาร์กซ์ เมาเซตุงมีความแน่ใจว่า "อำนาจทางการเมืองของมวลชนเท่านั้นที่จะนำไปสู่ความยุติธรรมของสังคมได้ และอำนาจนี้จะคงอยู่ได้ก็ต่อจากอาศัยมวลชนรักษา" และต่อมาเมาเซตุงได้รับความคิดจากเลนินอีกว่า "ต้องมีพรรคการเมืองชั้นนำเท่านั้นจึงจะสามารถทำลายระเบียบสังคมเก่าได้" ความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เมาเซตุงเข้าร่วมในการตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ในปี 2463 คุรายละเอียดยกใน Arthur A. Cohen, "Maoism," in Milorad M. Drachkovitch; (ed.), Marxism in The Modern World, p. 165

² Massimo Salvadori, The Rise of The Modern Communism,

ระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังไม่ค่อยมีมากนัก แต่ต่อมาในปี 2466 เมื่อพรรคก๊กมินตั๋งเริ่มได้รับความช่วยเหลือจากรัสเซียมากขึ้น และเจียงไคเช็คก็ยังคงไปฝึกการทหารในรัสเซีย ความสัมพันธ์เช่นนี้ทำให้รัสเซียถือโอกาสทำข้อตกลงกับ ดร. ซุน ยัต เซ็น¹ ให้รับพรรคคอมมิวนิสต์เข้าร่วมด้วย ซึ่ง ดร. ซุน ยัต เซ็น ก็ยอมรับ เพราะคิดว่าการปฏิวัติของจีนนั้นเป็นไปเพื่อประเทศชาติมากกว่าจะเป็นการรับลัทธิคอมมิวนิสต์ และอีกประการหนึ่งก็เห็นว่าในจีนก็มีพรรคคอมมิวนิสต์อยู่แล้ว และก็เป็นที่สมำคณาการเมืองที่มีความเข้มแข็งด้วย² และนอกจากนี้ รัสเซียก็ยังส่งตัวแทนของคอมมิวนิเตอร์นเข้ามาเป็นที่ปรึกษาอีกหลายคนที่สำคัญได้แก่ โบโรดิน (Borodin) ส่วนทางฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์จีนแม้จะไม่ต้องการเข้าร่วมกับพรรคก๊กมินตั๋ง เพราะไม่อยากอยู่ใต้อำนาจบัญชาของพรรคนายทุนแห่งชาติของ ดร. ซุน ยัต เซ็น แต่ก็ไม่อาจขัดขืนจุดประสงค์ของคอมมิวนิเตอร์นที่หวังจะใช้พรรคก๊กมินตั๋งเป็นเครื่องมือในการขยายพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เข้าร่วมแล้ว ทางพรรคก๊กมินตั๋งทำลายความคิดของเม่าเซ่กุงที่จะใช้ชวานาต่อต้านพวกนายทุน ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้พรรคก๊กมินตั๋งเกิดความไว้วางใจที่จะทำงานร่วมกัน ต่อมาเมื่อ ดร. ซุน ยัต เซ็น สิ้นชีวิตลง เจียง ไค เช็ค ได้เข้าบริหารแทน โดยมีโบโรดินให้การช่วยเหลือ³ จากความร่วมมือระหว่าง 2 พรรคนี้ โดยมีคอมมิวนิเตอร์นเป็นกัวเชื่อมเช่นนี้เอง ที่เป็นต้นเหตุทำให้คนจีนนำลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ทำให้เกิดความแตกแยกระหว่าง 2 พรรคนี้ดังที่มีบางคนได้กล่าวไว้ไม่ ทั้งนี้พิจารณาได้จากเอกสารของตำรวจนครบาลที่จับกุมนาย ห่า จิน ซ่า ได้ในปี 2468 จากการสอบสวนปรากฏว่านาย ห่า จิน ซ่า ซึ่งเคยพิมพ์เอกสารคอมมิวนิสต์อยู่บ่อย ๆ เป็นหัวหน้าสมาคม ๆ หนึ่ง และมักจะใช้ห้องสมุดสำหรับประชาชนของตน

¹ Ibid., p. 37

² หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือพิมพ์ลายมือชื่อ ฮงซุย เล่ม 2 หน้า 177 - 180 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2470

³ Franz Schurmann, (ed.), Republican China, p.xvii

ที่มีชื่อว่า "ตุง อัว เกย เจา จือ ป่อ เสี่ย" ซึ่งแปลเป็นไทยว่า "ห้องสมุดเปลี่ยนแปลง ประเทศจีน"¹ เป็นที่ประชุมวางแผน และจากเอกสารที่ตำรวจพบในห้องสมุดก็เป็นเอกสาร ที่แสดงว่า สมาคมของนาย ทำ จิน ซำ เป็นสาขาเกี่ยวเนื่องกับคณะก๊กมินตั๋งแห่งประเทศไทย จีน และจากหนังสือจีนชื่อ "ชิม เลี้ยก จู หึง อื้อ คง ก๊อก" ที่ตำรวจพบก็แปลได้ใจความ เกี่ยวกับการปลุกใจให้คนจีนรังเกียจชาวต่างประเทศ เช่น อังกฤษและญี่ปุ่น แต่ในขณะเดียวกันก็มีคำกล่าวชมเชยลัทธิบอลเชวิคของรัสเซีย กับส่งเสริมลัทธิเก๊กเหม็ง² ชักนำให้คนนิยม การปกครองในแบบสาธารณรัฐ³ และในเดือนเมษายน 2468 ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยัง สืบทราบว่า ร้านยี่ห้อน้ำยั้ง ตำบลตลาดเก่า ถนนสำเพ็ง มีการจำหน่ายหนังสือเกี่ยวกับการ ชักชวนให้คนนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์และบอลเชวิค กับยุยงให้คนจีนเคียดแค้นต่อชาวต่าง ประเทศ⁴ ต่อมาในเดือนกรกฎาคมก็ได้พบหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ "ซินฮักเซง" แปลว่า "นักเรียนใหม่" ซึ่งก็มีข้อความคล้ายกับฉบับก่อน ๆ คือ โจมตีลัทธิราชาธิปไตย⁵ ของประเทศ

¹ทจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 351/11381 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 8 มีนาคม 2468 เจ้าพระยามรราชเสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายัง เจ้าพระยา มหิธร ราชเลขาธิการ

²คำว่า "เก๊กเหม็ง" แปลเป็นไทยว่า การเปลี่ยนแปลงประเพณีหรือตรงกับคำว่า "Revolution" ของตะวันตก

³ทจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 351/11381 ศาลว่าการมหาดไทย ลงวันที่ 8 มีนาคม 2468

⁴ทจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือฉบับ ที่ 35/890 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 เมษายน 2468 เสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายัง ราชเลขาธิการ

⁵จากพระราชวินิจฉัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงอธิบายว่า ลัทธิราชาธิปไตยนั้นหมายถึงลัทธิจักรวรรดินิยม อยู่ใน ทจข. ร.7. ม.18/1 พระราชกระแส ลงวันที่ 29 เมษายน 2469

ตะวันตกที่เขาไปรุกรานและทำร้ายคนจีนตามเมืองต่าง ๆ และในขณะที่เดียวกันก็กล่าวชม
 รัสเชื่อว่า ให้ความเสมอภาคแก่จีน และยังให้เงินช่วยสนับสนุนพลเมืองจีนต่อสู้ทำลายล้าง
 คณะลัทธิราชาธิปไตย เช่น อังกฤษ ญี่ปุ่น และอเมริกา¹ อย่างไรก็ตาม แม้ชาวจีนจะเกลียด
 ชังชาวต่างชาติทุกชาติที่ไปรุกรานจีน แต่ดูเหมือนว่าไม่มีชาติไหนที่จีนจะเกลียดเท่ากับอังกฤษ
 ทั้งนี้เพราะจีนถือว่าอังกฤษเป็นชาติที่ใหญ่ร้ายต่อจีนมาตั้งแต่สงครามฝิ่น ด้วยเหตุนี้การต่อต้าน
 ของชาวจีนในไทยจึงเน้นหนักไปที่ชาติอังกฤษ ดังเช่นในปี 2469 คนจีนในเมืองไทยได้นำ
 แผ่นกระดาษพิมพ์เป็นรูปการ์ตูนไปติดตามร้านต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ซึ่งในแผ่นกระดาษนั้น
 จะมีหนังสือจีนกำกับไว้อ่านประกอบตามลักษณะ โดยใช้ถ้อยคำเปรียบเปรยยุยงให้คนจีนเกิด
 ความเจ็บแค้นชาวอังกฤษ² และต่อมาในปี 2470 ขณะที่พวกคอมมิวนิสต์จีนกำลังหลงใหล
 เข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น³ พรรคก๊กมินตั๋งก็ได้พยายามยั่วยุให้คนจีนในประเทศไทยเกลียดชัง
 อังกฤษมากขึ้น โดยออกข่าวโจมตีความเลวร้ายต่าง ๆ ของอังกฤษที่มีต่อประเทศจีนไว้

8 ข้อ คือ

1. อังกฤษยังคงส่งฝิ่นเข้าประเทศจีนเพื่อจะทำร้ายประชาชนของเรา
2. อังกฤษได้บังคับเอาเกาะฮ่องกงไปจากเรา และยังคงล่าอาณานิคมมาเข้าชายแดนเรา
3. อังกฤษได้รุกเขตแดนของเรา
4. อังกฤษได้บังคับให้เรารับตัวแทนที่ปรึกษาและการทูตของเขา
5. อังกฤษได้บังคับให้เรารับผิดชอบจ่ายเงินให้เขาในกรณีที่เขาทำสงครามกับพวก
 กบฏครั้งก่อน ๆ

¹ หจข. ร.7. ม.18/1 รายงานจีนก่อความไม่สงบเรียบร้อย เอกสารหนังสือ
 พิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ "ซินฮักเซง" ออกเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2468

² เรื่องเดียวกัน หนังสือที่ 5301 กองบัญชาการตำรวจนครบาล กรุงเทพฯ
 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2468 นายพล.ท.ท. พระยาอชิกรณประกาศ ผบ.ตร.นครบาล
 กรุงเทพฯ ฯ หล นายพลโท พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าคำรบ อธิบดีกรมตำรวจนคร

³ G.B.F.O. 371/12536 Confidential F6663/2987/40 July 2,

6. อังกฤษได้ครอบครองศาลสถาน (Custom Houses) และการคลังของเรา
7. อังกฤษได้กดขี่ชนชั้นแรงงานของเรา
8. เมื่อเร็ว ๆ นี้ ชาวอังกฤษได้ฆาตกรรมหมูนักศึกษา คนงาน และชาวจีนในเมือง
เซี่ยงไฮ้ ฮั่นไค้ และกวางตุ้ง อย่างโหดร้ายป่าเถื่อน¹

นอกจากนี้พรรคก๊กมินตั๋งก็ยังได้เรียกร้องให้ชาวจีนร่วมมือกันคว่ำบาตร (boycott) สินค้าอังกฤษ และไม่ให้เกี่ยวข้องกับชาวอังกฤษในทุก ๆ ด้าน² นอกจากอังกฤษแล้ว ประเทศที่ชาวจีนต่อต้านรองลงมาก็คือญี่ปุ่น³ แต่ดูเหมือนญี่ปุ่นจะไม่เคียดแค้นเท่าอังกฤษ เพราะผลประโยชน์ทางการค้าของอังกฤษในประเทศไทยมีมากกว่าญี่ปุ่น และนอกจากนี้ชาวจีนส่วนใหญ่ในประเทศไทยก็เป็นแรงงานที่อังกฤษต้องพึ่งมาก ฉะนั้น ถ้าชาวจีนเลิกยุ่งเกี่ยวกับอังกฤษในทุก ๆ ด้าน ผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นนั้นไม่เพียงแต่จะทำให้การค้าของอังกฤษในประเทศไทยต้องประสบปัญหายุ่งยาก หากแต่ยังทำให้ผลประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ต้องเสียหายไปด้วย⁴ เช่นผลประโยชน์ของอังกฤษในฮ่องกงและสิงคโปร์ เพราะทั้ง 2 แห่งนี้มีการค้ากับกรุงเทพฯ อยู่มาก⁵ จากปัญหาที่ประเทศตะวันตกอาศัยข้อสัญญาที่ไม่เสมอภาคเข้าไปยึดดินแดนจีนเป็นที่ส่งสินค้า โอนทุนรอน และตั้งกองทหารประจำการตามอำเภอใจ และประกอบกับที่ญี่ปุ่นยังให้การสนับสนุนพวกนายพลฟุงเทียน และอังกฤษกับอเมริกาสนับสนุนพวกนายพลจี้ลี ทำสงครามสร้างความแตกแยกภายในจีนอย่างไม่มีทางประสานกันได้นี้ เมื่อชาวจีนที่รักชาติ

¹ G.B.F.O. 371/12536 Confidential F6663/2987/40 August 3, 1927. Waterlow to Sir Chamberlain

² เรื่องเดียวกัน

³ G.B.F.O. 371/12536 Confidential Foreign Office August 8, 1927. Prince Traidos to Waterlow

⁴ G.B.F.O. Confidential F6663/2987/40 August 3, 1927

⁵ G.B.F.O. 371/12536 Confidential British, Legation, Bangkok. August 19, 1927

ชาติที่พึ่งจากคณะกรรมการในประเทศของตน เพราะไปเกินตามความเห็นของลัทธิจักรวรรดินิยม
ดังนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคก๊กมินตั๋งจึงต้องหันมาร่วมมือกัน¹ เพื่อจะแก้ปัญหาความ
แตกแยกภายในประเทศ และเพื่อยกเลิกบรรดาสัญญาที่ไม่เสมอภาค² ที่มีกับประเทศต่าง ๆ
ให้หมด

อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี พ.ศ. 2468 - 2470 แม้พวกคอมมิวนิสต์จีนและพวก
ก๊กมินตั๋งจะเข้ามาทำการเคลื่อนไหวในประเทศไทย แต่ก็ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะคุกคามการ
เมืองของไทยแต่ประการใด ทั้งนี้เห็นได้จากคำสารภาพของนายฮวง เจา กวง (Huang
Chao Kuang) ซึ่งเป็นผู้รับคำสั่งจากรัฐบาลก๊กมินตั๋งที่เมืองกวางตุ้ง³ เข้ามาปฏิบัติการ
ในประเทศไทย ได้ยอมรับว่าขบวนการของจีนทางใต้กำลังดำเนินการต่อต้านรัฐบาลทางเหนือ
ของจีนที่เดินตามลัทธิจักรวรรดินิยม ฉะนั้น จึงได้ส่งตัวแทนเข้าไปในเขตที่มีคนจีนอาศัยอยู่
เช่น ฮองกง ไทย สิงคโปร์ ไปจนถึงฝรั่งเศส โดยมีจุดประสงค์เพื่อหาทางแก้ไขสัญญาหรือ
เตรียมการปฏิวัติโค่นล้มจักรวรรดินิยม โดยเอาวิธีการปฏิวัติรัสเซียเป็นแนวทาง จึงทำให้
พวกก๊กมินตั๋งพลอยนิยมคอมมิวนิสต์ไปด้วย แต่ในประเทศไทยนั้น คนจีนส่วนใหญ่มีความผูกพัน
กับรัฐบาลจีนชาติ ฉะนั้น สิ่งที่รัฐบาลจีนชาติต้องการจึงไม่ได้เกี่ยวกับการเมืองในไทย⁴ หาก
แต่ต้องการจะสร้างความอบอุ่นใจให้แก่พวกต่างชาติ และการรวมพลังของคนจีน ซึ่งทางฝ่าย

¹ หจข. 5.7. ม.18/1 จากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ "ซินฮักเซง"

² หจข. ร.7. ม.18/1 เอกสารชื่อ "ว่าด้วยการทำศึกกับพวกฟุงเทียน (มุกเกน)
ของคณะกรรมการกลางของสมาคมหนุ่มลัทธิคอมมิวนิสต์ประเทศจีน"

³ G.B.F.O. 371/12536 Confidential British Legation, Bangkok.
May 10, 1927

⁴ G.B.F.O. 371/12536 F5574/2987/40 May 13, 1927. Extract,
from The "Siam Observer" of 11th May, 1927

ไทยก็ทราบในเรื่องนี้เช่นกัน¹ แต่ถึงกระนั้น รัฐบาลไทยก็เห็นว่าการกระทำของชาวจีนเหล่านี้ไม่ชอบด้วยการปกครองในสยาม² จึงไม่ยอมให้เคลื่อนไหวกว้างไกลในประเทศไทย³ และอีกประการหนึ่ง อังกฤษก็เป็นไมตรีกับไทย หากรัฐบาลไทยไม่หาทางป้องกันผลประโยชน์ของอังกฤษ ก็อาจทำให้เกิดความบาดหมางกันได้ ฉะนั้น เมื่อทูตอังกฤษได้ขอรับรองพระองค์เจ้าไตรทศให้ช่วยป้องกัน พระองค์ก็ทรงรับปากว่าจะช่วย โดยจะส่งคนจีนกลับประเทศจีน⁴

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า จุดประสงค์สำคัญที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคก๊กมินตั๋ง เข้ามาดำเนินการในหมู่คนจีนในประเทศไทยระยะแรก ๆ ก็เพื่อจะปลุกใจให้ชาวจีนรวมพลังกันต่อต้านชาวต่างชาติที่เข้าไปรุกรานอำนาจทางการเมืองและทางเศรษฐกิจของจีน ฉะนั้น ปัญหาเรื่องชาวจีนจะสร้างความกระทบกระเทือนให้แก่อำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจของไทยโดยตรงจึงไม่ค่อยมี แต่ต่อมาเมื่อพรรคก๊กมินตั๋งสามารถยึดอำนาจการปกครองได้ และหันมาปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์จีนอย่างรุนแรง จนทำให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องใช้ความรุนแรงตอบโต้บ้าง ผลจากการกระทำนี้จึงทำให้รัฐบาลไทยต้องเผชิญกับ

¹ ฎีกาใน หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 264 กองบัญชาการตำรวจนครบาล กรุงเทพฯ ฯ ลงวันที่ 23 เมษายน 2470 พล.ต.ท.พระยาอธิกรณ์ประกาศ ผบ.ตร.นครบาลกรุงเทพฯ ฯ ถึงเสนาบดีมหาดไทย และหนังสือที่ 34/889 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 28 เมษายน 2469 เสนาบดีมหาดไทยแจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร ฯ ราชเลขาธิการ และฎีกาใน หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือลับ ที่ 35/890 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 เมษายน 2468 นายพลโทยุคล ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีมหาดไทย ถึงราชเลขาธิการ

² หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือ ที่ 34/889 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 28 เมษายน 2469

³ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือลับ ที่ 35/890 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 เมษายน 2468

ปัญหาการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์อย่างหนักไปด้วย ดังจะได้กล่าวต่อไป

3. ความขัดแย้งระหว่างลัทธิชาตินิยมเวียดนามกับลัทธิอาณานิคมของฝรั่งเศส ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการนำลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าประเทศไทย

การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าสู่ประเทศไทยโดยทางชาวจีนหรือชาวเวียดนามนี้ มีลักษณะคล้ายกับชาวจีนอยู่มาก กล่าวคือ ประเทศเวียดนามเป็นชาติที่มีประวัติความขมขื่นจากการเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งก็ไม่ต่างไปจากชาวจีนที่เคยตกอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของพวกต่างชาติ และนอกจากนี้ทั้ง 2 ประเทศต่างก็ได้เผชิญกับการบีบคั้นและคุกคามจากประเทศตะวันตกเหมือนกัน แต่สำหรับเวียดนามแล้วทุกคนข้างจะมีความขมขื่นมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากว่าประเทศเวียดนามแทบไม่คอยจะมีอิสระเสรีในการปกครองตนเอง หรือมีความสงบดังเช่นประเทศเพื่อนบ้าน ความขมขื่นที่ชาวเวียดนามได้รับเช่นนี้ จึงเป็นแรงผลักดันให้นักชาตินิยมเวียดนามต้องเคลื่อนไหวเพื่อกอบกู้เอกราช โดยรับลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นแนวทางในการต่อสู้ ซึ่งก็มีผลกระทบมาถึงประเทศไทยด้วย

มีผู้กล่าวว่าในสมัยก่อนการตั้งอาณาจักรจีนนั้น ชาวไทยและชาวเวียดนามเคยมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันมาก่อน¹ เพราะทั้ง 2 ชาตินี้เคยมีถิ่นฐานอยู่ทางตอนใต้ของจีนเหมือนกัน

¹นักนิรุกติศาสตร์กล่าวว่า ภาษาเวียดนามเป็นภาษาของกลุ่มออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) และภาษาของชนเผ่าไทย (ลาว ชาน และชาวเขาเผ่าไต (Tai) ต่าง ๆ ในอินโดจีน) เป็นภาษาของกลุ่มไท กาดไต (Tai-kadai) แต่นักนิรุกติศาสตร์ได้ลงความเห็นว่า ภาษาทั้ง 2 ก็เป็นพวกภาษาจีน - ทิเบต (Sino-Tibetan) ก็มักเป็นพยางค์เดียว หรือเป็นคำ ๆ เดียว (monosyllable) และเป็นเสียงเดียว (monotone) ดูใน Frank Lebor, Gerald Hiekey, and John Musgrave, Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia (New Haven : Human Relations Area Files Press, 1964), pp. 161-175, 187-239.

แต่เมื่อชาวมองโกลได้เข้ามาบุกรุกในปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ชาวไทยและชาวเวียดนามก็ต้องอพยพมาทางใต้ แต่ชาวไทยสามารถหลบหลีกการตกอยู่ใต้อิทธิพลของต่างชาติได้เสมอ ซึ่งผิดกับชาวเวียดนามต้องตกอยู่ใต้อาณาจักรของจีนเป็นระยะเวลานานนับเป็นพัน ๆ ปี (พ.ศ. 432 - 1482) ต่อมาในราว ๆ ปลายพุทธศตวรรษที่ 24 ซึ่งเป็นสมัยของจักรพรรดิ มินหมาง (พ.ศ. 2363 - 2384) เวียดนามก็เริ่มตกอยู่ใต้อิทธิพลของนักจักรวรรดินิยม ฝรั่งเศส จนในที่สุดฝรั่งเศสก็สามารถครอบครองอินโดจีนได้อย่างสมบูรณ์ในปี 2427 ประวัติแห่งความไร้อิสระภาพดังกล่าวนี้เป็นเหตุจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งที่สร้างนักชาตินิยม เวียดนามให้ก่อขบวนการ และนำลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยด้วย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์โดยขบวนการนักชาตินิยมเวียดนามอาจจะไม่เป็นผลมากนัก ถ้าหากปราศจากการอพยพของชาวเวียดนามที่เข้ามาอยู่ก่อน และปราศจากการสนับสนุนจากองค์การคอมมิวนิสต์

การอพยพของชาวเวียดนามเข้าสู่ประเทศไทยในระยะแรกนั้นเกิดในราว ๆ ต้นพุทธศตวรรษที่ 24 ทั้งนี้เนื่องจากประเทศเวียดนามเกิดกบฏ ไต - เซิน (Tay - son) ถึงสมัยกษัตริย์จักรพรรดิ ปัญหาความไม่สงบของเวียดนามก็ยังไม่ยุติ การอพยพของชาวเวียดนามจึงมีเข้ามาเรื่อย ๆ แต่ก็ไม่มากนัก¹ ต่อมาถึงปลายสมัยจักรพรรดิ มินหมาง ไปจนถึงสมัยฝรั่งเศสได้ชัยชนะในครั้งเดียว ในประเทศเวียดนามได้เกิดมีปัญหาคความขัดแย้งทางศาสนาอย่างรุนแรง พวกขุนนาง (Mandarins) ที่นิยมลัทธิไปรแทสแต้นซึ่งมีอำนาจอยู่ในขณะนั้น ได้ประหารและสังหารประเทศพวกชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก² ทำให้พวกที่

¹ Peter A. Poole, The vietnamese in Thailand (Ithaca : Cornell University Press, 1970), pp. 4-27.

² ในสมัยจักรพรรดิเตี้ยว ตี (Thieu Tri - พ.ศ. 2384 - 2390) และสมัยจักรพรรดิ คือ ดึก (Tu Duc - พ.ศ. 2391 - 2426) เป็นช่วงสมัยที่มีการต่อต้านพวกศาสนาอิสลามมาก

นับถือคาชอลิกทนความบีบคั้นไม่ไหวต้องอพยพหลบหนีเข้ามาประเทศไทยอีก ซึ่งทางรัฐบาลไทยก็ไม่ได้จัดขบวนแต่ประการใด¹ และนอกจากนี้ในช่วงนี้ก็ยังมีพวกพ่อค้า ชาวประมง ชาวนา ช่างไม้ ช่างอิฐและอื่น ๆ อีกได้เข้ามาหาที่หากินและประกอบการค้าขายแบบคนจีนอีกมาก แต่ก็ไม่ถึงขนาดจะแข่งขันกับคนจีนได้ และต่อมาเมื่อฝรั่งเศสได้เข้าปกครองอินโดจีน ชาวเวียดนามก็ยังอพยพเข้าไปในลาว และกัมพูชา แต่สำหรับประเทศไทยนั้นในช่วงปลายปี 2470 ไม่มีชาวเวียดนามอพยพเข้ามา. ดังเห็นได้จากตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 3

ตารางบัญชีแสดงจำนวนคนต่างด้าวเข้าออกพระราชอาณาจักรของกรมตรวจคนเข้าเมือง กรุงเทพฯ ฯ ประจำปี ธันวาคม ถึงมีนาคม พ.ศ. 2470

ลำดับที่	ชาติ	เข้า		รวม	ออก		รวม
		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
1.	จีน	33,863	14,819	48,682	11,930	2,575	14,605
2.	ญวน	—	—	—	5	6	11
3.	อเมริกัน	493	588	1,081	243	289	532
4.	รัสเซีย	27	16	43	—	2	2

ยอดรวมเข้า 49,806 คน

ยอดรวมออก 15,150 คน²

¹ การอพยพของชาวเวียดนามในปลายพุทธศตวรรษที่ 24 จนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ มาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ นั้น เป็นช่วงที่ชาวเวียดนามที่นับถือคาชอลิกอพยพเข้าประเทศไทยมาก และส่วนใหญ่ได้ไปอาศัยอยู่ในจังหวัดจันทบุรี Ibid., pp. 16-17, 27-29.

² ที่มาของข้อมูล หจร. ร.7. ม.8.1/7 สถิติคนเข้าเมือง กระทรวงมหาดไทย

อย่างไรก็ตาม แม้การอพยพของชาวเวียดนามดังกล่าวนี้ จะเป็นเพียงการหลบหนีความ
เคียดแค้น และต้องการแสวงหาที่ทำกินโดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้ามาอยู่เกี่ยวกับการเมือง
ไทย แต่ชาวเวียดนามเหล่านี้ก็มีส่วนอย่างมากต่อการชักจูงให้พวกนักชาตินิยมคอมมิวนิสต์
เข้ามาแทรกแซงในประเทศไทย เพื่อหากำลังคนและกำลังเงินสนับสนุนการกู้ชาติ โดยมี
องค์การคอมมิวนิสต์เวียดนามหลัง

หลังของลัทธิชาตินิยมเวียดนามเริ่มมีบทบาทขึ้นมาตามลำดับ เนื่องจากผลของ
การประชุมองค์การคอมมิวนิสต์ในปี 2462 ซึ่งรัสเซียได้แสดงท่าทีอย่างเปิดเผยที่จะสนับ-
สุนุนประเทศอาณานิคมให้ต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม¹ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายความ
ลัทธิคอมมิวนิสต์ของเลนิน และต่อมาก็มีนักชาตินิยมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกหลายประ
เทศเริ่มมีบทบาทในการกู้ชาติมากขึ้น ดังตัวอย่างเช่นในปี 2463 ชูโกโนเริ่มเคลื่อนไหวต่อ
ต้านฮอลันดาในอินโดนีเซีย และโฮจิมินห์ได้ออกเคลื่อนไหวต่อต้านลัทธิอาณานิคมฝรั่งเศสและ
นอกจากนี้ ในช่วงทศวรรษ 2470 พม่าก็ทำการต่อต้านอังกฤษเช่นกัน

การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยโดยพวกญวนชาตินิยมเริ่มภายหลัง
จากที่องค์การคอมมิวนิสต์ได้ให้การสนับสนุนขบวนการกู้ชาติในปี 2462 โฮจิมินห์นักชาติ
นิยมหัวรุนแรงได้ออกทำการเคลื่อนไหวในต่างชาตินี้ ชาตินิยมที่โฮจิมินห์ออกทำการแพร่
ลัทธิชาตินิยมในระยะแรกมากที่สุดก็คือ ฝรั่งเศส² โฮจิมินห์ได้ออกหนังสือพิมพ์ "เลอ ปาเวีย"

¹ คุรายละเอียดยุคได้ในบทที่ 1 หัวข้อเรื่อง "องค์การสากลครั้งที่ 3 หรือคอมมิวนิสต์
เทอรัน"

² ในช่วงนี้โฮจิมินห์ได้ใช้ชื่อว่า เหงียน อาย ควอก (Nguyen Ai Quoc)
ซึ่งแปลว่าเหยียนผู้รักชาติ (Nguyen The patriot) เข้าไปปลุกลัทธิชาตินิยมในหมู่
ชาวเวียดนามในปารีส และก็ได้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับชนชั้นกรรมาชีพฝรั่งเศสและบรรดา
นักปฏิวัติทั้งหลาย คุรายละเอียดยุคใน Jack Woddis, (ed.), Ho Chi Minh : Selected
Articles and Speeches 1920-1967 (New York; International Publishers,
1970), p. 8

(Le Paria) ก็คือ "สหภาพชาวอาณานิคม" และเขียนหนังสือพิมพ์เรื่อง "การล่าเมืองขึ้นของฝรั่งเศส" (Le procès de la colonisation française)¹ เพื่อจะปลุกความสำนึกทางการเมืองให้แก่ชาวเวียดนามในฝรั่งเศส และเพื่อขอความเห็นใจจากชาวฝรั่งเศสโดยเฉพาะชนชั้นกรรมาชีพ ต่อมาในปี 2467 โฮจิมินห์ได้เข้าไปร่วมประชุมองค์การสากลที่มอสโก² และต่อจากนั้นก็ไปติดต่อกับองค์การนักปฏิวัติชาวเวียดนามในกวางตุ้ง ซึ่งมีชื่อว่า "ทาม ทาม นา" (Tam Tam na) เพื่อจัดตั้ง "สันนิบาตเยาวชนปฏิวัติเวียดนาม" (A Vietnam Revolutionary Youth League) และ "สันนิบาตผู้ถูกกดขี่ชาวเอเชีย" (A League of Oppressed Asians Peoples)³ ในขณะที่โฮจิมินห์ก่อตั้งฐานกำลังในกวางตุ้งเพื่อทำการต่อต้านฝรั่งเศสอยู่นั้น พรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์จีนก็กำลังใช้กวางตุ้งเป็นฐานปฏิบัติการเพื่อโค่นล้มพวกขุนศึก และลัทธิจักรวรรดินิยมในจีนอยู่ในเวลานั้นด้วย จากจุดมุ่งหมายที่คล้ายกันและต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากคอมมิวนิสต์เหมือนกัน จึงทำให้พวกญวนชาตินิยมที่นิยมวิธีการคอมมิวนิสต์ทำงานประสานงานร่วมกับพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์จีน และเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคก๊กมินตั๋งได้ส่งคนเข้ามาดำเนินการต่อต้านชาวอังกฤษ อเมริกัน และญี่ปุ่นในประเทศไทย พวกญวนคอมมิวนิสต์ก็พลอยร่วมมือไปด้วย จึงจะเห็นได้จากคำให้การของนาย โหวง ซิน กวัก คอมมิวนิสต์ญวนที่ว่า คนจีนได้เข้ามาชักชวนคนญวนให้ไปศึกษาที่กวางตุ้ง โดยออกทุนให้⁴ คนญวนที่ไปจีนก็จะไปเข้าพวกกับคณะกบฏญวนที่ร่วมมือกับคนจีนทั้งในและนอกประเทศ

¹ งาม วัน คง, ประธานโฮจิมินห์, ประสาน มฤคพิทักษ์ แปล, (กรุงเทพฯ : เพนนิมิตการพิมพ์, 2518), หน้า 6

² Jack Woddis, (ed.), Ho Chi Minh, p. 8

³ Ibid., p. 9

⁴ สลธ. แผนก บร. 6/105 เรื่องผู้มีข้อสงสัยว่าเผยแพร่ลัทธิหรือนิยมคอมมิวนิสต์จากเอกสาร ลับ คำให้การด้วยความเต็มใจของคนญวน ชื่อ โหวง ซิน กวัก, หน้า 1

ต่อศาลลัทธิจักรวรรดินิยม ส่วนท้าวชาย โห่ง จีน ถูกลงโทษเข้าประเทศไทยในปี 2468 เพื่อทำการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์กับลัทธิชาตินิยมในหมู่ชนฮวน และชักชวนคนฮวนไปศึกษาที่กวางตุ้ง¹ แต่ต่อมาเมื่อรัฐบาลก๊กมินตั๋งได้ทำการปราบพวกคอมมิวนิสต์ในปี 2470² พวกฮวนคอมมิวนิสต์จึงต้องย้ายฐานใหม่ไปตั้งในฮ่องกง³ และบางกลุ่มก็หลบหนีเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับพวกคอมมิวนิสต์จีน ส่วนโฮจิมินห์ได้หลบไปมอส์โค และเลยไปยุโรป จนถึงปี 2471 ก็ได้นำเรือหลบเข้ามาในประเทศไทย เพื่อพบปะกับขบวนการชาตินิยมเวียดนามในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการ (cells) เพื่อช่วยเหลือชาวเวียดนามในอาณานิคม
2. เพื่อออกวารสารนำทางการปกครองของฝรั่งเศสในเขตแดนใกล้เคียงอินโดจีน
3. เพื่อจัดตั้งสภาขององค์การคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴

โฮจิมินห์ได้เข้าไปอยู่ในหมู่ชาวเวียดนามทางแถบฮีสาน โดยใช้นามแฝงว่า ลุงจีน (Old Chin) และลุงหวอง (Old Vuong) ทำการออกหนังสือพิมพ์ชื่อ "ทันอาย" (Than-Ai) ซึ่งแปลว่า "มิตรภาพ" (Friendship)⁵ ซึ่งเป็นที่แพร่หลายในหมู่ชาวฮวนทั้งในประเทศไทยและในเวียดนาม และนอกจากนี้ก็ได้จัดตั้งองค์การคอมมิวนิสต์ชาวเวียดนาม

¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 2

² เรื่องเดียวกัน หน้า 3

³ ฝ่ามวันคง, ประธานโฮจิมินห์, หน้า 72

⁴ งานในข้อที่ 3 นี้ ค่อมานายตัน มาลากา (Tan Malaka) ตัวแทนคอมมิวนิสต์ชาวอินโดนีเซียได้รับข้อ เพราะโฮจิมินห์ต้องเข้าไปปฏิบัติการกู้ชาติในฮ่องกง เวียดนาม และจีน ตั้งแต่ปี 2473 จนถึงเวียดนามได้ชัยชนะจากฝรั่งเศสอยู่ใน Jean Lacouture, Ho Chi Minh (London : Penguin Book, 1968), p. 48

⁵ Ibid., p. 49 (และในฝ่ามวันคง, ประธานโฮจิมินห์, หน้า 72)

ครั้งแรกในประเทศไทยชื่อ "องค์การพี่น้องชาวเวียดนามแห่งสยาม" (Hoi Than Ai Nguoi Annam Oxiem หรือ The Annamite Fraternity of Siam) และยังเปิดโรงเรียนสอนหนังสือให้แก่คนญวนและคนไทย ตลอดจนจัดตั้งหน่วยฝึกอาวุธในป่า การดำเนินงานของโฮจิมินห์ดังกล่าวนี้ทำให้ชาวญวนเคารพรักเป็นอย่างมาก จนเรียกชื่อติดปากว่า "ทรูญ ฮุง ดาว" (Trun Hung Dao) หรือ "เจ้าพ่อ"¹ และจากความเคารพรักนี้ ในตัวโฮจิมินห์ ประกอบกับความมีลัทธิชาตินิยมเหมือน ๆ กัน² ชาวญวนในประเทศไทยจึงได้ให้การสนับสนุนแก่พวกญวนชาตินิยมคอมมิวนิสต์เรื่อยมา ส่วนโฮจิมินห์นั้น ได้ดำเนินการเพื่อรักษาที่อยู่ในประเทศไทยได้ประมาณ 1 ปี ในปลายปี 2472 จึงเดินทางออกไปพร้อมกับพวกเวียดนามก๊กชาติในฮ่องกง เวียดนาม และจีนต่อไป³

การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยนี้ ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดอยู่เฉพาะในหมู่ชาวญวนและชาวจีน ส่วนในระดับบริหารนั้น ญวนคอมมิวนิสต์ก็ได้ดำเนินการร่วมกับพวกคอมมิวนิสต์จีนอย่างใกล้ชิด ทั้งจะเห็นได้จาก นาย โห่ง ชิน ก๊วก ได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการกองอำนวยการคณะคอมมิวนิสต์ในกรุงเทพฯ (2473)⁴ อย่างไรก็ตาม แม้ชาวญวนจะร่วมมือกับจีนคอมมิวนิสต์ดำเนินการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย แต่จุดประสงค์พื้นฐานของพวกนี้ก็คือการดำเนินงานเพื่อกอบกู้เอกราชจากฝรั่งเศส ฉะนั้น ปัญหาการเคลื่อนไหวของญวนคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย จึงไม่เกี่ยวข้องกับกิจการบ้านเมืองไทย

¹ Ibid., และใน Peter A. Poole, The Vietnamese in Thailand p. 29 และใน Milton Sacks, "Marxism in Viet Nam," Frank N. Trager, (ed.), Marxism in Southeast Asia, p. 123

² Peter A. Poole, The Vietnamese in Thailand pp. 29-31

³ Jack Woddis, (ed.), Ho Chi Minh, p. 10 *

⁴ สลธ. แผนก บร. 6/105 เอกสาร ดับ คำให้การด้วยความเต็มใจของนาย โห่ง ชิน ก๊วก, หน้า 4

20 ธันวาคม 2560
ทศ.

แต่ประการใด แต่ถึงกระนั้นพวกพวกรวมคอมมิวนิสต์ชาตินิยมก็ได้สร้างปัญหาหนักใจให้แก่รัฐบาลไทยอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากว่าการดำเนินการของพวกพวกละหลัง นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อต่อต้านและทำลายพวกฝรั่งเศส ซึ่งมีสัมพันธไมตรีกับไทยแล้วก็ยังคงนำลัทธิคอมมิวนิสต์อันไม่พึงปรารถนาเข้ามาด้วย ฉะนั้น แม้รัฐบาลไทยจะมีความเห็นออกเห็นใจพวกพวกรัฐชาติ เพราะเห็นเป็นชาติเอเชียด้วยกัน แต่ก็กังวลเรื่องปัญหาคอมมิวนิสต์ และอีกประการหนึ่งถ้ารัฐบาลไทยไม่ดำเนินการจับกุมคนพวตามที่ฝรั่งเศสขอร้อง ประเทศไทยก็อาจจะได้รับอันตรายจากฝรั่งเศสได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อปฏิบัติจริง ๆ แล้ว รัฐบาลไทยก็พยายามดำเนินการช่วยเหลือมนุษยธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศอยู่มาก ดังเช่น กรณีการจับกุมนาย ปุ่น เสว กับนาย ห่วง เอง ได้พร้อมกับเอกสารการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์¹ ฝรั่งเศสได้ขอให้ทางรัฐบาลไทยเนรเทศบุคคลทั้ง 2 ไปให้ฝรั่งเศสที่อินโดจีน ซึ่งทางรัฐบาลไทยก็ทำตามคำขอ² เพราะเห็นด้วยตามที่ฝรั่งเศสยืนยัน แต่ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์อินโดจีนของพวกพวกละหลังได้ออกโจมตีว่ารัฐบาลไทยทำผิดประเพณีนิยมระหว่างประเทศที่ส่งนักโทษการเมืองไปให้ฝรั่งเศส แทนที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยทางการเมือง แต่กรมพระนครสวรรค์ฯ ก็ได้ทรงเห็นว่า บุคคลทั้ง 2 เป็นคอมมิวนิสต์จริง จึงได้เนรเทศไปให้ฝรั่งเศสตามข้อตกลงที่ไทยมีกับฝรั่งเศสเกี่ยวกับการช่วยเหลือกันปราบปรามคอมมิวนิสต์³ อย่างไรก็ตามก็

¹ดูรายละเอียดใน หจข. ร.7 ม.21/9 (สำเนา) หนังสือ ลับที่ 121/3121 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2473 พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ ปลัดทูลฉลองมหาดไทย แจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

²หจข. ร.7. สบ.2 47/207 (สำเนา) หนังสือ ลับที่ 342/8576 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2473 กรมพระนครสวรรค์ฯ เสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

³เรื่องเดียวกัน และอยู่ใน "ประกาศใ้ช้อนุสัญญาระหว่างสยามกับฝรั่งเศส เพื่อวางระเบียบความเกี่ยวพันจะเพาะระหว่างสยามกับอินโดจีน" ข้อ 13 ที่ระบุเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง 2 ประเทศ ใน ประชุมกฎหมายประจำศก 2469 - 2470 เล่ม 39 - 40, หน้า 58

ฝ่ายคนญวนก็ยังมีความเชื่อมั่นว่า การที่คนญวนถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์นั้น เป็นข้อกล่าวหาของฝรั่งเศสมากกว่า เพราะฝรั่งเศสต้องการจะบีบให้นิให้รัฐบาลไทยเห็นว่า อุดมการณ์ชาตินิยมของคนญวนนั้น คืออุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้ก็เพื่อจะทำให้ฝรั่งเศสสามารถกวาดล้างพวกญวนชาตินิยมได้ง่ายขึ้น และด้วยความเชื่อเช่นนี้ ชาวญวนก็ได้พยายามขอความเมตตาธรรมและความคุ้มครองจากรัฐบาลไทยอยู่เสมอ ซึ่งในบางครั้งถึงกับมีการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาเพื่อขอให้รัฐบาลไทยเลิกสนใจคำขอร้องของฝรั่งเศส และขอให้ช่วยคุ้มครองชาวญวนผู้รักชาติให้พ้นจากการกวาดล้างของฝรั่งเศสด้วย¹ และในบางครั้งพวกหัวหน้ากบฏญวน เช่น เจ้า กวง เด (Prince Quong De) ก็ได้เข้าไปถามทูตไทยในโตเกียว เพื่อต้องการจะทราบเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวญวน อย่างไรก็ดี แม้ชาวญวนจะคัดค้านการกระทำของรัฐบาลต่อคนญวนอย่างมากมาย แต่รัฐบาลไทยได้ยืนยันอยู่เสมอว่า จะไม่ส่งคนต่างด้าวที่มีความผิดทางการเมืองในประเทศของตนไปให้แก่ประเทศใด ๆ ดังที่นานาประเทศได้กระทำกัน แต่ถ้าเป็นกรณีที่ชาวต่างด้าวผู้นั้นเป็นคอมมิวนิสต์ รัฐบาลไทยก็จำเป็นต้องเนรเทศ ฉะนั้น การที่ไต่เนรเทศคนญวนที่เป็นคอมมิวนิสต์ไปอินโดจีนนั้น ทางรัฐบาลไทยจึงถือว่าเป็นการกระทำไปตามหลักการเนรเทศของรัฐบาล * หาใช่เป็นการส่งตัวแก่ประการใดไม่² แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ชาวญวนก็ยัง

¹ สมาคมที่เคยทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาก็คือสมาคมนาน อาย (Than-Ai) หรือ สมาคมพี่น้องชาวญวนอพยพ (The Brotherhood of Annamite Emigrants) ฎุราลัยละเอียดใน หจช. ร.7. ค.1/24 เรื่อง ญวนที่เป็นพวกคอมมิวนิสต์

* นโยบายเนรเทศมีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ฎุราลัยละเอียดใน "พระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ รศ.131" ประชุมกฎหมายประจำศก, เล่ม 25 รศ.131, หน้า 119 - 121

² หจช. ร.7. ค.1/24 หนังสือที่ 344/8622 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2475 กรมพระนครสวรรค์ฯ เสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ

พยายามคัดค้าน ดังเช่น สมาคมฌวนที่เมืองกวางเจาชื่อ "สมาคมพลเมืองเปลี่ยนแปลงประ-
 เພີการปกครอง" ได้มีหนังสือมาสอบถามเกี่ยวกับเรื่องคนฌวนที่ถูกส่งไปให้ฝรั่งเศสและพวก
 คนฌวนที่ถูกจับกุมได้ที่จังหวัดพิจิตร¹ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าทางฝรั่งเศสกำลังเรียกร้องให้รัฐ-
 บาลไทยส่งตัวฌวนคอมมิวนิสต์ไปให้ ปรากฏว่าปัญหานี้ต้องส่งไปให้อภิรัฐมนตรีสภา และ
 เสนาบดีสภาทำการพิจารณา² ซึ่งก็ได้รับการยืนยันจากมติการประชุม เสนาบดีสภาว่า ถ้าฝรั่งเศส
 เสนอหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าพวกฌวนเหล่านี้เป็นคอมมิวนิสต์ ทางรัฐบาลไทยก็ยินดีจะส่งตัวไป
 ให้ตามข้อตกลง แต่ถ้าฝรั่งเศสไม่มีหลักฐาน รัฐบาลไทยก็จะไม่ส่งไปให้ เพราะถือหลัก
 กฎหมายระหว่างประเทศ³ และจากมติที่ประชุมนี้ ทางเสนาบดีต่างประเทศจึงได้นำไปแจ้ง
 แก่ทูตฝรั่งเศสทราบ⁴ แต่ฝรั่งเศสก็ไม่มีหลักฐานมาพิสูจน์ว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนั้น กระทรวง

¹ หจช. ร.7. สบ.2.47/203 เรื่อง สำเนาแปลหนังสือสมาคมฌวนที่เมือง
 กวางเจากรณีคนฌวน 30 คน ที่ถูกจับกุมได้ที่ตำบลปามะคาบ อำเภอท่าหลวง จังหวัดพิจิตร
 นั้น กรมพระนครสวรรค์ฯ ได้ทรงวินิจฉัยว่า กลุ่มนี้แม้จะไม่มีความคิดในข้อหาเผยแพร่ลัทธิ
 คอมมิวนิสต์ แต่ก็ไ้กระทำความผิดกฎหมายไทยเพราะได้รวมตัวกันตั้งสมาคมลับ ดังนั้น จึงทรง
 พระดำริจะให้เนรเทศฌวนที่เป็นตัวการ 10 คน ออกนอกประเทศ ฎใน หจช. ร.7.
 สบ.2.47/207 (สำเนา) หนังสือลับ ที่ 342/8576 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลง
 วันที่ 17 ตุลาคม 2473 กรมพระนครสวรรค์ฯ เสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายังราชเลขาธิกา

² ุรายละเอียดใน หจช. ร.7. ค.1/24 รายงานการประชุมอภิรัฐมนตรีสภา
 ครั้งที่ 24/2473 วันที่ 19 พฤศจิกายน 2473 รายงานการประชุมเสนาบดีสภา ครั้งที่
 37/2473 วันที่ 24 พฤศจิกายน 2473

³ ุรายละเอียดใน หจช.ร.7. ค.1/24 รายงานการประชุมเสนาบดีสภาครั้งที่
 26/2473 วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2473

⁴ ุรายละเอียดใน หจช. ร.7. ค.1/24 หนังสือลับ ที่ ก.400/17128 กระทรวง
 ทรวงการต่างประเทศ ลงวันที่ 2 มกราคม พ.ศ.2473 กรมหมื่นเทวงษ์รั่วโรทัย เสนาบดี
 ท่างประเทศ ถึงราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย

มหาดไทยจึงได้ปล่อยผู้ต้องหาที่ไม่มีความผิด ส่วนผู้ที่มีความผิดแต่ไม่ใช่ข้อหาคอมมิวนิสต์นั้น ก็ได้จัดการเนรเทศไปเมืองจีน¹ แต่ปรากฏว่าทางฝรั่งเศสไม่พอใจการกระทำของรัฐบาล ครั้งนี้ รัฐบาลไทยจึงให้เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือไปขอโทษฝรั่งเศส โดยอ้างว่ากระทรวงมหาดไทยเข้าใจผิด คิดว่าให้ดำเนินการกับผู้ต้องหาไปก่อน แล้วจึงจะแจ้งให้ฝรั่งเศสทราบ²

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า แม้ชวนคอมมิวนิสต์จะไม่มีเป้าหมายโค่นล้มรัฐบาลไทย แต่การที่ชวนชาตินิยมนำลัทธิคอมมิวนิสต์อันเป็นลัทธิที่ไม่พึงปรารถนาเข้ามาในสังคมไทย และปรารถนาจะใช้ประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการต่อต้านฝรั่งเศส ซึ่งมีสัมพันธไมตรีกับไทยอยู่ ทำให้รัฐบาลไทยต้องประสบปัญหายุ่งยากอยู่ไม่น้อย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของชาติแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงมีพระราชวิตกและหวาดกลัวภัยจากลัทธิคอมมิวนิสต์ที่จะมาจากชาวจีนมากกว่าเกรงภัยที่จะมาจากความบาดหมางใจจากฝรั่งเศส ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงเห็นว่าขบวนการชาตินิยมของชาวจีนนั้นไม่ได้ดำเนินการเองโดยอิสระ หากแต่ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากจีน ฉะนั้น ถ้าเมืองจีนมีความสงบเรียบร้อยเมื่อไร พระองค์ทรงว่าจีนอาจจะให้การสนับสนุนพวกชวนเพื่อถือโอกาสเข้าไปมีอิทธิพลในเวียดนามได้ ดังนั้น ถ้าไทยให้การคุ้มครองชาวจีนในประเทศไทยก็อาจจะตกไปอยู่ใต้อิทธิพลของจีนตามวนก็เป็นได้ ฉะนั้น เพื่อความมั่นคงปลอดภัยแห่งชาติ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริที่จะไม่ให้การอารักขาแก่พวกกบฏชวน เพราะทรงเห็นว่าทรายโคที่ฝรั่งเศสยังปกครองประเทศอินโดจีนอยู่ต่อไป ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับมีมากกว่าเสีย³ เพราะฝรั่งเศสยังสามารถช่วยสกัดกั้นอิทธิพลของชวนและจีนไม่ให้

¹ เรื่องเดียวกัน

² คุรายนละเอียดใน หจช. ร.7. ต.1/24 รายงานการประชุมอภิรัฐมนตรีสภา ครั้งที่ 32/2473 วันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2473

³ คุรายนละเอียดใน หจช. ร.7. สบ.2.47/207 หนังสือฉบับที่ 68/5429 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2473 เจ้าพระยามหิธร ขอประทานกราบทูลกรมพระยาคำวังราชานุภาพ

มาถึงประเทศไทยได้

4. สภาพที่คงและนโยบายทางการเมืองของประเทศไทยมีส่วนสัมพันธ์ต่อการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าสู่ประเทศไทยคงที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มาจากประเทศรอบ ๆ บ้านของไทยมากกว่าที่จะมาจากประเทศห่างไกล ดังนั้นสภาพที่คงและนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลไทยจึงมีส่วนสัมพันธ์กับการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่มาก

เดิมทีเกี่ยวนั้น ดินแดนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ค่อยมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจ การเมือง และกานยุทธศาสตร์มากเท่าใด แต่หลังจากพวกอิสลามได้เข้ามาทำการค้าในพุทธศตวรรษที่ 7 - 8 จนกระทั่งถึงการเข้ามาของพวกนักสำรวจ และพวกพ่อค้าชาวตะวันตก ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงเริ่มมีความสำคัญทางการค้าขึ้นเป็นลำดับ และต่อมาเมื่อยุโรปมีการปฏิวัติทางการค้า และการปฏิวัติอุตสาหกรรม¹ ซึ่งก่อให้เกิดลัทธิล่าอาณานิคม และลัทธิจักรวรรดินิยมขึ้น ความต้องการวัตถุดิบและความเจริญก้าวหน้าทางกานอาวุธยุทธภัณฑ์ต่าง ๆ ทำให้ประเทศตะวันตกออกแสวงหาเมืองขึ้นในดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก อาทิเช่น ในอเมริกา ออฟริกา เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลจากการแพร่ขยายลัทธิจักรวรรดินิยมดังกล่าวนี้ ทำให้ประเทศหลายประเทศต้องตกเป็นเมืองขึ้น และตกอยู่ใต้อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจตะวันตกไปกาม ๆ กัน สำหรับดินแดนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกือบทุกประเทศได้ตกเป็นเมืองขึ้นของมหาอำนาจตะวันตก ยกเว้นประเทศไทยเพียงประเทศเดียว การที่ประเทศไทยสามารถรอดพ้นมาได้นี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพรได้เหตุผลว่า เป็นเพราะชาติไทย

¹ ุรายละเอียดการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นเหตุผลักดันให้เกิดลัทธิจักรวรรดินิยม ใน Henry W. Littlefield, History of Europe 1500-1848. (New York: Barnes & Noble Inc., 1970), pp. 128-129

มีคุณธรรมที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ ประการแรก คนไทยมีความรักในอิสระ ประการที่สอง คนไทยปราศจากวิหิงสา และประการที่สาม เป็นเพราะคนไทยมีความฉลาดในการประสานประโยชน์¹ หลักดังกล่าวนี้ ผู้นำไทยสามารถรู้จักเลือกใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงทำให้ชาติไทยรอดพ้นมาได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับความคิดของประธานาธิบดีฮูเวอร์แห่งอเมริกา ที่กล่าวว่าเหตุที่ประเทศไทยรอดพ้นอำนาจต่างประเทศมาเป็นลำดับ ตั้งแต่เลิกสิทธิพิเศษ อำนาจศาลนั้น

ไม่ใช่เลิกไปเพราะบารมีผู้ใดไม่ เหตุที่เลิกไปเพราะไทยเสียดินแดนให้เขานั้นเป็นส่วนหนึ่ง (คูตาร่างที่ 4) ทานโรแลงบัคเคมิน (ชาวเบลเยียมที่มาช่วยราชการในราชการที่ 5) และทานฟรานซิส (ช่วยราชการในรัชกาลที่ 5 - 6) เพราะเป็นบุตรเขยประธานาธิบดีวิลสัน (แห่งอเมริกา) ก็มีส่วนอยู่มาก²

จากการที่ไทยเป็นประเทศอิสระเสรีที่ล้อมรอบไปด้วยประเทศอาณานิคมเช่นนี้เอง เมื่อลัทธิชาตินิยมมีพลังทำลายลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกมากขึ้น และประกอบกับมีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการคือ ประการแรกประเทศไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบวิหิงสาที่ต่างจากชาติ กล่าวคือ รัฐบาลไทยและคนไทยมีอุปนิสัยชอบอารีอารอบต่อบุคคลที่อยู่ในความปกครองของไทย หรือแม้แต่ผู้ที่จะมาอาศัยพักพิงค้างที่สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงว่าไว้³ ประการที่สอง พวกผู้นำขบวนการชาตินิยมมีความเห็นว่า ประเทศไทยเป็นดินแดนที่เหมาะสมต่อการคว่เนินการเคลื่อนไหวต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส ทั้งนี้เพราะเห็นว่า การค้า-

¹ สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ, "ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ," พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ สังคม และการเมือง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 6 - 8

² อ้างใน หจช. ร.7. ม.26.4 เล่ม 2/127 "กรุงสยามมีทหารไว้ใช้ประโยชน์เพียงไร" เกอิลเมล์ (15 กรกฎาคม 2472)

³ ุรยละเอียดใน สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ "ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ" ใน พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ สังคม และการเมือง, หน้า 6 - 7

ตารางที่ 4

ตารางแสดงจำนวนครั้งและเนื้อที่ที่ไทยเสียให้แก่ต่างชาติ

ครั้งที่	ดินแดนที่เสียไป	เมื่อปี พ.ศ.	จำนวนเนื้อที่เป็นตารางกิโลเมตร
1.	เสียเกาะหมาก (ปีนัง)	11 ส.ค. 2329	375
2.	มะริดทะวายตะนาวศรี	16 ม.ค. 2336	5,500
3.	บันทายมาศ	2353	
4.	แสนหวี เชียงตุง เมืองพง	พ.ค. 2368	90,000
5.	รัฐเปรัก	2369	
6.	สิบสองปันนา	1 พ.ค. 2393	60,000
7.	แคว้นเขมร	15 ก.ค. 2410	124,000
8.	สิบสิงจู่ไท	22 ธ.ค. 2431	87,000
9.	ดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำสาละวิน 13 เมือง	27 ต.ค. 2435	30,000
10.	ดินแดนฝั่งซ้าย (ราชอาณาจักรลาว)	3 ต.ค. 2436	143,000
11.	ดินแดนฝั่งขวาแคว้นหลวงพระบาง จัมปาศักดิ์	12 ก.พ. 2446	62,500
12.	มณฑลบูรพา (เสียมราช พระตะบอง ศรีโสภณ)	23 มี.ค. 2449	51,000
13.	กัณฑ์ ตรังกามู ไทรบุรี ปลิส	10 มี.ค. 2451	80,000
14.	เขาพระวิหาร	15 มี.ย. 2505	2

ที่มาของข้อมูล กองบรรณาธิการ, วารสารบ้านใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 (กันยายน 2519) : หน้า 22.

แผนที่แสดงการเสียดินแดนของประเทศไทย

เป็นการในประเทศไทยนั้น มีความปลอดภัยกว่าที่จะกระทำในประเทศคน¹ ประการที่สาม อาจเป็นคั้งที่กรมหมื่นเทววงศ์วโรปทัย เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศทรงมีพระคำริว่า การที่องค์การคอมมิวนิเตอร์นสนับสนุนขบวนการกู้ชาติ และพวกคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ได้เลือกเอาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการดำเนินการนั้น เป็นเพราะองค์การคอมมิวนิเตอร์น เห็นว่า ในประเทศอาณานิคมของตะวันตกโดยทั่ว ๆ ไปนั้นมีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์เข้มงวดกว่าประเทศไทย² ฉะนั้น ถ้าหากปล่อยให้ขบวนการต่าง ๆ เหล่านี้เคลื่อนไหวในที่ล่อแหลมหรือเอียงคอคการทำลายของฝ่ายตรงข้ามแล้ว ผลที่ออกมา ก็มีแต่จะสูญเสียหรือหมดสิ้นประการเดียว ประการที่ดี ทางพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีความเห็นว่าเป็นดินแดนทางทะเลไต้หวัน ส่วนใหญ่จะเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ ฮอลันดา ฝรั่งเศส และประเทศลัทธิจักรวรรดิอื่น ๆ ฉะนั้น ชาวเมืองในประเทศเหล่านี้จึงไม่มีอิสระในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นของตนเอง³ ฉะนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จีนจึงเห็นว่า เป็นโอกาสเหมาะที่จะทำการเคลื่อนไหว เพื่อชักชวนคนเหล่านี้ให้ลุกขึ้นต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม โดยอาศัยประเทศไทยเป็นฐานในการปฏิบัติการ จากปัจจัยดังกล่าวนี้ จึงทำให้ประเทศไทยกลายเป็นแหล่งอพยพลี้ภัยและถูกใช้เป็นฐานดำเนินการของขบวนการต่าง ๆ เช่น พรรคก๊กมินตั๋ง พรรคคอมมิวนิสต์จีน ญวนคอมมิวนิสต์ ญวนชาตินิยม และคอมมิวนิสต์อินโดนีเซีย

2. การจัดตั้งองค์การในการดำเนินการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์

แม้การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยจะเริ่มมาตั้งแต่ปี 2468 แต่เท่าที่ปรากฏในเอกสารทั้งของทางราชการและของพรรคคอมมิวนิสต์ในช่วงปี พ.ศ. 2468 -

¹ Peter A. Poole, The Vietnamese in Thailand, p. 29

² ฎุใน United States, Department of State Despatches from Siam, May 14, 1927. Greene to Secretary of State.

³ หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลเรื่องสมาคมการเมืองนี้คือสมาคมของพวกคอมมิวนิสต์

2471 นั้น ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพวกคอมมิวนิสต์ได้จัดตั้งองค์การดำเนินการ แยกแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์แบบเป็นรูปเป็นร่างแก่ประชากรใด ทั้งนี้เพราะการแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน และสมาคมที่ทำการแยกแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่มีอยู่ก็เป็นสมาคมของพรรคก๊กมินตั๋งมากกว่าเป็นของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตัวอย่าง เช่นสมาคม "ห้องสมุดเปลี่ยนแปลงประเทศจีน" ของนายท่าจีนซ่า¹ และจากหลักฐานในปี 2469 ที่เจ้าหน้าที่พบโทรเลขของสมาคมจีนในประเทศไทยที่มีไปถึงเมืองจีนให้ส่งหนังสือสำคัญสำหรับผู้ที่มาเป็นสมาชิกมาให้ นั้นก็เป็นการยืนยันได้ว่า ในขณะนั้นยังขาดองค์การดำเนินการที่สมบูรณ์² ต่อมาในปี 2470 แม้จะมีข่าวกรีกโครมจากพระองค์เจ้าจรัญตักดิ์ว่า มีนายสเลเตอร์คิวแทนคอมมิวนิสต์ได้เข้ามาพร้อมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสยามในกรุงเทพฯ แต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็ไม่ได้ทรงเชื่อว่าพรรคคอมมิวนิสต์ในเมืองไทย³ เพราะจากการสอบสวนคนจีนที่ถูกจับกุมได้ในกรุงเทพฯ เมื่อปี 2470 นั้น ได้ความว่าคนจีนที่เข้ามาดำเนินการในประเทศไทยมีหลายพวก

¹ การแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาในระยะแรกนี้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดวิธีใดการบอกเขวีก โยสมัคสมาชิก หรือบุคคลส่วนใหญ่จะมาจากประเทศจีน ฎุรายละเอียดใน หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือลับ ที่ 35/890 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 เมษายน 2468 และในหนังสือ ที่ 351/11381 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 8 มีนาคม 2468

² ฎุรายละเอียดใน หจช. ร.7. ม.21/2 สมุคปกขาวราชการเมือง สบ. ที่ 5 คำแปลหนังสือ นายลุนซิว นายโค้ว เทียวซุน ถึงนายจื่อววง ลงวันที่ 14 มีนาคม 2469

³ หจช. ร.7. เอกสารส่วนพระองค์กรมตำรวจ บ.1.3/61 หนังสือลับ ที่ 14/534 กรมราชเลขาธิการ ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2470 เจ้าพระยามหิธร ขอประทานกราบทูลพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำวังราชานุภาพ

เช่น แค้ว ไทหลำ และกวางคฺุง (แบ่งเป็นสาขา 7 สาขา)¹ ซึ่งส่วนใหญ่หรือแม่แค้วพวก
ฮัวฮฺยอันเป็นสมาคมลับก็มีความผูกพันกับพรรคก๊กมินตั๋งมากกว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีน ทั้งนี้
เพราะพวกนี้เห็นว่าการร่วมมือกับพรรคก๊กมินตั๋งคือการต่อสู้เพื่อบรรลุนโยบายของ ดร.ซุน
ยัตเซ็น ที่ได้วางไว้ 2 ประการคือ การยกเลิกสนธิสัญญาที่ไม่เสมอภาคที่มีกับชาวต่างชาติ
ทั้งหมด และจัดตั้งรัฐบาลที่มีความมั่นคงขึ้น² อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี พ.ศ. 2468 - 2471
แม้จะไม่มีภารกิจตั้งองค์การดำเนินการของพวกคอมมิวนิสต์โดยตรง แต่จากหลักฐานหนังสือ
พิมพ์จีนที่ออกในปี 2473 ได้กล่าวว่าในเมืองไทยนั้น มีสมาคมกรรมกรแห่งประเทศไทยของ
พวกคอมมิวนิสต์มาตั้งแต่ปี 2469 แล้ว³ แต่อย่างไรก็ดี สมาคมนี้ก็ไม่ได้มีบทบาทหรือทำการ
เคลื่อนไหวแต่ประการใดนับตั้งแต่ก่อตั้งมาในปี พ.ศ. 2469 - 2473 ซึ่งทางสมาคมกรรมกร
เองก็ยอมรับในเรื่องนี้⁴ จนกระทั่งต่อมาในวันที่ 28 สิงหาคม 2473 จึงได้มีการจัดประชุม
ขึ้นใหม่⁵ ทั้งนี้เพื่อหาวิธีจัดตั้งให้กรรมกรมีหลักแกนสาร และ "เพื่อจัดตั้งสมาคมกรรมกร
ให้ไปฉิงกรรมกรชาวประเทศสยาม"⁶

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2468 - 2471 ยังไม่มีการ

¹ จากคำสารภาพของนาย ฮวง เจา กวง คุรายละเอียดใน G.B.F.O. F5574/2987/40. May 13, 1927 และใน หจช. ร.7. เอกสารส่วนพระองค์กรมตำรวจ บ.1.3/61 เรื่อง บอลเชวิค พ.ศ. 2470

² คุรายละเอียดใน G.B.F.O. F5574/2987/40. May 13, 1927

³ หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือพิมพ์จีนชื่อ "บางกอกเซียวป้อ" ออก
ครั้งที่ 2 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2473

⁴ เรื่องเดียวกัน เรื่อง "คำพูดที่เสนอแก่การประชุมผู้แทนของสมาคมกรรมกร
แห่งประเทศไทย"

⁵ เรื่องเดียวกัน เรื่อง "การประชุมผู้แทนสมาคมกรรมกรเปิดฉากแล้ว"

⁶ เรื่องเดียวกัน เรื่อง "คำพูดที่เสนอแก่การประชุมผู้แทนของสมาคมกรรมกร"

จัดตั้งองค์การเพื่อกำเนิการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างแท้จริงแก่ประชากรใด ทั้งนี้เนื่อง
จากว่าประการแรก ในระยะนั้นจุดมุ่งหมายการเคลื่อนไหวของคนจีนคือลัทธิชาตินิยมต่อต้าน
ลัทธิจักรวรรดินิยม ฉะนั้น ความเป็นความตายของชาติจีนจึงมีความสำคัญมากกว่าอุดมการณ์
ของคอมมิวนิสต์ ประการที่สอง การดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังไม่มีอิสระเป็นของ
ตัวเอง เพราะรัสเซียได้บีบบังคับให้ร่วมมือกับพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งมีผลทำให้พรรคคอมมิวนิสต์
จีนต้องดำเนินนโยบายชาตินิยมตามพรรคก๊กมินตั๋ง ประการที่สาม พรรคคอมมิวนิสต์จีนยัง
ไม่มีความจำเป็นที่จะจัดตั้งองค์การดำเนินการเป็นของตนเอง เพราะเห็นว่ายังสามารถ
ดำเนินการเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผยเคียงข้างกับพวกก๊กมินตั๋งได้

แต่ต่อมาในปี 2470 เมื่อพรรคก๊กมินตั๋งได้ทำการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ใน
เมืองจีนอย่างรุนแรง ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนและผู้นองอพยพหลบหนีเข้าประเทศไทย
เป็นจำนวนมาก¹ รัสเซียซึ่งสนับสนุนคอมมิวนิสต์มาโดยตลอดก็ได้เปลี่ยนท่าทีหันที่ โดยให้
พรรคคอมมิวนิสต์จีนหันมาใช้ความรุนแรงเป็นแนวทางของการต่อสู้² และในปีเดียวกันนี้
พรรคคอมมิวนิสต์จีนก็เริ่มให้ความสนใจประเทศไทยมากขึ้น³ และได้จัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์
นานาชาติ หรือที่เรียกว่า "คณะทะเลใต้" ขึ้นที่สิงคโปร์ เพื่อกำเนิการจัดกิจกรรมของคอม
มิวนิสต์ในมาลาญ พม่า อินโดจีน อินโดนีเซีย และไทย⁴

1) การดำเนินการในรูปองค์การของคอมมิวนิสต์จีนในประเทศไทยระยะแรก

การดำเนินการในรูปองค์การของคอมมิวนิสต์จีนในประเทศไทยระยะแรกๆนั้น

¹ G.B.F.O. Confidential F.6663/2987/40. August 3, 1927.

Waterlow to Sir Chamberlain

² Cohen, "Moism," Marxism in the Modern World, p. 166

³ G.B.F.O. Confidential F.6663/2987/40. August 3, 1927

⁴ หลวงอรรถโกวิทวาที, คอมมิวนิสต์ คอมอินเทอร์เนชัน และคอมอินฟอร์ม, หน้า

"คณะกรรมการมิวนิสต์ทะเลใต้" เป็นผู้ดำเนินการ โดยส่งตัวแทนของตนเข้ามาจัดตั้งองค์การที่เรียกว่า "คณะกรรมการพิเศษแห่งสยาม" ซึ่งรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ¹ แต่คณะกรรมการพิเศษแห่งสยามนี้ก็ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะชาควัฒนวิธานที่มีความรู้และซัดสนในเรื่องการเงิน และนอกจากนี้ยังได้ทำความผิดพลาดอีกหลายประการ เช่น มีการขาดประชุมบ่อย ๆ ชอบจัดการประชุมตามร้านขายน้ำชาและภัตตาคาร ซึ่งเป็นการก่อกวนความสามารถของเจ้าหน้าที่จนถูกจับได้ไปหลายคน และสมาชิกบางคนก็ไม่ปกปิดความลับเป็นต้น² ข้อบกพร่องดังกล่าวนี้ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนสาขาทะเลใต้ต้องปรับปรุงแก้ไขและจัดตั้งองค์การใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานไปถึงเป้าหมายที่แน่นอนและรัดกุม ดังนั้นในปี 2472 จึงได้มีการจัดตั้งองค์การ และกำหนดระเบียบของการทำงานที่เป็นรูปเป็นร่างขึ้นครั้งแรก³ องค์การแรกเริ่มก็คือ "สมาคมการเมืองสำหรับทำการเก็กเหม็ง"⁴ ซึ่งมีหน้าที่และระเบียบการที่สำคัญดังนี้คือ

- ก. เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาคมที่จะต้องปฏิบัติมีหลักสำคัญ 5 ประการดังนี้
1. ต้องทำการจำแนกอาชีพชนชั้นที่ไม่มีทรัพย์สิน
 2. ต้องชี้เหตุผลแห่งความลำบากให้พวกชนชั้นที่ไม่มีทรัพย์สินเห็นจริง

¹ หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปล (สำเนา) เรื่อง อนุสาวรีย์แห่งคอมมิวนิสต์เซียม วันที่ 7 พฤศจิกายน 2472 และใน คำแปลหนังสือคณะใหญ่แถบทะเลใต้ถึงคณะใหญ่สยาม ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน

² หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปล หนังสือคณะกรรมการพิเศษแห่งสยามถึงกรรมการชั่วคราว วันที่ 12 กุมภาพันธ์ และใน คำแปลหนังสือคณะใหญ่แถบทะเลใต้ถึงคณะใหญ่ในสยาม ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน

³ คุรายละเอียดได้ในเอกสารที่ยึดได้จาก นายซีฟัน ต.ตลาดน้อย ใน หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลเรื่อง "เข้าคณะกรรมการผู้ลัทธิคอมมิวนิสต์" วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2472

⁴ เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "จะอย่างไรเล่า", หน้า 2

3. บอกวิธีปลดเปลื้องความทุกข์ยาก
4. จัดการฝึกอบรมชนชั้นไม่มีทรัพย์สินให้เป็นผู้มีระเบียบ เพื่อจะได้เป็นคนที่มีกำลังของพรรค
5. จัดกองทัพสหായร่วมสลาบดของชนชั้นไม่มีทรัพย์สิน กับจัดให้มีกองหนุนโดยนำเอาพวกชาวนาที่พอมีกิน ชาวนายากจน และชาวนารับจ้าง กับกรรมกรทั้งหลายให้มารวมเป็นหมู่ แล้วฝึกหัดให้พวกนี้รู้ว่าใครเป็นศัตรูให้แจ่มชัด เพื่อรอโอกาสยกเข้าโจมตี¹
 - ข. เกี่ยวกับระเบียบการของสมาคม มีหลักการสำคัญอยู่ 5 ประการดังนี้
 1. สมาชิกทุกคนต้องทำการเต็มสติกำลัง ทั้งนี้เพราะสมาคมนี้ตั้งขึ้นเพื่อทำประโยชน์แทนชนชั้นไม่มีทรัพย์สินทั้งปวง
 2. สมาชิกทุกคนต้องใช้วินัยเหล็ก คือต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด ผู้ใดจะละเมิดมิได้
 3. ให้ถือหลักราษฎรเป็นผู้ชี้ขาด ซึ่งหมายถึงว่า "คณะกรรมการ" เกิดจากที่ประชุมและกิจการใดๆ ของคณะกรรมการที่ใดทำไปต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่นั้นนั้น จึงเท่ากับราษฎรเป็นผู้ชี้ขาด
 4. ให้ดำเนินการจัดตั้งสาขาขึ้นเป็น หู ตา มือ และเท้าของสมาคม
 5. เนื่องจากสมาคมเป็นที่ประชุมของสมาชิกผู้บรรลุนิติภาวะทั้งหลาย ซึ่งทำหน้าที่คอยปลดเปลื้องความทุกข์ยากของคนทั่ว ๆ ไป ดังนั้น จึงให้สมาคมเป็นหัวหน้าของสาขาท่าง ๆ²

อันที่จริงแล้ว หลักการหน้าที่และระเบียบการดังกล่าวนี้ ไม่ใช่เป็นความคิดของพรรคคอมมิวนิสต์จีนคิดขึ้นเอง หากแต่เป็นการคัดลอกมาจากระเบียบการและหน้าที่ของพรรค

¹ เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "สมาคมการเมืองนี้คือ สมาคมของพวกคอมมิวนิสต์", หน้า 3

² เรื่องเดียวกัน ดูรายละเอียดได้ใน หัวข้อเรื่อง "ระเบียบการของคณะ", หน้า 5

บอลเชวิคของรัสเซีย¹ ฉะนั้น โดยตำแหน่งและหน้าที่ใหญ่ ๆ แล้วสมาคมการเมืองที่คั้งขึ้นในประเทศไทยนี้ก็คื คณะกรรมการกลางชั้นสูงสุด ที่คอยกำหนดนโยบายและแนวทางการต่อสู้ให้แก่มวลนิสิตสาขาค่างๆ มากกว่าจะเป็นองค์การที่ดำเนินการต่อสู้เอง

ส่วนองค์การที่ "สมาคมการเมือง" ใช้ในการดำเนินการต่อสู้ก็คือการจัดตั้ง "คณะคอมมิวนิสต์หนุ่มสยาม" สาเหตุที่สมาคมการเมืองเลือกเอาคนหนุ่ม ๆ ชั้นปฐมวัย เช่น พวกกรรมกร และชาวนาหนุ่ม ๆ นั้น ก็เพราะเห็นว่า พวกนี้เป็นผู้ที่ทำงานหนักทั้งทางร่างกายและเวลา. และอีกประการหนึ่ง วัยของชนชั้นนี้มักจะชอบการเปลี่ยนแปลงและปรารถนาความเป็นอิสระของตนเอง² ฉะนั้น ถ้าใช้พวกนี้ดำเนินการก็จะเป็นประโยชน์แก่พรรคเป็นอย่างมาก และด้วยเหตุที่คณะคอมมิวนิสต์หนุ่มเป็นกำลังต่อสู้และเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่สำคัญ จึงใคร่จะเผยรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดองค์การสาขาและอื่น ๆ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจการดำเนินงานให้ชัดแจนยิ่งขึ้นดังนี้

ก. ว่าด้วยระเบียบการของคณะคอมมิวนิสต์หนุ่ม

การที่คณะคอมมิวนิสต์หนุ่มจะดำเนินงานในหน้าที่ได้คั้นั้น "สมาคมการเมือง" เห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการจัดระเบียบการของคณะให้เข้มงวดกวดขัน และให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติในทางเป็นจริงได้ จึงได้กำหนดระเบียบการให้ยึดถือปฏิบัติไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. โดยเหตุที่คณะคั้งขึ้นเพื่อทำการต่อสู้ สมาชิกของคณะจึงจำต้องเรียนรู้ให้ทำการได้จริง และการจะทำได้จริงนั้นก็คืจะต้องพยายามทำการให้เต็มสติกำลัง

2. โดยเหตุแห่งการจัดตั้ง "คณะ" ต้องมีความระมัดระวังอย่างกวดขัน คั้งนั้นต้องรวมกำลังอยู่แห่งเดียวกัน และความคิดการกระทำก็ต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฉะนั้นจึงต้องใช่วินัยเหล็ก คือ การรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด และละเมิดมิได้ ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าสมาชิกต้องปฏิบัติตามวินัยนี้ทุกคน

¹ เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "คณะคอมมิวนิสต์คั้งได้สำเร็จ", หน้า 4

² เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "คอมมิวนิสต์หนุ่ม", หน้า 3

3. เนื่องจากคณะเกิดจากที่ประชุมใหญ่ กิจการใด ๆ ที่คณะจำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ทุกอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าราษฎรเป็นผู้ชี้ขาด ดังนั้น "คณะจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งชั้นเหนือคน และสำนักงานชั้นต่ำหรือสาขาและสมาชิกของคณะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะ"

4. โดยเหตุที่ชายหนุ่มทั้งหลายรวมกันเป็นคณะ" ฉะนั้น อาจจะแผ่ขยายกำลังไปสู่ผู้ชนทั้งปวงได้ เช่น จัดตั้งสาขาหรือกองแยก เพื่อชักชวนกลุ่มต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรมในโรงเรียน และในหมู่ชานาให้มาเป็นหู คาม มือ และเท้า หรือศาสตราวุธของคณะในการเผยแพร่ หรือจะทำศึกกับคนภายนอก

5. โดยเหตุที่คณะ"เป็นที่ประชุมของคนหนุ่มทั้งหลายที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความปรารถนาจะปลดปล่อยความทุกข์ของคนหนุ่มที่ไร้ทรัพย์สินและถูกกดขี่ทั้งหลาย ฉะนั้นจึงให้คณะ"เป็นหัวหน้าสำหรับนำชายหนุ่มทั้งปวง¹

ข. ว่าด้วยวินัยและข้อปฏิบัติ

บรรดาสมาชิกคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มทุกคน ที่จะเข้าร่วมดำเนินการต่อไปนี้ จะต้องได้รับการอบรมให้มีวินัยและรู้ข้อควรปฏิบัติดังนี้คือ

1. เวลาเข้าประชุมการใด ๆ เมื่อก่อนลงมติสมาชิกทุกคนจะออกความเห็นหรือโต้แย้งใด ๆ ได้ แต่ถ่าลงมติแล้วคนส่วนน้อยต้องปฏิบัติตามความคึกเห็นของคนส่วนมาก
2. ให้สำนักคณะชั้นต่ำปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักคณะชั้นสูง ฉะนั้น สำนักคณะชั้นสูงมีอำนาจจะสั่งให้ยุบคณะนั้นได้ เหตุที่เท่า เช่นนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้กิจการของคณะมีความแตกต่ากัน

3. สมาชิกของคณะต้องเคารพข้อบังคับและคำสั่งของที่ประชุมใหญ่ทั่วประเทศ และของกองอำนวยการกลาง กับที่ประชุมใหญ่และคณะกรรมการในแขวงที่ตนขึ้นอยู่กับ โดยเคร่งครัด แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นว่าถ้าสมาชิกในคณะมีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ก็คัดค้านคำสั่งของกรรมการคณะตน หรือสำนักงานชั้นต่ำคัดค้านคำสั่งสำนักงานชั้นเหนือคน

¹ เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "ระเบียบการของคณะ", หน้า 5

คำสั่งนั้นจะต้องเสนอกองอำนาจการชั้นสูงทำการพิจารณาใหม่¹

ค. ว่าด้วยกิจการที่ต้องทำ

โดยหลักการสำคัญของสมาคมการเมืองแล้ว ไม่ได้ถือหลักแต่เพียงว่า บุคคลจะต้องรู้และเข้าใจสิทธิและระเบียบวินัยของคณะเท่านั้น หากแต่ถือว่าบุคคลจะเป็นสมาชิกที่ดีนั้น จะต้องมีการกระทำด้วย ทั้งนี้เพราะการกระทำนั้นคือหลักการสำคัญของลัทธิคอมมิวนิสต์ ฉะนั้น ถ้าผู้ใดขาดการกระทำ ผู้นั้นก็จะได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกที่ดี หากแต่เพียงได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความเห็นพ้องต้องกันที่ดีเท่านั้น ด้วยเหตุนี้สมาคมการเมืองจึงได้กำหนดกิจการให้สมาชิกได้แสดงความสามารถ ซึ่งกำหนดเป็นหลักการใหญ่ไว้ได้ดังนี้คือ

1. ให้สมาชิกทุกคนหาโอกาสใช้อุบายเล่ห์เหลี่ยมปลุกใจคนให้มีความรู้สึกเจ็บแค้น โดยการเน้นเรื่องปัญหาอาชีพกับการปกครอง เพราะปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และสามารถอธิบายให้เห็นจริงได้ และในการเผยแพร่ นั้น สมาชิกจะต้องเผยแพร่เฉพาะลัทธิและกุศโลบายเป็นหลักเท่านั้น นอกจากนี้สมาชิกจะต้องออกทำการแจกใบปลิวหรือจำหน่ายหนังสือ หรือออกเรียไรเงิน จุดมุ่งหมายของการดำเนินการเผยแพร่ลัทธิแบบนี้ก็เพื่อจะขยายคณะให้กว้างขวาง และเพื่อมีฐานกำลังที่จะทำการต่อสู้ได้²

2. ให้สมาชิกทุกคนหาโอกาสทำการปลุกใจกรรมกรหนุ่ม หรือชาวนาหนุ่ม หรือปลุกใจนักเรียนกับสตรีให้มาร่วมกันเป็นฝูงชนชุมนุมกันเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าประชาชนมีการชุมนุมกันอยู่แล้ว สมาชิกจะต้องเข้าไปแทรกในหมู่นั้น และพยายามตีสนิทกับคนทั้งหลาย เพื่อหาโอกาสเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ และข้อสำคัญที่สมาชิกจะต้องทำกับฝูงชนนั้นก็คือ จะต้องทำงานอย่างเต็มสติกำลัง ทั้งนี้เพื่อให้ฝูงชนมีความนิยมนับถือ ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์แก่คณะที่ได้รับการสนับสนุนจากฝูงชน³

¹ เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยวินัยและข้อปฏิบัติ", หน้า 9

² เรื่องเดียวกัน คุรายละเอียดในหัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยกิจการที่ต้องทำ", หน้า

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14

3. ให้สมาชิกทุกคนพึงระลึกเสมอว่า ถ้ามีการต่อสู้ของคนหนุ่ม ไม่ว่าจะ เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเกี่ยวกับการเมืองใด ๆ ก็ตาม สมาชิกจะต้องเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง เพราะเหตุว่าหน้าที่ของสมาชิกนั้นคือผู้กระทำการต่อสู้ ไม่ใช่เป็นผู้ถูกกระทำการต่อสู้ ฉะนั้น สมาชิกจะต้องเข้าต่อสู้ยุทธกลางสนาม ไม่ใช่เป็นผู้เห็นชอบที่คอยส่งเสริมอยู่ภายนอก และเมื่อสมาชิกเข้าทำการต่อสู้ก็ควรจะเป็นผู้แนะนำเท่าที่จะทำได้ แต่หาไม่สามารถทำได้ อย่างน้อยก็ควรจะแสดงความกล้าหาญแค้นอำนาจปลุกใจคนทั้งหลายในทำนองกล้าหาญอันทรายอย่างองอาจ มิฉะนั้นแล้วจะถือว่าผู้นั้นเป็นคนขี้ขลาด และข้อสำคัญที่สมาชิกจะต้องทำในหมู่ชนที่ต่อสู้ก็คือ ห้ามหาความสะกดกลใส่ตัวและนำความลำบากให้ผู้อื่น และห้ามเอาความชอบใส่ตัวเมื่อทำสำเร็จ หน้าที่ของสมาชิกจะต้องทำด้วยความซื่อตรงโดยมิเห็นแก่ชื่อเสียงและคำชมเชย การที่สมาคมการเมืองว่างหลักให้สมาชิกทำเช่นนี้ก็เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีในหมู่ชนวัยหนุ่ม และก็เพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกมีวาทะนั่งอ่านหนังสือ หรือพูดการเก๊กเหม็งอยู่แต่เพียงในห้องเท่านั้น¹

เกี่ยวกับกิจการของคณะคอมมิวนิสต์ก็กล่าวกันจะเห็นได้ว่า "สมาคมการเมือง" ต้องการใช้คณะคอมมิวนิสต์หนุ่มเป็นผู้ดำเนินการขยายสมาชิก สร้างฐานกำลัง เผยแพร่ลัทธิและดำเนินการต่อสู้ และคอยก่อกวนความวุ่นวายเพื่อประโยชน์ของการปฏิวัติแทบทั้งสิ้น หลักสำคัญที่พรรคคอมมิวนิสต์ใช้ฝึกคนหนุ่มให้มีความกล้าที่จะคิดเปลี่ยนแปลงสังคมก็คือ การพยายามอบรมจิตใจเพื่อทำลายความเชื่อถือในประเพณีเก่า ๆ ที่พวกนี้มีอยู่ให้หมดสิ้น² และหลังจากนั้นก็อบรมให้หันมานิยมประเพณีใหม่ และฝึกให้เป็นนักรบ เหตุที่ต้องมีการฝึกเช่นนี้ก็เพราะว่า ต้องการให้สมาชิกมีไหวพริบและความคล่องตัวในการดำเนินการ³ ลักษณะการ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.- 15

² เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "เหตุใดจึงต้องฝึกหัด", หน้า 15

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16

ฝึกที่สำคัญของสมาธิก็คือ การให้ฝึกโดยลำพังตนเอง¹ การฝึกให้ไต่แย้ง² และการฝึกทำการปลุกใจ³ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการฝึกสมาธิด้วยวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ก็เพื่อจะใช้กำหนดิจการของคอมมิวนิสต์โดยตรงนั่นเอง

ง. ว่าด้วยความลับ

เนื่องจากองค์การของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์การลับ ฉะนั้น การดำเนินการขององค์การจึงต้องมีระเบียบว่าด้วยความลับของสมาชิกำหนดเอาไว้ โดยกำหนดว่าบรรดากิจการของคนที่ยังมีได้โฆษณาโดยเปิดเผย ให้สมาชิกทุกคนถือเป็นความลับทั้งสิ้น แต่ถ้ายูโก่นำไปเปิดเผยทางคณะจะถือว่าบุคคลผู้นั้นคือผู้สอกลแนมของศัตรู และจะต้องถูกตัดชื่อออกจากคณะพร้อมกับรับโทษตามข้อบังคับของคณะด้วย⁴ และนอกจากนี้ก็ยังกำหนดสิ่งที่เป็นความลับอื่น ๆ ไว้อีกมากมาย อาทิเช่น ห้ามแสดงกิริยาวาจาเป็นที่ผิดสังเกตุ ห้ามแสดงสีแแดงในหมู่ชนที่ต่างลัทธิกัน ห้ามจัดการประชุมนานเกินควร และให้ตรวจสอบกว่าสมาชิคนอื่น ๆ เก็บความลับได้จริงหรือไม่เป็นต้น⁵

จ. ว่าด้วยการเข้าเป็นสมาชิก

¹การฝึกโดยลำพังตนเองได้แก่ การอ่านคำสั่งหรือแจ้งความ อ่านปาฐกถา หรือคำประกาศ อ่านเรื่องที่ประชุมได้ลงมติแล้ว อ่านหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ของสมาคม หรือคณะ อ่านข่าวหนังสือของบุคคลภายนอก และอ่านหนังสือเกี่ยวกับลัทธิการปกครอง

²การฝึกให้รู้จักไต่แย้ง ได้แก่การให้ไต่แย้งหรือถกเถียงกันในที่ประชุม และการพูดกันตัวต่อตัว

³การฝึกทำการปลุกใจ ได้แก่ การทำงานตามหน้าที่เต็มกำลัง การคีสนิทกับคนทั้งปวง และการเข้าทำการต่อสู้

⁴เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยความลับ", หน้า 9 - 10

⁵ดูรายละเอียดใน หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือจีน เรื่อง หัวหน้าคณะสาขา จำต้องอ่าน หัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยความลับ" ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2472, หน้า 4 - 5

แต่เดิมนั้น ทางสมาคมการเมืองมีข้อบังคับสำหรับการรับเข้าเป็นสมาชิกว่า บรรดาสมาชิกที่เข้าใหม่จะได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมได้อย่างถูกต้อง และสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อสมาชิกผู้นั้นได้ผ่านการเป็นสมาชิกสำรองมาแล้วเท่านั้น¹ แต่ปรากฏว่า สมาคมแผนกต่าง ๆ ชำคการเอาใจใส่และยังไม่เข้าใจในข้อบังคับนี้ จึงรับสมาชิกใหม่โดยไม่ได้อีกอบรมเข้าเป็นสมาชิกสำรอง และยิ่งกว่านั้นก็ยังเปิดเผยกิจการต่าง ๆ ของสมาคม ให้สมาชิกใหม่รู้ ซึ่งเป็นอันตรายต่อการดำเนินการของสมาคมมาก ต่อมาทางสมาคมการเมืองจึงได้ทำการกวดขันการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกเข้มงวดยิ่งขึ้น โดยกำหนดว่าบุคคลที่จะผ่านเข้าเป็นสมาชิกได้นั้น ถ้าเป็นกรรมกรชาวนา ก็ต้องผ่านเวลาสำรองอย่างน้อย 1 เดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีความรู้แล้วให้อยู่ 3 เดือนและในระหว่างการฝึกอบรมในเวลาสำรองนั้น ก็จะถูกจับตาดูการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ส่วนขอบเขตความรู้เกี่ยวกับเรื่องกิจการของสมาคมนั้น ก็ถูกจำกัดไม่ให้รู้เรื่องสำคัญ อยากรู้ก็ตาม แม้จะมีข้อกำหนดเวลาการเป็นสมาชิกสำรองเอาไว้ แต่ก็มีการยืดหยุ่นได้ กล่าวคือ ถ้าสมาชิกคนใดที่อยู่ระหว่างเวลาทดลองมีพิรุณ ทางคณะก็อาจจะยืดเวลาให้เนิ่นออกไปอีกได้ และในทางกลับกัน ถ้าสมาชิกผู้ใดปฏิบัติตนเป็นคนดีและเป็นที่น่าไว้วางใจ ก็อาจจะย่นระยะเวลาการรับเข้าเป็นสมาชิกได้² ส่วนทางด้านสาขาย่อยนั้น ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกได้ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 2 คน ให้การรับรองและที่ประชุมสาขาต้องให้การเห็นชอบด้วย และเมื่อคณะกรรมการตำบลอนุญาตให้รับไว้ จึงจะถือว่าเป็นสมาชิกได้³.

¹ หจช. ร.7. ม.18/1 กรมราชเลขาธิการ ที่ 1/133 (ปีก 1) คำแปลหนังสือคณะกรรมการพิเศษสยาม เรื่อง ปัญหาเกี่ยวแก่เวลากลับพื้นเป็นสมาชิกสำรอง ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2472

² เรื่องเดียวกัน

³ หจช. ร.7. ม.18/1 เข้าคณะของวุฒิสถิตคอมมิวนิสต์ หัวข้อเรื่อง "ระเบียบการคณะ", หน้า 2

นอกจากปัญหาความยากลำบากของการเข้าเป็นสมาชิกแล้ว เมื่อได้เป็นสมาชิก ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการย้ายที่อยู่อีก เพราะทางสมาคมได้กำหนดกฎข้อบังคับเข้มงวดไว้ว่า สมาชิกจะเคลื่อนย้ายสถานที่โดยผลการไม่ได้ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการในตำบลนั้น ๆ เสียก่อน และหลังจากได้รับอนุญาตแล้ว เมื่อไปอยู่ที่ใหม่ที่มีสาขาอยู่ สมาชิกผู้นั้นก็ต้องไปรายงานให้สาขานั้นทราบ¹ และนอกจากนี้ การเข้าเป็นสมาชิกก็ยังคงเสียเงินค่าบำรุงสมาชิก ส่วนการหมดสภาพสมาชิกนั้นมีอยู่ 2 ประการคือ ต้องโทษด้วยการเปิดเผยความลับของคณะ และการขาดส่งเงินค่าบำรุงสมาชิกเป็นเวลา 3 เดือน²

เกี่ยวกับการเข้าเป็นสมาชิกนี้จะเห็นได้ว่า ทางพรรคมีกฎเกณฑ์และการตรวจสอบควบคุมที่รัดกุมมาก และในขณะเดียวกัน ผู้ที่ปรารถนาจะเข้าเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ก็ต้องมีความอดทน อดทน และเสียสละอย่างมาก เพราะการเป็นสมาชิกนั้น นอกจากจะเข้าลำบากและเสียเงินเสียทอง แล้วก็ยังขาดอิสรภาพในการไปไหนมาไหนอีกด้วย

2) ข้อแตกต่างระหว่างสมาคมการเมืองกับคณะคอมมิวนิสต์หนุ่ม

เนื่องจากสมาคมการเมืองเป็นองค์การระดับสูงที่สุดในการบริหาร และเป็นผู้นำคนนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย แต่คณะคอมมิวนิสต์หนุ่มเป็นองค์การดำเนินการต่อสู้และเคลื่อนไหวเผยแพร่ลัทธิของพรรคคอมมิวนิสต์ ดังนั้น จึงมีข้อแตกต่างกัน ซึ่งพอจะแยกได้ดังนี้คือ

ก. สมาคมการเมืองหรือมีชื่อสั้น ๆ ว่า "พวก" เป็นสมาคมของผู้ที่บรรลุนิติภาวะที่มีอายุตั้งแต่ 23 ปีขึ้นไป ส่วนคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มหรือมีชื่อสั้น ๆ ว่า "คณะ" เป็นองค์การของคนหนุ่มขึ้นปฐมวัยที่มีอายุไม่เกิน 23 ปี แต่ถ้าสมาชิกของ "คณะ" คนใดมีอายุเกิน 23 ปี ก็จะต้องออกจาก "คณะ" ไปเข้าเป็นสมาชิก "พวก" แต่ก็ยังคงเป็นสมาชิกของ "คณะ" อยู่ด้วย

¹ เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยการย้ายภูมิลำเนา", หน้า 12

² เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยการส่งเงินค่าบำรุง", หน้า 11

ข. สมาคมการเมืองหรือ "พวก" เป็นสมาคมที่กระตุ้นความแบบของพรรคบอลเชวิคของรัสเซีย ส่วน "คณะ" เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นความแบบข้อบังคับของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศจีน

ค. สมาคมของ "พวก" เป็นสมาคมที่มีขอบข่ายหน้าที่รับผิดชอบกว้างขวางมาก กล่าวคือ เป็นผู้ทำประโยชน์แทนชนชั้นไม่มีทรัพย์สิน ถูกยึดที่ดินและถูกกดขี่ทั่ว ๆ ไป ที่อาศัยอยู่ในประเทศราชแถบทะเลใต้ หรือเอเชียอาคเนย์ แต่ "คณะ" จะมีหน้าที่เพียงเป็นตัวแทนของชนชั้นไม่มีทรัพย์สินวิญญูที่ถูกกดขี่ในย่านเอเชียอาคเนย์เท่านั้น

ง. สมาคมการเมืองหรือ "พวก" ทำหน้าที่เป็นเสนาธิการคอยแนะนำชนชั้นไม่มีทรัพย์สินในข้อปฏิบัติระเบียบวินัยและนโยบายต่าง ๆ ส่วน "คณะ" เป็นเพียงที่ประชุมของการต่อสู้ของคนหนุ่มที่ไม่มีทรัพย์สินทั้งหลาย¹

ความแตกต่างดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า สมาคมการเมืองนั้นที่แท้ก็คือ คณะผู้บริหาร (Politburo) แบบรัสเซีย ส่วน "คณะ" นั้นก็มีลักษณะคล้าย ๆ รูปแบบการจัดหน่วยดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์จีนนั่นเอง

3) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมการเมืองกับคณะคอมมิวนิสต์หนุ่ม

อย่างไรก็ตาม แม้สมาคมการเมืองกับคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มจะมีข้อแตกต่างกัน แต่การดำเนินการของสมาคมทั้งสองนี้ก็ทำได้แยกขาดจากกันเป็นอิสระไม่ ทั้งนี้เพราะตามระเบียบการแล้ว ทั้งพวกและคณะจะต้องส่งตัวแทนของตนไปเข้าร่วมประชุมในการประชุมคณะกรรมการกองย่อยต่าง ๆ ทุกครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อให้คณะได้รู้และเข้าใจนโยบายของ "พวก" และในขณะเดียวกัน "พวก" ก็จะได้ทราบเรื่องราวของ "คณะ" ด้วย ส่วนด้านการปกครองนั้น แม้คณะจะเป็นองค์การที่ทำการต่อสู้และชี้นำกรรมกรชาวนาและนักเรียนวิญญูสาวในด้านต่าง ๆ แต่รัฐประศาสนโยบายที่คณะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของลัทธิคอมมิวนิสต์ดังกล่าวนี้ ก็เป็นรัฐประศาสนโยบายที่กำหนดและแนะนำมาจากสมาคมการเมือง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4 - 5

อย่างไรก็ดี แม้คณะจะเป็นองค์การที่รับผิดชอบและรับนโยบายจากสมาคมการเมือง แต่ในกรณีที่ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการเมือง คณะก็มีสิทธิ์และมีอิสระที่จะจัดระเบียบหรือทำการโดยลำพังของตนเองได้¹

4) หน่วยงานและสาขาย่อยของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในประเทศไทย

นอกจากสมาคมการเมืองและคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหว เพื่อเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว พรรคคอมมิวนิสต์จีน ยังให้ตั้งหมวด และสาขาย่อยย่อย ๆ ขึ้นในที่ต่าง ๆ อีกมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ขอบข่ายในการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นมียู่งกว้างขวางและมากมาย ดังนั้น สมาคมการเมืองจึงได้แพร่ขยายสาขาของตนออกเป็น "หมวดพวก" ความที่ต่าง ๆ เพื่อแพร่หลายนโยบายและติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของคณะ ส่วนคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มซึ่งเป็นหน่วยงานต่อสู้และแพร่ขยายลัทธิโดยตรง ก็มีงานในหน้าที่และความรับผิดชอบตอระเบียบวินัยอยู่มาก กล่าวคือ นอกจากจะต้องเข้าทำการแทรกในหมู่ชาวนา ชาวตลาด โรงเรียน และกรรมกรตามบ่อแร่ และโรงงานต่าง ๆ แล้ว ในเวลาเดียวกัน ถ้ามีการประชุม สมาชิกพวกนี้ก็ต้องไปเข้าร่วมประชุมด้วย ดังนั้น เพื่อความก้าวหน้าของกรเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ คณะคอมมิวนิสต์หนุ่มจึงต้องจัดตั้งกองย่อยของคณะขึ้นชื่อ "หมวดคณะ" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกของคณะสามารถติดต่อกับที่ประชุมต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หมวดคณะที่ตั้งขึ้นนี้ ถ้าหากดำเนินการอยู่ในถิ่นที่มี "หมวดพวก" ก็จะต้องทำงานร่วมกับหมวดพวกไปด้วย ยกเว้นแต่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องของคนหนุ่มเท่านั้น²

สายงานในการควบคุมหมวดคณะนั้น มีกองอำนวยการ หรือเรียกว่าสำนักงานในคณะเป็นผู้ควบคุม และถ้าสมาชิกที่อยู่ในชนบทหรือในโรงเรียนใดมีเกินกว่า 30 คน ทางคณะมีข้อบัญญัติว่าให้ทำการจัดตั้งเป็นสาขาย่อยได้ โดยให้คณะกรรมการธุรการสาขานั้นขึ้นต่อ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5

² เรื่องเดียวกัน หัวข้อเรื่อง "หมวดของคณะกับสาขา", หน้า 7

คณะกรรมการตำบล และถ้าสาขามีสมาชิกตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป ก็ให้แยกเป็นกองย่อยได้อีก โดยให้หัวหน้ากองย่อยขึ้นกับคณะกรรมการสาขา

ในตำบลหนึ่งถ้ามีสมาชิกตั้งแต่ 3 สาขาขึ้นไป และมีสมาชิกเกินกว่า 30 คน ให้จัดตั้งเป็นคณะกรรมการขึ้นกับกองอำนวยการคณะจังหวัด และถ้าในคณะตำบลอยู่ในเขตที่กว้างขวาง ก็ให้คณะตำบลแบ่งเขตเป็นภาค ๆ และตั้งคณะกรรมการภาคขึ้นแก่คณะตำบล หรือคณะกรรมการจังหวัด ส่วนกองอำนวยการคณะจังหวัดให้ขึ้นกับคณะกรรมการชั่วคราว และคณะกรรมการชั่วคราวก็ขึ้นกับคณะกรรมการกลาง ส่วนคณะกรรมการกลางหรือคณะใหญ่ซึ่งเป็นคณะบริหารที่มาจากกรรวมคณะตำบลในที่ต่าง ๆ กับแผนกสาขาพิเศษ จะขึ้นต่อคณะกรรมการระหว่างประเทศ ส่วนในระดับสากลหรือระดับระหว่างประเทศ คณะในประเทศต่าง ๆ จะตั้งเป็นกองระหว่างชาติชื่อว่า "หนุมระหว่างชาติ" มีกองอำนวยการขึ้นต่อที่ประชุมผู้แทนระหว่างชาติ

ส่วนในด้านหน้าที่รับผิดชอบระหว่างกันนั้น ตามข้อบัญญัติกำหนดหน้าที่รับผิดชอบไว้ว่า คณะกรรมการธุรการและกรรมการกองอำนวยการของชั้นต่าง ๆ จะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการประชุมใหญ่ของสมาชิกในชั้นของตน และต้องรับผิดชอบต่อที่ประชุมผู้แทนทั่วประเทศและผู้แทนระหว่างชาติด้วย¹

ส่วนในด้านการจัดระเบียบของงาน แม้คอมมิวนิสต์สยามจะมีการจัดหน่วยงานของตนเป็นชั้น ๆ ลดหลั่นกันอยู่มากมายก็ตาม แต่การจัดระเบียบในการบริหารงานของกรรมการกองอำนวยการแต่ละชั้นจะมีลักษณะเหมือนกัน คือ มีแผนกย่อย ซึ่งได้แก่กรรมการแผนกเลขานุการแผนกจัดระเบียบ แผนกโฆษณา แผนกเหรียญกษาปณ์ แผนกพิมพ์ และแผนกคมนาคม เหตุที่พรรคต้องจัดให้มีลักษณะเหมือนกันเช่นนี้ก็เพราะต้องการให้หน่วยงานแต่ละระดับมีความคล่องตัว และสามารถดำเนินการได้เองโดยสะดวก แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับหน่วยงานที่เป็นสาขาแล้ว ทางพรรคจะจัดระเบียบแยกต่างไปจากหน่วยอื่นคือ ให้เลขานุการมีหน้าที่

¹ เรื่องเดียวกัน คุรายละเอียดในหัวข้อว่าด้วย "สำนักงานอำนวยการ"

* "คอมมิวนิสต์สยาม" หรือ "สมาคมการเมือง" หรือ "คณะกรรมการพิเศษสยาม" เป็นหน่วยงานเดียวกันที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย เพื่อเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์

จัดประชุม และให้มีกรรมการโฆษณา กรรมการการเงิน กรรมการปลูกใจนักเรียน กรรมการ
การปลูกใจสตรี กรรมการคัดค้านการเบียดเบียนทางการศึกษา และกรรมการดำเนินการ
ต่อสู้¹

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า หน่วยงานสำคัญที่เป็นกองกำลังในการดำเนินงาน
เผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นก็คือ หน่วยงานระดับสาขาและกองย่อยต่าง ๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้
ก็เพราะว่าหน่วยงานระดับดังกล่าวนี้เป็นหน่วยงานที่จะต้องแฝงอยู่ในฝูงชน และคอยเคลื่อนไหว
ไต่สวนเวลา ส่วนบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอยู่เบื้องหลังของการดำเนินการ
เคลื่อนไหวนั้นก็คือ หัวหน้ากองย่อย และเลขาธิการคณะสาขา ซึ่งมีหน้าที่ชี้นำวงชนโดยตรง
เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากสาขาและกองย่อยมีประโยชน์ต่อพรรคคอมมิวนิสต์เป็นอย่างมาก
ดังนั้น พรรคจึงมีคำสั่งกำชับให้หัวหน้าสาขาและกองย่อยคอยควบคุมดูแล และให้พยายาม
จัดกำลังสาขาและกองย่อยให้เข้มแข็งอยู่เสมอ² (ดูแผนภาพที่ 4)

3. การเคลื่อนไหวเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช

การเคลื่อนไหวเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยในระยะเริ่มแรกนั้น
ค่อนข้างลับซับซ้อน ทั้งนี้เพราะว่า ในระยะแรกนั้น การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ ปรากฏ
แฝงร่วมกับลัทธิชาตินิยม ซึ่งบางครั้งทำให้รัฐบาลไทยไม่อาจแยกได้ว่า สิ่งไหนคือการกระทำ
เพื่อจุดมุ่งหมายของคอมมิวนิสต์ ฉะนั้น เพื่อสะดวกในการศึกษาการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์
จึงต้องแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน และก๊กมินตั๋งร่วมมือกัน โดยมี
ลัทธิชาตินิยมเป็นหลัก และระยะหลังจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนแตกแยกกับพรรคก๊กมินตั๋ง

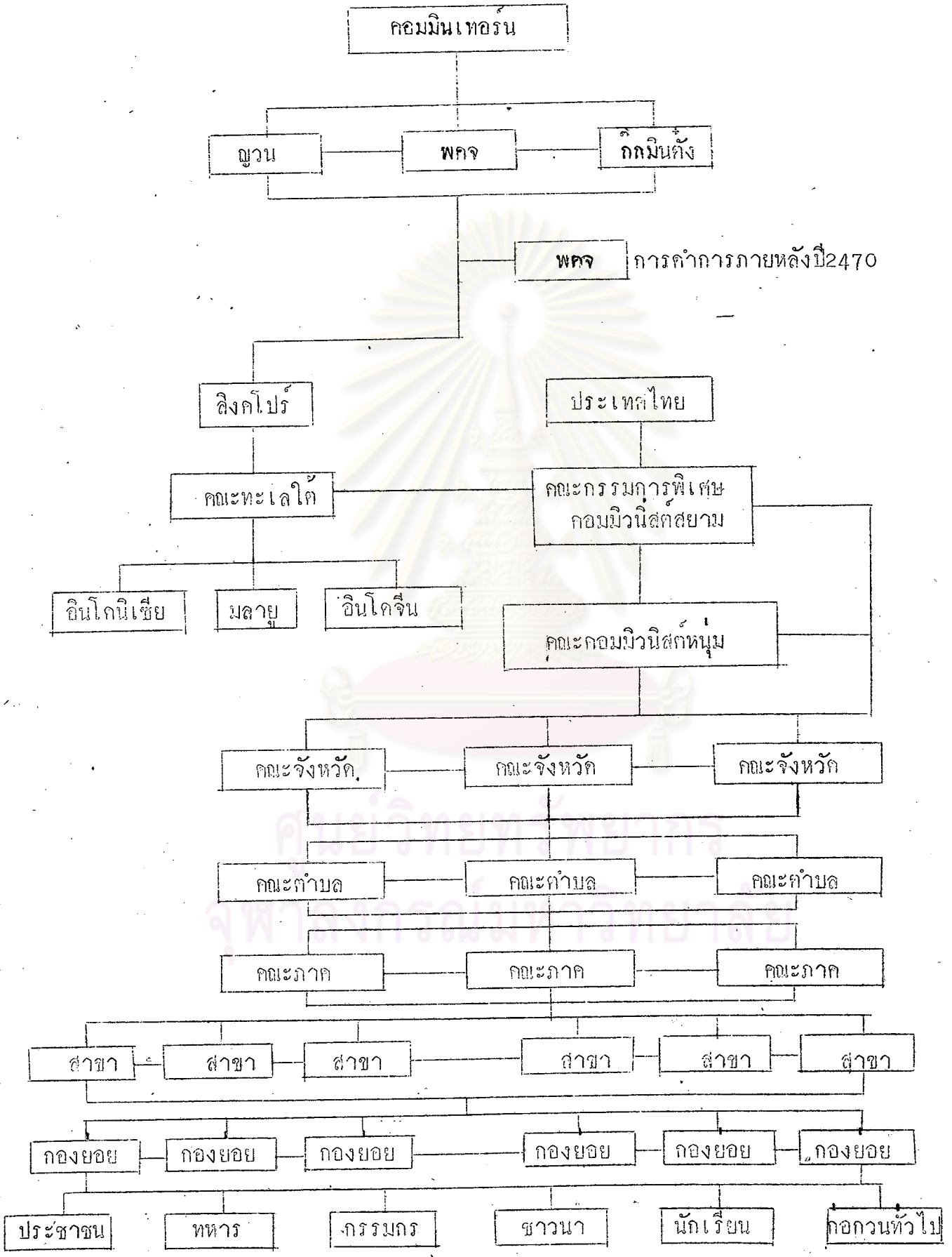
การเคลื่อนไหวในระยะแรก แม้พวกคอมมิวนิสต์จะดำเนินการร่วมกับพรรค
ก๊กมินตั๋งเพื่อจุดประสงค์ของ ดร.ซุนยัตเซ็น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพวกคอมมิวนิสต์ไม่ได้
ดำเนินการเผยแพร่ลัทธิของตน การที่รัสเซียบีบบังคับให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องตกอยู่ใต้

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8 - 9

² หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปล หัวหน้าคณะสาขาจำต้องอ่าน, หน้า 2

แผนภาพที่ 4

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์และการจัดองค์การของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย

นโยบายของพรรคก๊กมินตั๋งนั้น ก็เพราะต้องการจะให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนหาทางขยายอิทธิพล เพื่อครอบงำในที่สุด และที่สำคัญ พรรคคอมมิวนิสต์จีนก็ไม่สู้เต็มใจจะตกอยู่ใต้อิทธิพลของ ก๊กมินตั๋ง ดังนั้น จึงเป็นที่แน่นอนว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะต้องถือโอกาสเผยแพร่ลัทธิและ อิทธิพลของตนไปทั่วๆ กัน จะเห็นได้ในเดือนมีนาคม 2468 รัฐบาลได้จับกุมนาย คัน ฮง เงียบ จีนไทหล่าบังคับสยาม ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างโรงพิมพ์เคียงเซ็ง ของนาย ทำจิ้นซำ ให้พิมพ์ หนังสือแนะนำวิธีการบอลเชวิค 1,000 เล่ม เพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่คนจีนในกรุงเทพฯ และเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังได้พบใบสมัครการเป็นสมาชิกพรรคและเอกสารบอลเชวิค ซึ่งมี ข้อความส่งเสริมการปฏิวัติ และชักนำให้คนนิยมการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือสาธารณ รัฐที่บ้านของนายทำจิ้นซำ และของนายลงยั้งฮัก¹ ต่อมาในเดือนเมษายนก็ยังพบเอกสาร ทำนองเดียวกันอีกที่ร้านยี่หอ น้ำฮั่ว คำบลตลาดเก่า ถนนสำเพ็งอีก²

อย่างไรก็ตาม โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว คอมมิวนิสต์จีนจะใช้วิธีการเคลื่อนไหวแฝง การกระทำควบคู่ไปกับการต่อสู้เพื่อลัทธิชาตินิยม โดยการออกหนังสือหรือสิ่งพิมพ์สอดแทรก การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ไปทั่วๆ กัน เช่น พวกคอมมิวนิสต์และสมาคมชายหนุ่มนิยมคอมมิวนิสต์ในเมืองจีน ได้ออกหนังสือชื่อ "ตง กัก แซ" (แปลว่าจีนหนุ่ม) ประกาศต่อสู้เพื่อ ยกเลิกสัญญาไม่เสมอภาค แต่ในขณะที่เดียวกันก็ประกาศว่าพวกตนจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ

¹ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 351/11381 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 8 มีนาคม 2468 เจ้าพระยามรราช เสนาบดีมหาดไทย เรียบ เจ้าพระยามหิธรราชเลขาธิการ

² หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือลับที่ 35/890 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 เมษายน 2468 นายพลโท ยุคล ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีมหาดไทย ถึงราชเลขาธิการ

การปฏิวัติ (เกกเหม็ง) แก่ชายหนุ่มที่นิยมการปฏิวัติ และจะช่วยวิ่งเต้นการปฏิวัติต่าง ๆ¹ และในเอกสารหนังสือชื่อ ซิน ฮัก เชน ก็ใช้วิธีการในทำนองนี้ คือ มีการออกข่าวโจมตี ลัทธิจักรวรรดินิยมอย่างรุนแรงว่า กระทำทารุณโหดร้ายต่อคนจีนตามเมืองต่าง ๆ และยังมี นโยบายรุกรานเมืองจีน แต่ก็ได้สอดแทรกคำสรรเสริญเป็นยอวันปฏิวัติรัสเซีย และได้เชิญชวนคนจีนให้ร่วมกันปฏิวัติตามแบบรัสเซีย โดยอ้างว่าถ้าเลือกเส้นทางวิธีปฏิวัติอย่างรัสเซีย แล้ว จีนจะได้รับอิสรภาพซึ่งเป็นทางเลือกที่ควรจะเป็นในอนาคตมากกว่าจะจมลงไปในทาง ทาสเชลย² และนอกจากนี้ก็ยังได้พยายามนำหนังสือส่งเสริมลัทธิบอลเชวิคหลบซ่อนเข้าประเทศไทยทางเรือสินค้าของญี่ปุ่น³ และในปี 2469 พวกคอมมิวนิสต์จีนได้ดำเนินการเคลื่อนไหวย่างหนัก โดยนำภาพการ์ตูนประกอบคำบรรยายที่มีข้อความทำนองยั่วยู่เพื่อให้คนจีนเกลียดชังเคียดแค้นชาวต่างชาติ และก่อการจลาจลขึ้น ซึ่งวิธีการนี้ก็ได้รับการสนับสนุนจากพวกก๊กมินตั๋งเป็นอย่างดี⁴ และต่อมาในปี 2470 ก็ยังได้พยายามลักลอบนำหนังสือคอมมิวนิสต์

¹ หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือชื่อ ตง ก๊ก แซ (หนังสือรายปักษ์) แปลว่าจีนหนุ่ม ตอนที่ 101 ออกเดือนพฤศจิกายน 2468 ของพวกคอมมิวนิสต์ (หรือบอลเชวิค) กับสมาคมชายหนุ่มลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศจีน และใน หจช. ม.18/1 คำแปลจากภาษาจีนของ (สมาคมคอมมิวนิสต์จีน) คณะกรรมการกลางของ ตง ก๊ก กิ่ง ชิว คัง หรือ คณะกรรมการของสมาคมคนหนุ่มลัทธิคอมมิวนิสต์ประเทศจีน วันที่ 20 ตุลาคม 2468

² หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ "ซิน ฮัก เชน" (แปลว่านักเรียนใหม่) สัปดาห์ที่ 1 ออกเมื่อวันที่ 21 เดือน 7 ประชาภิบาลจีนที่ 14 กรกฎาคม 2468

³ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 34/889 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 28 เมษายน 2469 เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธร

⁴ หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ "ซิน ฮัก เชน" (แปลว่านักเรียนใหม่)

เข้ามาแจกคนจีนในประเทศเพิ่มขึ้นอีก¹ แต่ครั้งนายพล เจียง ไค เช็ก ได้อำนาจปกครองประเทศจีน การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ที่แผ่กว้างลัทธิชาตินิยมตามนโยบายก๊กมินตั๋งก็ต้องสิ้นสุดลง เพราะนายพล เจียง ไค เลิกล้มการร่วมมือ และยังถือว่าคอมมิวนิสต์เป็นศัตรูที่สำคัญอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในระยะแรก แม้จะมีการเคลื่อนไหวอยู่บ้าง แต่จุดมุ่งหมายสำคัญก็ยังมีมุ่งเพื่อขับไล่ลัทธิจักรวรรดินิยมร่วมกับพรรคก๊กมินตั๋งอยู่ ดังนั้นจึงทำให้บทบาทของคอมมิวนิสต์ไม่เด่นชัด แต่ถึงกระนั้น รัฐบาลไทยก็พยายามปราบปรามและสกัดกั้นการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเข้มงวด เพราะแม้จะเห็นด้วย ว่าพวกคอมมิวนิสต์จีนหายไปเพื่อต้องการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม แต่ลัทธิและวิธีการของคอมมิวนิสต์ที่ได้นำมาใช้ในประเทศไทยก็เป็นสิ่งที่ขัดต่อระบบการปกครองและวัฒนธรรมของไทย และที่สำคัญก็คืออาจจะทำให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายในสังคมไทยได้²

การเคลื่อนไหวในระยะที่สอง คือระยะที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนแตกกับ ก๊กมินตั๋งในเมืองจีน และได้ถูกปราบปรามอย่างชานาใหญ่ ในระยะนี้เป็นระยะที่ประเทศไทยเริ่มเผชิญกับการคุกคามอำนาจรัฐ และความมั่นคงปลอดภัยของชาติจากภัยคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้เนื่องจากการปราบปรามของนายพล เจียง ไค เช็ก ได้ทำลายฐานปฏิบัติของคอมมิวนิสต์ในจีน และทำให้คอมมิวนิสต์จีนกลายเป็นพวกผิดกฎหมาย ความเจ็บแค้นที่พวกคอมมิวนิสต์จีนมีต่อพรรคก๊กมินตั๋ง และรัสเซียมีต่อนายพล เจียง ไค เช็ก ได้ทำให้รัสเซียต้องหันมาใช้

¹ หจช. ณ.7. ม.18/1 หนังสือที่ 264 กองบัญชาการตำรวจนครบาลกรุงเทพฯ ลงวันที่ 23 เมษายน 2470 พระยาอธิกรณ์ประกาศ ณ.บ.ตร.นครบาลกรุงเทพฯ ถึงเสนาบดีมหาดไทย

² หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 5301 กองบัญชาการตำรวจนครบาลกรุงเทพฯ ลงวันที่ 25 มกราคม 2469 นายพลตำรวจตรี พระยาอธิกรณ์ประกาศ ณ.บ.ตร.นครบาลกรุงเทพฯ หลายนายพลโท พระวรวงศ์เชอ พระองค์เจ้าตำรวจอธิบดีกรมตำรวจ

นโยบายใหม่ โดยให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนใช้การปฏิวัติรุนแรง เพื่อผลประโยชน์โดยตรง
ของลัทธิคอมมิวนิสต์ ฉะนั้น การหลั่งไหลของพวกคอมมิวนิสต์จีนและญวนที่เข้ามาประ
เทศไทยขณะนี้ จึงไม่น่าวิตกประสงค์เพื่อการปฏิวัติของคอมมิวนิสต์เข้ามาด้วย ซึ่งก็มีผลให้
ประเทศไทยต้องพลอยกระทบกระเทือนไปด้วย

หลังจากที่ได้ดูนายพล เจียง ไค เช็ก ที่แตกในจีน พรรคคอมมิวนิสต์จีนก็ได้หันมาดำเนินแผนการลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง โดยจัดตั้งศูนย์กลางการปฏิวัติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นที่สิงคโปร์ ซึ่งมีคณะใหญ่แถบทะเลใต้เป็นผู้ดำเนินการ สาเหตุสำคัญที่เลือกดำเนินการในเขตนี้ก็เพราะเห็นว่า อาณาบริเวณแถบนี้ได้ตกอยู่ใต้อิทธิจักรวรรดินิยม ซึ่งทำให้พลเมืองของประเทศไม่มีอิสระในการปกครองตนเอง ราษฎรก็ไร้การศึกษา การเศรษฐกิจถูกเบียดเบียนเอาไปสิ้น พวกกรรมกร และชาวนาก็ได้รับการกดขี่จากลัทธิจักรวรรดินิยมอย่างหนัก ในสภาพเงื่อนไขเช่นนี้จึงเห็นว่าเหมาะที่จะทำการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่เพื่อให้การเริ่มต้นได้ผล พวกคอมมิวนิสต์จึงคิดวางแผนที่จะเผยแพร่ลัทธิและฝึกสอนชาวนา พอค้าย่อย และนักเรียนยากจนก่อน และถ้าเป็นผลจึงคิดที่จะ "ชักชวนคนต่างชาติที่ถูกกดขี่เข้ามาร่วมในแนวเดียวกัน"¹ เพื่อทำการต่อสู้ปลดปล่อยขบวนการ และการกดขี่จากลัทธิจักรวรรดินิยม

แต่กรณีของประเทศไทยไม่เคยเป็นอาณานิคมของใคร ฉะนั้น เหตุผลที่คอมมิวนิสต์จะเข้ามาช่วยปลดปล่อยจึงไม่ค่อยมี แต่เนื่องจากประเทศไทยไม่ค่อยมีมาตรการปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงแบบในจีน และในประเทศอาณานิคมทั่ว ๆ ไป และที่สำคัญประเทศไทยก็มีปัจจัยเหมาะแก่การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์อยู่ 2 ประการคือ มีคนญวนและจีนอาศัยอยู่มาก และที่ตั้งของประเทศไทยก็อยู่ติดกับประเทศอาณานิคม ซึ่งสะดวกในการเข้ามาเคลื่อนไหวและติดต่อประสานงาน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้คอมมิวนิสต์จีนและญวนเพิ่มความ

¹ หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือจีน เรื่อง เข้าคณะของรูลัทธิคอมมิวนิสต์ หัวข้อเรื่อง "สมาคมการเมืองนี้คือสมาคมของพวกคอมมิวนิสต์"

สนใจประเทศไทย¹ ก็จะได้เห็นจากสถิติคนเข้าเมืองในประเทศไทยในระยะหลังจีนคอมมิวนิสต์แตกพ่ายในจีน ปรากฏว่ามีคนจีนเข้าในช่วงนี้ถึง 48,682 คน จากจำนวนที่เข้ามาทั้งหมดในปีนั้น 51,815 คน²

การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยช่วงนี้ เริ่มมีการนำหลักการของมาร์กซ์มาโฆษณาโดยตรง เช่น พูดถึงลัทธิ "กึ่ง ชั่ว จู ห่ง"³ ทั้งนี้เพราะได้เปลี่ยนวิธีการจากการต่อสู้เพื่อเอกราชของชาติมาเป็นการต่อสู้เพื่อการปลดปล่อยชาติ และความสมบูรณ์พูนสุขตามลัทธิคอมมิวนิสต์แล้ว⁴ ส่วนในการดำเนินการนั้น พวกคอมมิวนิสต์ได้พยายามแทรกซึมเข้าไปเผยแพร่ลัทธิในหมู่นักเรียนตามโรงเรียนจีน⁵ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลุกเร้าความคิดให้กับคนหนุ่ม ซึ่งวิธีการนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่า "เป็นการสั่งสอน

¹ G.B.F.O., Confidential F.6663/2498/40. Agustus 3, 1927

² คูใน หจช. ร.7. ม.8.1/7 สถิติคนเข้าเมือง กระทรวงมหาดไทย บัญชีแสดงจำนวนคนต่างดาวเข้าออกพระราชอาณาจักรของกรมตรวจคนเข้าเมือง กรุงเทพฯ ประจำปี ธันวาคม ถึงมีนาคม 2470

³ คำว่า "กึ่ง ชั่ว จู ห่ง" แปลตามศัพท์ "กึ่ง" แปลว่าช่วยกันหรือร่วมกัน "ชั่ว" แปลว่าทรัพย์สินสมบัติ เมื่อสองคำรวมกันแปลว่า การรวมทรัพย์สินสมบัติเป็นของกลาง ส่วน "จู ห่ง" แปลว่าลัทธิ จะเห็นได้ว่าเป็นการถอดความมาจากหลักและทฤษฎีของมาร์กซ์ หจช. ร.7. ม. 18/1 หนังสือคัดจากคำของนาย ต้นโตกเดี่ยว ที่ตอบนาย เคีย กุน หลี ลงในหนังสือพิมพ์ ซินแซน

⁴ หจช. ร.7. เอกสารส่วนพระองค์ กรมพระยาดำรง บ.1.3/61 (สำเนา) หนังสือ ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2470 กรมดำรงราชานุภาพแจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

⁵ G.B.F.O. 371/12536 Confidential F.8176/7777/40.

October 20, 1927 Waterlow to Sir Chamberlain

อย่างสำคัญของโรงเรียน¹ ที่ไม่คงบรรจู่ไว้ในหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในระยะนี้ก็ยังไม่มีจุดมุ่งหมายยุ่งเกี่ยวกับการเมืองไทย เพราะช่วงนี้พวกคอมมิวนิสต์จีน กำลังมุ่งรวมพลังและทำสงครามจิตวิทยาเพื่อโค่นล้มรัฐบาล เจียง ไค เช็ก อย่างหนัก ดังจะเห็นได้จากการตอบโต้คำโฆษณาของรัฐบาล เจียง ไค เช็ก ที่อ้างว่า "ประเทศจีนจะล่มจมเพราะ เขี่ย ฮ่วย (พวกนิยมแดงหรือบอลเชวิค)"² ซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์จีนโต้แย้งว่า "การคัดค้านบอลเชวิคคือสิ่งแดง เป็นการสำคัญในการกู้ชาติจริงหรือ"³ และก็ยังออกข่าวโจมตีรัฐบาล เจียง ไค เช็ก อีกว่า

นักเรียนที่คัดค้านครูใหญ่ก็ยกเงินกองกลางก็ถูกหว่านว่าเป็นบอลเชวิค นักเรียนที่ประชุมทำการที่ระลึกรู้ความอัปยศของประเทศจีน ก็ถูกหว่านว่าเป็นบอลเชวิค กรรมกรที่ถูกนายจ้างค้ำแฉวรองขอความยุติธรรม ก็ถูกหว่านว่าเป็นบอลเชวิค หนังสือพิมพ์ลงคำติเตียนความประพฤติกของหมุ่คณะบาง เล็กน้อย ผู้เขียนก็ถูกหว่านว่าเป็นบอลเชวิค⁴

นอกจากนี้ยังได้ออกข่าวแกว่ขอล่าวหาเรื่องลัทธิคอมมิวนิสต์ว่า

การที่คนพูดว่าลัทธิ กัง ซัว จู หง คือลัทธิที่ถือว่าทรัพย์สินของคนอื่นก็เหมือนของเรา เราจะหยิบมาใส่เมื่อใดก็ได้ ... และลัทธินี้ยืมเงินใครก็ไม่ต้องใส่ ไม่วาจะเป็นเรื่องเครื่องนุ่งห่มหรือบ้านเรือน ไม่วาของเราของเขา ไม่ทราบว่าเขาเอาหลักที่ไหน ถ้าเป็นดังนี้ ทำไมไม่เรียกชื่อว่า ลัทธิชิงทรัพย์สินหรือแย่งทรัพย์สินเล่า ...⁵

¹ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือฉบับที่ 353/5252 กรมราชเลขาธิการ ลงวันที่ 26 มกราคม 2470 ทูลพระवरวงศ์เชอ พระองค์เจ้าธานีนิวัติ

² หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลจากหนังสือ ฮง ซุย เล่ม 2 หน้า 322 - 327 บรรยายเรื่องค่านี่แดงทั่วประเทศ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2470

³ หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือ ฮง ซุย เล่ม 2 หน้า 287 - 295 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2470

⁴ หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือฮง ซุย เล่ม 2 หน้า 322 - 327

⁵ หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือ ฮง ซุย เล่ม 2 หน้า 177 - 180 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2470

และพร้อมกันนั้นก็ไต่ถามซักชวนให้คนจีนที่จากจนรวมมือกันปฏิวัติโค่นล้มลัทธิจักรวรรดินิยม และรัฐบาล เจียง ไค เช็ก ที่ทำคนรับใช้ประเทศตะวันตก¹

อย่างไรก็ดี แม้เรื่องนี้จะไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในเมืองไทย แต่การที่พวก คอมมิวนิสต์จีน นำลัทธิและหนังสือเผยแพร่ลัทธิเขวชวูในประเทศไทย ทำให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงไม่พอพระทัยมาก ดังเห็นได้จากพระราชกระแสรับสั่งที่ว่า "หนังสือ เหล่านี้เป็นเรื่องที่ defend (ปกป้อง) พวกแดงอย่างฉลาดมาก คนแดงเป็นคนฉลาด และมีความรู้ดี แต่หนังสืออย่างนี้เป็นอันตรายมาก"² และนอกจากนี้ยังมีพระราชกระแส รับสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการกวาดล้างและป้องกันการเผยแพร่ลัทธิในโรงเรียนจีนอย่าง ชุมงวด โดยทรงกำชับให้ "ตรวจตราให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จนกว่าจะคิดหาวิธีแก้ไขได้ดีกว่านี้"³ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะทรงเห็นว่า โรงเรียนจีนทุกโรงเรียนกำลังพยายามบั่นทอนเด็กในเรื่อง การเมืองตามวิธีการของบอลเชวิค⁴ และหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรง เริ่มสั่งการต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังขึ้น ต่อมาในต้นปี 2471 หนังสือพิมพ์บางกอก การเมืองก็ได้ออกข่าวสนับสนุนรัฐบาล โดยโฆษณาโจมตีคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงว่า

บัดนี้ นานาประเทศแล้วความยุ่งเหยิงภายในประเทศ มาจากการสนับสนุนរបเร้า ของพวกคอมมิวนิสต์ที่จะเขย่าโลกให้ปั่นป่วน เจ้าหน้าที่ของผู้นิยมหลายประเทศที่ไม่ ยอมเห็นกงจักรเป็นคอกบัว ได้พยายามกำจัดลัทธิชวูชวูนี้⁵

¹ เรื่องเดียวกัน

² หจช. ร.7. ม.18/1 พระราชหัตถ์เลขาลงวันที่ 15/11/2470 ถึงสมเด็จพระ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีฯ

³ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือลับ ที่ 353/5252 กรมราชเลขาธิการ ลงวันที่ 26 มกราคม 2470 เจ้าพระยามหิธร ทูลพระवरวงศ์ขอพระองค์เจ้าธานีนิวัติ

⁴ เรื่องเดียวกัน

⁵ หจช. ร.7. ม.26.5 เล่ม 2/25 คอมมิวนิสต์ - อึ้งยี - บอลเชวิค หนังสือ พิมพ์บางกอกการเมือง ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2471 เรื่อง ลัทธิคอมมิวนิสต์จวนพินาศแล้ว

และต่อมาอีกไม่กี่วันก็ได้ออกข่าวโจมตีชวนอีกว่า ทางบ้านกะวันออกของไทยก็มี "ญวนเป็นจำนวนมาก พวกมันไปย้อมตัวเป็นลูกสุนัขของอาจารย์มหาอุบาทว์ในประเทศจีน เพื่อนำลัทธิ (คอมมิวนิสต์) มาหว่านให้เกิดความอับมงคลในอินโดจีน" โกลบ้านไทย¹ จากการทำที่รัฐบาล และพวกหนังสือพิมพ์ได้เริ่มทำการต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง เช่นนี้ ต่อมาฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงได้โต้ตอบและหันเข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศไทยนับแต่นั้นเป็นต้นมา

การแทรกแซงกิจการภายในของคอมมิวนิสต์เริ่มปรากฏครั้งแรกในต้นปี 2472 โดยการออกใบปลิวปลุกปั่นและยุยงส่งเสริมคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ พวกกรรมกรให้เกิดภัยซึ่งลัทธิจักรวรรดินิยม และลุกขึ้นต่อสู้โค่นล้มราชวงศ์ในประเทศไทย โดยโฆษณาชวนเชื่อว่า

จะเป็นการช่วยรัฐบาลรัสเซียอันเป็นผู้นำทางประเทศสยามกับบุคคลทั้งหลายไปสู่ความสุข ความอิสระภาพอันควรจะได้รับคือ การออกความเห็น ออกหนังสือพิมพ์ เข้าประชุม ทั้งสโมสร กับการกระทำต่าง ๆ อันจะนำประเทศสยามไปสู่ประชาธิปไตย²

ส่วนวิธีการโฆษณาว่ายุยงนั้น พวกคอมมิวนิสต์ใช้วิธีการกระตุ้นว่า

มักจะมีคนพูดเสมอว่า การเกิดเหิม (ปฏิวัติ) ในประเทศสยามนั้น จะล้มรัฐบาลสยามลงไฉนนั้นเป็นการยาก ความจริงรัฐบาลสยามก็มีฐานะของงานอยู่พอควรแล้ว ถ้าหากพวกเราทั้งหลายจะรวบรวมกำลังกันเขาล้มรัฐบาลสยามแล้ว ไฉนในวันพรุ่งนี้ที่คงต้องสำเร็จแน่ ... และถ้าทำสำเร็จแล้ว ประโยชน์ที่ได้ก็จะเป็นของพวกชนชั้นที่ไม่มืทรัพย์สิน³

¹ หจช. ร.7. ม.26.5 เล่ม 2/25 หนังสือพิมพ์บางกอกการเมือง วันที่ 30 มิถุนายน 2471 เรื่อง "บอลเชวิคโกลบ้านเราคือเกาะชวา"

² หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือพิมพ์จีนดี ฉบับพิเศษออกเป็นที่ระลึกของเลนิน ลูเซมเบอก ลีปอคลีไซ ออกวันที่ 22 มกราคม 2472 เรื่อง วันที่ระลึกของเลนิน ลูเซมเบอก ลีปอคลีไซ อันเป็นมหานุเคราะห์ของเรา

³ หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลวันที่ระลึกของเลนินกับพวกที่เบื่อหน่าย และคอยหาโอกาสเข้าข้างใดข้างหนึ่ง

นอกจากนี้ก็ยังออกเอกสารในทำนองนี้อีกมาก และหลังจากที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้แสดงท่าทีอย่างชัดเจน การตอบโต้ระหว่างฝ่ายรัฐบาลไทยกับคอมมิวนิสต์ก็เริ่มคุ่อกขึ้น ดังเช่นในเดือนพฤษภาคม 2472 หนังสือพิมพ์เสียดสยามได้ออกข่าวกระตุ้นให้ข้าราชการยึกมันในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐบาล เพื่อป้องกันไม่ให้ไปเลื่อมใสคอมมิวนิสต์ และเพื่อเนื้กกำลังต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์¹ ต่อมาในเดือนตุลาคม ฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ได้ออกข่าวยั่วยุให้ประชาชนกระด้างกระเดื่องต่อรัฐบาลขึ้นมาบ้าง โดยยกเอาเรื่องการเก็บเงินรัฐชูปการ มาโฆษณาชวนเชื่อว่า การเก็บเงินรัฐชูปการคือการสร้างความเดือดร้อนให้แก่คนยากจน จนบุคคลเหล่านั้นต้องเป็นขโมย หรือไม่ก็ถูกจับเข้าคุกตะราง เพราะไม่มีเงินเสียซึ่งไม่เป็นการยุติธรรม และยังได้โจมตีรัฐบาลว่า หลอกลวงประชาชนที่แอบอ้างเรียก "เงินรัฐชูปการ" ว่าเป็น "เงินช่วยเหลือราชการ" แต่แท้จริงแล้ว "รัฐบาลเก็บภาษีอันนับไม่ถ้วนนี้ให้แก่มกุฎราชกุมารไปสร้างตึกแบบฝรั่ง หาดเมีย ซ็อรอยนต์ และการใช้จ่ายอันไม่บังควรต่าง ๆ นานา ๆ"² นอกจากนี้ก็โจมตีข้าราชการว่า เป็นผู้กดขี่ประชาชนและได้พยายามกระตุ้นความสำนึกทางชนชั้นให้คนไทยและจีนที่ยากจนเห็นว่า "ถ้าจะปลดปล่อยการกดขี่นี้ มีทางเดียวคือ คนจีนและไทยต้องร่วมมือกันโค่นล้มรัฐบาลอันเป็นผู้แทนชนชั้นมหากษัตริย์นี้เสีย"³ และต่อมาในเดือนธันวาคมก็ยังคงเคลื่อนไหวออกไปปลิวโฆษณาลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งภาษาไทย จีน และอังกฤษ หัวพระนครอย่างหนัก โดยมุ่งให้คนไทยจับอาวุธก่อการจลาจลแย่งอำนาจการปกครองจากราชวงศ์ เจ้าของที่ดิน และกำจัดพวกถือลัทธิจักรวรรดินิยม เพื่อให้มาซึ่งอิสรภาพ การยกเลิกการเก็บส่วย หรือรัฐชูปการ และเพื่อ

¹ หจช. ร.7. ม.26.4 เล่ม 2/93 หนังสือพิมพ์เสียดสยาม อังคารที่ 7 พฤษภาคม 2472 "ข้าราชการ" โดยพจนานวช

² หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือพิมพ์ นิงเคาป้อ (แปลว่าธรรมแห่งมนุษย์) ฉบับที่ 7 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2472

³ เรื่องเดียวกัน

นำประเทศไปสู่ประชาธิปไตยที่แท้จริง¹ และนอกจากนี้ คอมมิวนิสต์จีนยังได้ทุ่มเทความพยายามที่จะก่อการคุกคามรัฐบาลไทย โดยให้คณะใหญ่แถบทะเลใต้ ทำการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษ หรือคณะคอมมิวนิสต์สยาม และคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มขึ้นทำการเคลื่อนไหว² เพื่อรวบรวมพลังกรรมกรเป็นพลังหลักในการต่อสู้ตามหลักทฤษฎีของมาร์กซ์ แต่การดำเนินการในระยะแรก คอมมิวนิสต์จีนยังมีปัญหาและอุปสรรคภายในองค์การของตนอยู่มาก³ แต่ถึงกระนั้น คอมมิวนิสต์ก็ไม่ได้ละความตั้งใจ โดยพยายามทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง⁴ และตั้งหน่วยสาขาย่อยทำการแทรกซึมในหมู่กรรมกรชาวนา และโรงเรียนจีน

แต่อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ก็ได้รับการขัดขวางจากรัฐบาล และต้องเผชิญกับอุปสรรคเกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ในสังคมไทยที่ยังไม่อำนวยต่อลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่มาก ดังเช่น ในเดือนมกราคม 2472 รัฐบาลได้ขัดขวางและทำการจับกุมพวกคอมมิวนิสต์ที่กำลังประชุมลับกันที่ศาลเจ้าบนหลังคาโรงเรียนจีนชื่อ จนเติก จังหวัดพิจิตร มณฑลพิษณุโลก ได้ทั้งหมด 22 คน เป็นจีนไหหลำ 18 คน กวางตุ้ง 2 คน และแต้จิ๋ว 2 คน

¹ ฎใน หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 391/11687 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2472 และในใบปลิวของคณะกรรมการพิเศษในสยามของพวกบอลเชวิคทะเลใต้นำมาไว้ในพระนคร วันที่ 4 ธันวาคม 2472

² หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหนังสือจีนเรื่อง เข้าคณต่องรัฐลัทธิคอมมิวนิสต์ หัวข้อเรื่อง "ว่าด้วยการต่อสู้" วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2472

³ ฎใน หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 410/12069 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2472 จอมพลบริพัตร เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยแจ้งความมายังมหาเสวกเอกเจ้าพระยามหิธร ราชเลขาธิการ และใน หจช. ร.7. ม.18/1 จกหมายจากคณะใหญ่แถบทะเลใต้มุ่งถึงคณะใหญ่ในสยาม ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน (2472)

⁴ หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปลหมายเลข 3 เรื่อง กรรมกรอาชีพต่าง ๆ ของคณะกรรมการใหญ่ในสยาม ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2472

หนึ่งในจำนวนนี้คือโต หรือเปี้ยะโตะซึ่งทางเจ้าหน้าที่เห็นว่ามึกริยาอาการถึงผู้มีความรู้
 ทางการ เมืองดี จึงได้ลองให้เขียนคำชี้แจงว่าด้วยความเป็นไปของคอมมิวนิสต์ และสภาพ
 ประเทศสยาม¹ จากคำให้การของนายโต ฝ่ายคอมมิวนิสต์มองดูที่คณะของประชาชนและ
 รัฐบาลไทยว่า นับตั้งแต่มีใบปลิวของคอมมิวนิสต์ปรากฏทั่วพระนคร ประชาชนที่มีความ
 หวาดกลัวมาก รัฐบาลจึงถือว่าปัญหาคอมมิวนิสต์เป็นปัญหาสำคัญ แต่แท้จริงแล้ว นายโต
 ได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่มีปัญหาคอมมิวนิสต์ที่ร้ายแรง เพราะโดยเหตุผลแล้วพวก
 คอมมิวนิสต์ที่จะเกิดได้มี 2 ลักษณะคือ ในประเทศอุตสาหกรรมที่เจริญนั้น พวกที่จะเป็น
 คอมมิวนิสต์ได้คือพวกกรรมกรที่มีอาชีพผิดเคื่อง ฉะนั้น ปัญหาที่สำคัญในประเทศอุตสาหกรรม
 ที่เจริญก็คือ ปัญหาคนไม่มีงานทำ ถ้าขบปัญหานี้ไม่แตก พวกที่ไม่มีงานทำก็จะกลายเป็นพวก
 คอมมิวนิสต์ได้ง่าย ส่วนอีกลักษณะหนึ่งคือ ในประเทศกสิกรรม พวกที่จะเป็นคอมมิวนิสต์
 ได้ก็คือพวกกรรมกร ชาวนา และพลทหารที่มีความทุกข์ยากในชีวิตมากเกินไป ฉะนั้น ถ้า
 ประเทศกสิกรรมไม่สามารถขยายอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ในประเทศคนให้กว้างขวาง
 เพื่อจะยกระดับฐานะชีวิตที่ดีให้พวกนี้ได้ พวกคอมมิวนิสต์ก็จะสามารถแทรกและเพิ่มพลัง
 ให้แก่คนได้² ดังตัวอย่างเช่น ในประเทศจีน จีนไม่สามารถตั้งภาษีศุลกากรเองได้ และ
 พวกต่างชาติก็ยังส่งทุนและสินค้าเข้าไปแย่งอาชีพคนพื้นเมือง ทำให้การพาณิชย์อุตสาหกรรม
 ของคนพื้นเมืองไม่สามารถขยายตัวได้ และพวกกรรมกร ชาวนาและพลทหารก็ถูกพวกเจ้า
 ของที่คินกับพวกมีอำนาจกดขี่ ทำให้ชีวิตต้องคับแคบมาก เหตุนี้พวกคอมมิวนิสต์ในประเทศ
 จีนจึงแพร่ขยายไปทั่ว ดังนั้น แม้นายพล เจียง ไค เช็ก จะปราบเท่าใด ยิ่งปราบก็ยิ่ง
 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะนายพล เจียง ไค เช็ก ไม่รู้สมุฏฐานของปัญหาคนจีน ส่วนกรณีประเทศไทย

¹ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 6 มกราคม 2472
 เรื่อง จัดการแก้จีนคอมมิวนิสต์ จอมพลบริพัตร แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

² หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลคำให้การของนายโต หรือเปี้ยะโตะ เรื่อง
 สภาพการณ์ในปัจจุบันและอนาคตของประเทศสยาม วันที่ 27/11/2472

แม้จะเป็นประเทศสภามณฑลแบบจีน แต่สภาพการณ์ต่าง ๆ ของไทยยังไม่ถึงขั้นที่จะมีภัยคอมมิวนิสต์อย่างประเทศจีน ทั้งนี้เพราะที่ดินที่ไร้ทำนาทำไร่ และที่เป็นป่าพงก็ยังมีพอที่จะสนองความต้องการของชาวนาได้ ซึ่งต่างกับเมืองจีน ชาวนาไรที่จีนมีถึง 75 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกรรมกรในสยามก็เช่นกัน แม้จะทำงานหนักวันละ 12 ชั่วโมง ซึ่งหนักกว่าในยุโรปและอเมริกาก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับเมืองจีนแล้ว กรรมกรสยามยังสบายกว่า จำนวนกรรมกรก็น้อยกว่ามาก และการรวมกลุ่มกันก็ยังไม่มีส่วนพลทหารไทยนั้น แม้จะเทียบกับพลทหารในยุโรปและอเมริกาไม่ได้ แต่เมื่อเทียบกับพลทหารจีน ก็ยังดีกว่ามาก เพราะพลทหารของนายพล เจียง ไค เช็ก ต้องออกรบทุกวัน แต่ได้เงินเดือนแค่ 70 เปอร์เซ็นต์ หรือบางทีก็คิดค่ากันหลายเดือน ฉะนั้น จึงมีเรื่องทหารก่อกำเริบเสมอ¹ จากเหตุดังกล่าวนี้ นายโตจึงว่าประเทศไทยยังไม่ถึงภัยคอมมิวนิสต์แบบเมืองจีน

แต่อย่างไรก็ดี นายโตเชื่อว่าประเทศไทยต้องเจอภัยของคอมมิวนิสต์ในอนาคตแน่ เพราะสถานการณ์ในประเทศไทยกำลังจะเดินไปทางเดียวกับประเทศจีน คือ

1. ประเทศไทยกำลังถูกพวกลัทธิจักรวรรดินิยมคุกคามความเจริญทางด้านการศึกษา และการที่คณาจารย์ของคณิศรเมืองอย่างหนัก อาทิเช่น ประเทศไทยไม่สามารถตั้งอัตราภาษีขาเข้าออกได้เต็มที่ นอกจากเก็บได้ก็แต่ภาษีขาเข้าร้อยละ 3 ส่วนภาษีขาออกไทยไม่ได้เลย ซึ่งเรื่องนี้เป็นอันตรายแก่เศรษฐกิจของประเทศมาก เพราะหลักสำคัญของการพาณิชย์และการอุตสาหกรรมนั้น จะเจริญก้าวหน้าได้ก็ต้องอาศัยการเก็บภาษีเป็นทางช่วยเหลือสินค้าพื้นเมือง แต่เมื่อไทยไม่สามารถเก็บภาษีได้เต็มที่ การพาณิชย์และการอุตสาหกรรมของคนในชาติก็ไม่เจริญ ดังเช่น โรงงานฟอกหนังและโรงงานทำกระดาษต้องล้มละลายไปทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีวัตถุดิบเช่นนี้เป็นอันมาก และค่าแรงก็ไม่แพง ภาษีขาเข้าก็ไม่ต้องเสีย ส่วนโรงงานทำไม้ซีกก็เช่นกัน ไม่อาจยืนอยู่ได้ทั้ง ๆ ที่กระทรวงกลาโหมมีคำสั่งให้ทหารซื้อทั้งกระทรวง นอกจากนี้การเดินเรือของสยามก็ไม่ก้าวหน้า การไฟฟ้าวรราง ป่าไม้ บ่อแร่ ก็ถูกปิดประตูคา เพราะถูกชนาการฮ่องกง เชียงไฮของอังกฤษและ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2

ธนาคารอินโคเงินของฝรั่งเศสคุมการเงินอยู่ในมือ และการที่รัฐบาลไทยปล่อยให้บ้านนาทางเศรษฐกิจและการปกครองแยกกันอยู่เช่นนี้ จึงเป็นเรื่องน่าอันตรายมาก และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การที่รัฐบาลไทยปล่อยให้พวกมีทุนทรัพย์ช่วยจำหน่ายสินค้าให้ประเทศตะวันตกก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่จะทำให้ประเทศสยามยากจนลง และชาวพื้นเมืองก็จะประสบความยากลำบากในที่สุด.

2. ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม ปัญหาความสงบหรือไม่สงบขึ้นอยู่กับความยากจนและความมั่งมีของชาวนาและของประชาชนในประเทศ แต่ในเมืองไทยประชากร 9 ใน 10 ส่วน จากจำนวน 10 ล้านคน เป็นผู้ประกอบอาชีพกสิกรรมที่ต้องอาศัยที่ดิน แต่อย่างไรก็ตาม แม้ชาวนาส่วนใหญ่จะมีที่ดิน แต่ก็ขาดทุนทรัพย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาเช่น ไม่มีเงินซื้อโคกระบือหรือพันธุ์ข้าว ในที่สุดก็ต้องไปกู้หนี้จากพ่อค้าคนจีน และถ้าชาวนาเก็บเกี่ยวไม่ได้ผล การซื้อโคกระบือก็จะสูงขึ้นตามความล้มเหลวของการทำนาไปเรื่อย ๆ และในไม่ช้าชาวนาก็ต้องเสียที่ดินและกลายเป็นผู้เช่า ลูกจ้าง หรืออาจเป็นโจรไป

3. ประเทศไทยกำลังจะถูกพวกจักรวรรดินิยมโค่นทำลายพวกพ่อค้าชาวสยามที่มีทุนน้อยอย่างหนัก เพราะเมื่ออุตสาหกรรมเครื่องจักรเข้าแทนที่ พวกช่างฝีมือก็จะแย่งแรงงานกรรมกรก็จะโรงงานมากขึ้น และในที่สุดพวกกรรมกรก็ต้องหันมาทำการปฏิวัติ¹

จะเห็นได้ว่านายโตหรือเปียะโตะ ได้ใช้ทฤษฎีคอมมิวนิสต์ของมาร์กซ์และเลนินในเรื่องลัทธิจักรวรรดินิยม และการกดขี่ทางชนชั้นเป็นหลักวิเคราะห์สังคมไทย ซึ่งปัญหาบางอย่างอาจเป็นจริง แต่บางอย่างก็ไม่เป็นจริง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้ดังเช่น ปัญหาเรื่องภาษีศุลกากรที่ไม่เป็นธรรม ต่อมาประเทศไทยก็ได้รับการยกเลิกไป ส่วนจุดมุ่งหมายที่คอมมิวนิสต์เข้ามาเคลื่อนไหวในเมืองไทยนั้น นายโตชี้แจงว่า พวกคอมมิวนิสต์มีความประสงค์จะนำความสุขมาให้สังคม และจะปลดปล่อยความทุกข์ยากของคนจนตามอุดมการณ์ลัทธิคอมมิวนิสต์ ดังนั้น จึงอ้างว่าพวกคอมมิวนิสต์ไม่ใช่พวกโจรหรือมีจิตใจโหดเหี้ยมทารุณ ฉะนั้น จึงขอร้องให้รัฐบาลไทยลงโทษอย่างยุติธรรม หรือแบบมีอารยธรรม อาทิเช่น

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3 - 5

ถ้าจะเนรเทศก็ควรให้พวกคอมมิวนิสต์ไปสะดวก ไม่ใช่ส่งไปให้เมืองหนึ่งเมืองใดกระทำ
 ทารุณ ซึ่งเท่ากับเป็นการประหารชีวิตโดยตรง¹ แต่จากการวินิจฉัยคำกล่าวชี้แจงของนาย
 โททั้งหมดนี้ จอมพลบริพัทธ์ (สมเด็จพระนครสวรรค์ฯ) ทรงลงความเห็นว่าเป็นที่
 เป็นคอมมิวนิสต์เต็มที และยิ่งจะบุงบักคนไทยเกลียดชังทางประเทศ กังนั้ จึงทรงกราบ
 บังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ให้ทรงเนรเทศบุคคลพวกนี้ในฐานะเป็นบุคคลอัน
 ไม่พึงปรารถนา² ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ก็ทรงมีพระราชดำริชอบด้วย เพราะ
 ทรงเห็นว่านายโท "เขียนคำแถลงนั้นอยู่ในจำพวกความรู้ครึ่ง ๆ และพูดไปในทางทำให้
 เห็นว่าใคร ๆ ก็ไม่มีความสุขไปทั้งนั้น จะหาเมืองสวรรค์ในเมืองมนุษย์ใดที่ไหน"³ แต่เมื่อ
 เรื่องถึงศาล พระราชอาญาศาลได้พิพากษาให้จำคุกจำเลยทั้ง 22 คน มีกำหนดคนละ 15
 ปี พร้อมด้วยค่าปรับเป็นเงินคนละ 5,000 บาท⁴

แม้เหตุผลของคอมมิวนิสต์ว่า ประเทศไทยยังห่างไกลกับคอมมิวนิสต์อยู่มาก
 แต่แท้จริงแล้ว พวกคอมมิวนิสต์กลับพยายามสร้างภัยให้แก่ประเทศไทยอยู่เสมอ ซึ่งทาง
 เจ้าหน้าที่ก็จับกุมได้บ่อย ๆ ดังเช่น ในเดือนธันวาคม 2472 ได้ทำการจับกุมคอมมิวนิสต์
 จีน 9 คน ได้ตามโรงเรียนจีนแถวหัวลำโพง แถวหลานหลวง และตามโรงเรือ⁵ และ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7

² หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 6 มกราคม
 2472 จอมพลบริพัทธ์ แจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธรราชเลขาธิการ

³ หจช. ร.7. ม.18/1 พระราชหัตถเลขา ถึงสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ
 ลงวันที่ 8 มกราคม 2472

⁴ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์
 2472 จอมพลบริพัทธ์ เสนาบดีมหาดไทยแจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธรราชเลขาธิการ

⁵ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2472
 จอมพลบริพัทธ์ แจ้งความมายัง เจ้าพระยามหิธรราชเลขาธิการ

ต่อมาได้เนรเทศไป¹ แต่ถึงกระนั้น พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไม่ได้เช็ดหลาบ และยังคงพยายามเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ดังเช่นในเดือนมกราคมต่อมาได้ไต่ถามไปปลิวชื่อ "อนุสาวรีย์แห่งพรรคคอมมิวนิสต์รัสเซีย"² ชักชวนคนไทยให้เกลียดชังชาวต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศไทยกำลังตกอยู่ในอุ้งมือของอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น และยังขอให้เกลียดชังรัฐบาลไทยด้วย³ และในใบปลิวอีกฉบับหนึ่งก็พยายามยั่วให้เกิดการจลาจล โดยชักชวนให้ประชาชนประท้วงประท้วงตำรวจที่ไปตรวจจับพวกทาบเล⁴ และบางฉบับก็มีการคุกคามประชาชน โดยจะตำรายกคนที่ไม่เป็นพวกคอมมิวนิสต์⁵ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พวกคอมมิวนิสต์พยายามสร้างความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยออกใบปลิวโจมตีรัฐบาลไทยอย่างรุนแรงมาก ทั้งนี้เพราะความเจ็บแค้นที่รัฐบาลไทยได้ดำเนินมาตรการรุนแรงกับพวกคอมมิวนิสต์ ดังมีใจความว่า

การปกครองใต้อำนาจขั้วซ้ายเหี้ยมโหดของประเทศสยาม ตั้งแต่ถูกพวกเก๊กเหม็งในสยามขู่แล้ว ยิ่งใช้อำนาจแอบสูด (absolute) แรงขึ้น ... พวก (คนจีน)

¹ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2472 จอมพลบริพัตร แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

² หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 30 มกราคม 2472 จอมพลบริพัตร แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

³ คุรุราษฎร์เอื้อคิน หจช. ร.7. ม.18/1 (สำเนา) คำแปล อนุสาวรีย์ แห่งคอมมิวนิสต์รัสเซีย วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2472

⁴ หจช. ร.7. ม.18/1 คำแปล หนังสือจีนในแผ่นกระดาษแดง

⁵ สำหรับใบปลิวที่ข่มขู่จะตำรายกประชาชนนี้ ทางเจ้าหน้าที่วินิจฉัยว่าคงเป็นพวกชั้นต่ำที่เหี้ยมว้างของชายคามบาทวิถี แล้วถูกตำรวจจับได้ จึงเอาใบปลิวมาปิดคำว่า และใช้ถ้อยคำข่มขู่ต่าง ๆ คุใน หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 30 มกราคม 2472 จอมพลบริพัตร แจ้งความมายังราชเลขาธิการ

22 คน (ที่ถูกจับได้ในจังหวัดพิจิตร) ทางตำรวจก็แกงหลักฐานปลอมยกเหตุดล่าวโทษเอาคือ ๆ ... ส่วนคนจีนอื่น ๆ ที่เป็นประภักซ์ต่อพวกเก๊กเหม็ง เช่น พวกคอมมิวนิสต์ (พวกตัวแทนชายสินค้าให้พวกจักรวรรดินิยม) ความห่างกับคนจีนมึงมีทรัพย์สิน กษัตริย์ผู้โหดเหี้ยมชอบกบฏเป็นประโยชน์แก่ตนทั้งสิ้น ส่วนอีกทางหนึ่งทำการบังคับกดขี่อย่างแรง เช่น ชูศรีคูในการเก็บส่วย แล้วกรมตรวจคนเข้าเมืองชูศรีคนจีนยากจนที่เขาเข้ามาในสยามเป็นคน ...¹

นอกจากนี้ ทางเจ้าหน้าที่ยังพบแผนการที่แน่ชัดว่า คอมมิวนิสต์มีเจตนาจะคุกคามและโค่นล้มรัฐบาลไทย โดยการจัดตั้งขบวนการคอมมิวนิสต์หนุ่ม และสาขาย่อยเพื่อดำเนินการแทรกซึมและชักชวนคนหนุ่มที่ไร้ทรัพย์สินมาเป็นฐานกำลังในการต่อสู้ และมุ่งก่อความวุ่นวายในบ้านเมือง² การที่พวกคอมมิวนิสต์ลงทุนเตรียมการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองไทยนั้นเพราะมีความเชื่อว่า การปฏิวัติกรรมกรและชาวนาในประเทศไทยมีทางเป็นไปได้ ทั้งนี้ จากการที่ได้วิเคราะห์ห่อออกมาว่า

ประการแรก แม้ทุกวันนี้พวกชาวนาชาวไร่จะมีที่ดินคนละ 50 ไร่ หรือ 100 ไร่ อยู่เป็นจำนวนมาก แต่ในขณะที่เดียวกันพวกเจ้านายผู้มีอำนาจราชศักดิ์ก็พยายามใช้สิทธิ์เข้าครอบครองที่ดินมากขึ้นทุกวัน ฉะนั้น ต่อไปชาวนาจะไม่มีที่ทำกิน

ประการที่สอง ถึงชาวนาจะมีที่ดินเป็นของตนเอง แต่ก็ไร้ทุนทรัพย์ ซึ่งจำเป็นต้องไปกู้ยืมมาทำนา แต่เงินกู้ยืมต้องเสียดอกเบี้ยสูงมาก และเมื่อชาวนาไม่มีหนี้ไขกักต้องขายที่ดิน

ประการที่สาม คอมมิวนิสต์มองว่าพวกลัทธิจักรวรรดินิยมกำลังกว้านซื้อที่ดินของ

¹ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2472 จอมพลบริพัตรแห่งความมายัง เจ้าพระยามหิธร และใน หจข. ร.7. ม.18/1 คำแปลไปปลิวฉะบับหมาย ค.3 เรื่องแจ้งความการเมือง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2472

² คุรุยาละเอียกในเอกสารคอมมิวนิสต์ของนายซีพัน ที่ตำรวจยึดได้ในตำบลตลาดน้อย จังหวัดพระนคร เรื่อง การจัดตั้งคณะคอมมิวนิสต์หนุ่ม และการดำเนินการใน หจข. ร.7. ม. 18/1 คำแปลหนังสือจีน เข้าคดีของรัฐบาลลัทธิคอมมิวนิสต์ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2472

ชานาทั้งหมด ฉะนั้น คอไปชานาจะไม่มีอะไรเป็นเครื่องมือทำกิน

ประการที่สี่ แม้ในประเทศไทยจะมีที่ดินที่ยังไม่แผ้วถางอยู่มาก แต่ถ้ามมีการแผ้วถางคอไปประโยชน์จะไม่ตกแก่ชานา เพราะผู้มีทรัพย์สินจะเข้าไปครอง และในที่สุดชานาก็ต้องกลายเป็นผู้เช่าทำ โดยเสียค่าเช่าในราคาแพง

ประการที่ห้า ส่วนผู้ที่เช่านาคนอื่นทำ พวกคอมมิวนิสต์เชื่อว่า เมื่อสิ้นหน้าทำนา ผู้เช่านาจะไม่มีรายได้ และรายได้ที่ไ้ระหว่างทำนาก็จะไม่มีเหลือเป็นของตนเอง เพราะต้องเสียค่าเช่านาไปหมด

ประการที่หก การที่ลัทธิจักรวรรดินิยมได้เข้ามาแข่งขันเศรษฐกิจในประเทศไทยเพิ่มขึ้น จะก่อผลเสียให้แก่ไทยมาก คือ การกีดกันและการคัดกรรรมของคนพื้นเมืองจะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว กรรมกรจะว่างงานมากขึ้นทุกวัน และการคว่ำขายของคนไทยก็จะร่วงโรย

ประการที่เจ็ด คอมมิวนิสต์มองว่าการที่รัฐบาลได้ลกลภาวี่ชาออกและที่ไม่สำคัญไปบ้างนั้น แท้จริงแล้วรัฐบาลทำไปเพื่อจะพุงฐานะของรัฐบาล และพวกเจ้านายที่เป็นเจ้าของนาเอง และในบางอย่างรัฐบาลก็ได้กระทำเพื่อช่วยเจ้าของนาอย่างเห็นชัด เช่น การสร้างประทุน้ำกั้นทำนบไว้เฉพาะในเขตกรุงเทพฯ ฯ ซึ่งเป็นที่ของเจ้านาย การกระทำต่าง ๆ ที่ไม่จริงใจต่อชานาเช่นนี้ พวกคอมมิวนิสต์คิดว่าไม่ช้า ชานาก็ต้องมีความเจ็บแค้น¹ และต้องลุกขึ้นต่อสู้ในที่สุด

จะเห็นได้ว่าคอมมิวนิสต์มุ่งความสนใจไปที่ชานาและกรรมกรเป็นสำคัญ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะถือว่าชานาและกรรมกรเป็นชนชั้นที่ถูกกดขี่มากที่สุดในสังคมไทย ฉะนั้น การรวมพลังผู้ถูกกดขี่จึงเป็นหน้าที่ของคอมมิวนิสต์ แต่การที่คอมมิวนิสต์ใช้หลักการ หรือทฤษฎีของ มาร์ก และ เอนิน เกี่ยวกับ การพัฒนาระบบทุนนิยมก่อให้เกิดชนชั้นที่ถูกกดขี่

¹ ุรายละเอียกใน ทจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือจีน กอเต็กซีจิบ เรื่อง จำแนกการปกครองและเศรษฐกิจของประเทศสยาม และ อธิบายหลักการกับบุคคลนโยบายของพวก (คือบอลเชวิค) วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2472

และถูกต้องก็จะเป็นปฏิบัติของผู้ถูกชี้ กับสังคมไทยนั้น คุณเป็นการมองในแง่ทฤษฎีมากกว่า การเข้าใจความเป็นจริง หรือไม่ได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคต เพราะ แม้กระทั่งทุกวันนี้ ระบบอุตสาหกรรมในประเทศไทยยังพัฒนาไปในลักษณะที่เชื่องช้ามาก ฉะนั้น ปัญหาการต่อสู้ของกรรมกรก็ยังห่างไกลอยู่มาก ส่วนปัญหาเรื่องที่ดิน การที่เมืองหลวงมีความเจริญขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาเรื่องนายทุนหรือเจ้านายจะไปแย่งชิงที่ดินชวนาตามชนบท ถึงที่คอมมิวนิสต์คาดไว้ก็ยิ่งเป็นไปได้ยาก เพราะพวกนายทุนมักจะสนใจศูนย์กลาง การลงทุน และศูนย์กลางการค้ามากกว่าท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญ และข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งคือ แมชวนาไทยจะเป็นชนกลุ่มใหญ่ซึ่ง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความสำเร็จ ในการปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ แต่ชวนาไทยก็ไม่ค่อยมีความทะเยอทะยาน หรือชอบการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เพราะสภาพแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไปในชนบทไม่ค่อยมีสิ่งยั่วยุความทะเยอทะยาน และที่สำคัญมากก็คือ ชวนาไทยเป็นผู้มีความรักในที่ดินอย่างสูง ซึ่งคงไม่ยอมปล่อยให้ที่ดินต้องหลุดมือไปง่าย ๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม พวกคอมมิวนิสต์ก็มองในแง่ความเป็นจริงข้อหนึ่งที่ว่า ถ้าถึงขั้นที่ชวนาและกรรมกรอยู่ในสภาพที่อดอยากและสิ้นหวังแล้ว โอกาสที่ชวนาและกรรมกรจะลุกขึ้นทำการปฏิวัติเป็นสิ่งที่อาจเป็นไปได้ แต่ถึงกระนั้น ในการวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในสมัยนั้น พวกคอมมิวนิสต์เองก็ยังขาดความรู้ในข้อเท็จจริงอีกหลายประการ ดังจะเห็นได้จากเอกสารฉบับหนึ่งที่คณะกรรมการคอมมิวนิสต์สยามไปสัมภาษณ์ผู้รู้บางคนทำการศึกษาปัญหาสังคมไทยที่แท้จริง เช่น ให้ศึกษาว่าประเทศไทยมีของที่ทำจากโรงงานหรือไม่? ถ้ามีส่งไปต่างประเทศหรือไม่? ไทยมีวัตถุดิบมากน้อยเท่าใด? เหล็ก ฝอยเหล็ก ฝอยไหม? พวกลัทธิจักรวรรดินิยมส่งอะไรเข้ามาในประเทศไทย? ของชาติใดมากที่สุด? สินค้าขาออกกับขาเข้าของประเทศไทยและอังกฤษมีจำนวนเท่าไร? ราชวงศ์เจ้าของที่ดินไทยสมคบกับพวกนายทุนต่างชาติและนายทุนอื่น ๆ อย่างไรจึงได้เป็นรัฐบาลอันมียศศักดิ์ และพวกลัทธิจักรวรรดินิยมทำไมจึงมาอุดหนุนรัฐบาลไทย? ทำไมรัฐบาลไทยจึงใช้อำนาจกดขี่ประชาชนแทนพวกลัทธิจักรวรรดินิยม? ที่ดินในประเทศไทยเป็นไรนาแล้วมีจำนวนเท่าไร? ราชวงศ์กับผู้มียศศักดิ์ยึดถือไว้เท่าใด? สภาพชวานาสมัยนี้เทียบกับสมัยก่อนยากจนกว่าหรือร่ำรวยขึ้น? ถ้ายากจนเป็นเพราะเหตุใด? ชวานามีที่ดินอย่างมากเท่าใด? จำนวน

กรรมกรที่ว่างงานมีจำนวนเท่าใด? มากกว่าสมัยก่อนหรือไม่? คนเหล่านี้ได้คิดทำการเปลี่ยนแปลงอย่างใดบ้างหรือได้สนใจในการเปลี่ยนแปลงหรือไม่? และประเทศสยามเคยมีการจลาจลและกบฏเกิดขึ้นอย่างใดบ้างเป็นต้น¹

กล่าวโดยสรุป การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในสมัยนี้ส่วนใหญ่เป็นเพียงการออกไปปลิวโฆษณาชวนเชื่อยุ้งให้ประชาชนเกลียดชังชาวต่างชาติและรัฐบาลไทย วิธีการยั่วยุที่สำคัญก็คือ กระตุ้นให้กรรมกรเห็นความคับแค้นของพวกเขา² ว่าถูกเอารัดเอาเปรียบและพยายามกล่าวหาพระมหากษัตริย์ให้เสื่อมเสียพระเกียรติ เช่น อ้างว่า ไปร่วมมือกับพวกจักรวรรดินิยมกดขี่ประชาชนไทย³ และนอกจากนี้ก็เอาความสำเร็จในการปฏิวัติของพวกเขาไปประสมผลสำเร็จไม่ ทั้งนี้เพราะคณะคอมมิวนิสต์สยามยังขาดประสิทธิภาพและทำผิดพลาดอยู่บ่อย ๆ ที่สำคัญคือไม่ค่อยทำใบปลิวคำแปลภาษาไทยเพื่อจะได้นำเข้าถึงคนไทย⁴ และในหน่วยงานสมาคมกรรมกรหนุ่มที่ขึ้นต่อคณะคอมมิวนิสต์หนุ่มก็มีประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น มีจำนวน

¹ หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหลักการสืบสวนและออกความเห็นโต้แย้งข้ออธิบายฉบับร่าง

² กูโบ หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือใบปลิว เรื่องหลักของการเผยแพร่ที่ระลึกในวันที่ 1 พฤษภาคม วันที่ 6 พฤษภาคม 2473 และในคำแปลหนังสือจีน "บางกอกเขียวป้อ" ออกครั้งที่ 2 วันที่ 28 สิงหาคม 2473

³ หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลเรื่อง พระเจ้าแผ่นดินแห่งประเทศสยาม จะเสด็จไปประเทศอเมริกาในเดือนเมษายน ปีนี้ และคำแปลหนังสือมังกกเขียวป้อ ของพวกคอมมิวนิสต์ในหัวข้อเรื่องข่าวกรรมกร วันที่ 3 กันยายน 2473

⁴ G.B.F.O. 371/17174 Secret. F.1738/42/40. February 9, May 14, 1933. Letter of The Siam Communist Youth Local Committee to Malaysian Communist Youth Central.

สมาชิกอยู่เพียง 28 คน (ส่วนใหญ่เป็นไทหล่า) ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีอาชีพรับจ้างและต้องไปทำงานตามหน้าที่ ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมงาน จึงทำให้งานไม่ค่อยก้าวหน้า¹ แต่อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญมากของคอมมิวนิสต์ก็คือ การไม่สามารถเข้าถึงคนไทยและถึงให้ไปเป็นพวกได้ ฉะนั้น จึงเป็นการยากที่ลัทธิคอมมิวนิสต์จะแพร่ขยายได้อย่างกว้างขวาง

4. การป้องกันและปราบปรามการ เผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ

เนื่องจากสภาพที่ตั้งของประเทศไทยล้อมรอบไปด้วยประเทศอาณานิคม และประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศเอกราช และมีนโยบายเมตตาธรรมต่อเพื่อนบ้าน ดังนั้น จึงทำให้ชาวต่างชาติอยากเข้ามาแสวงหาที่ทำกินและลี้ภัยทางการเมืองกันมาก แต่ชาติที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในประเทศไทยดูเหมือนจะไม่มีชนชาติใดที่มีความใกล้ชิดกับชาวไทย เสมอเท่าชนชาติจีนได้² เพราะพระมหากษัตริย์ไทยแทบทุกพระองค์ทรงมีพระมหาดูรูณาธิคุณต่อคนจีนฉันเป็นข้าขอบขัณฑสีมาของพระองค์ ซึ่งต่างกับชนชาติอื่นที่เข้ามาเป็นเพียงเสมือนแขกอาศัย ดังนั้น การที่คนจีนมีความใกล้ชิดและแต่งงานกับคนไทย โอกาสที่จะได้กรรมสิทธิ์ในทางอาชีพจะเสมอกับคนไทยจึงมีมาก ซึ่งก็มีผลทำให้คนจีนไม่คิดจะเป็นศัตรูต่อรัฐบาลไทย แต่ต่อมาเมื่อ คร.ซุน ยัต เซ็น สามารถเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศจีนได้สำเร็จ ซึ่งยังความตื่นเต้นไปทั่วโลก และรวมทั้งคนจีนในประเทศไทยด้วย การที่คนจีนเริ่มแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพราะลัทธิชาตินิยมขึ้นนี้ทำให้รัฐบาลไทยและคนไทยเริ่มรู้สึกหวั่นเกรงภัยทางการเมืองจากคนจีน³ ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ จึงได้ทรงหาทางป้องกันและพยายามไม่ให้คนจีนคิดเป็นศัตรูกับคนไทย โดยทรงกำเนนการต่าง ๆ อาทิเช่น แต่งตั้ง

¹ Ibid. เรื่องเดียวกัน

² หจช. ร.6. น.20.12/21 จีนในคอบหนังสือพิมพ์ เรื่องคนจีนเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร วันที่ 29 มิถุนายน 2458

³ เรื่องเดียวกัน

บรรดาตักที้ให้แก่คนจีน เพื่อให้คนจีนยอมรับนับถือประเพณีไทย¹ ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร พ.ศ.2461 เพื่อปลูกฝังความจงรักภักดีต่อชาติและให้มีแนวโน้มมาทางประเทศไทย² ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2456³ และนอกจากนี้ก็ยังได้ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับความรักชาติไว้อีกหลายเรื่อง อาทิเช่น ปลูกใจเสือป่า โคลนคึดล่อ สยามานุสสติ และเมืองไทยจตุรต้นเกิด เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพราะพระองค์ทรงปรารถนาจะปลูกความสำนึกให้คนไทยมีความขยัน ระวังถึงตนเอง และความก้าวหน้าของชาติบ้าง หากได้มีจุดประสงค์เพื่อจะให้คนไทยมองคนจีนว่าเป็นศัตรูไม่ ก็จะเห็นจากพระราชนิพนธ์ที่ทรงอธิบายไว้ว่า

การที่ข้าพเจ้าได้พยายามแสดงให้ท่านเห็นว่าจีนเป็นคนค่างภาษา ข้าพเจ้าต้องถูกหาว่าตั้งสอนให้เกลียดชังจีนโดยไม่มีเหตุผลอย่างอื่น นอกจากจีนเป็นคนค่างภาษา ฉะนั้นข้าพเจ้าได้ทำเช่นนั้นจริง ข้าพเจ้าก็ต้องเป็นคนมีคหขบขึงไปกว่าคนทั้งปวง ข้าพเจ้าไม่เคยขอให้ท่านเกลียดชังจีนเลย ที่ข้าพเจ้าขอเช่นนั้นเพียงขอให้ท่านคิดถึงตัวของท่านเองให้มากขึ้นอีกสักหน่อยเท่านั้น⁴

จะเห็นได้ว่า แม้พระองค์จะทรงห่วงใยแก่คนจีน แต่ก็มีได้ทรงเกลียดชังชาวจีน และคนไทยก็ไม่คิดว่าคนจีนเป็นศัตรู ส่วนคนจีนก็ไม่คิดจะเป็นศัตรูกับคนไทย⁵ แต่ต่อมา

¹ คุนใน ทวี มุขชะโกษา, พระมหาธีรราชเจ้า (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2506), หน้า 364 - 365

² คุนใน "พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร 2461" มาตรา 14 และ 18 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 31 วันที่ 9 มิถุนายน 2461, หน้า 110

³ เนื่องจากหลังปี 2453 มีหญิงจีนอพยพเข้ามามากขึ้น ทำให้การสมรสระหว่างชายจีนกับหญิงไทยลดลง ดังนั้น พระองค์จึงทรงออกพระราชบัญญัติสัญชาติกำหนดให้คนที่เกิดในเมืองไทยต้องมีสัญชาติไทยตามกฎหมาย คุนใน Victor Purcell, The Chinese in Southeast Asia (London : Oxford University Press, 1966), p. 115

⁴ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, เมืองไทยจตุรต้นเกิด (พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2481), หน้า 61

⁵ หจข. ร.6.12/21 จีนโนคอบหนังสือพิมพ์ไทย

เมื่อเลนินสามารถทำการปฏิวัติรัสเซียได้สำเร็จ และต่อมาสหภาพโซเวียตได้ให้การสนับสนุนขบวนการชาตินิยมในประเทศอาณานิคมมากขึ้น ทำให้คนจีนและคนญวนซึ่งเป็นชาติที่มีลัทธิชาตินิยมรุนแรงพากันหลบเข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการกู้ชาติ และทำการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ไปด้วย ดังนั้น รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จึงต้องดำเนินการป้องกันและปราบปราม ดังจะกล่าวเป็นเรื่อง ๆ ต่อไปนี้

ก. การป้องกันการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์โดยการเนรเทศ

การเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย มีลักษณะจุดจุ่มกระหน่ำโดยที่รัฐบาลไทยไม่ได้คาดคิดมาก่อน ทั้งนี้เพราะประเทศไทยไม่เคยเผชิญมาก่อน ฉะนั้น เมื่อมีภัยจากลัทธิคอมมิวนิสต์อันเป็นลัทธิที่ไม่พึงปรารถนาเข้ามา รัฐบาลไทยจึงยังไม่มีมาตรการใด ๆ ที่จะป้องกัน แต่เนื่องจาก "พระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ รศ. 131" ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้ให้อำนาจรัฐบาลโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะเนรเทศบุคคลต่างชาติที่เป็นภัยได้¹ ดังนั้น รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จึงนำมาใช้ได้โดยไม่ต้องจัดทำเป็นกฎหมายขึ้นมาใหม่ แต่ในระยะเริ่มแรกของการใช้กฎหมายนี้ รัฐบาลไทยไม่ได้บังคับใช้เฉพาะพวกคอมมิวนิสต์เท่านั้น หากแต่ยังใช้กับพวกก๊กมินตั๋ง และพวกอั้งยี่ด้วย ดังเช่นในปี 2468 รัฐบาลไต้หวันเนรเทศนายท่าจีนฮ่า ซึ่งเป็นหัวหน้าสมาคมที่เกี่ยวข้องกับคณะก๊กมินตั๋ง² และในปี 2469 ก็มีคำสั่งให้กรมตำรวจพยายามจับกุมพวกคณะอั้งยี่³ เพื่อนำมา

¹ ฎีการายละเอียดใน "พระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ รศ. 131" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 25 รศ. 131, หน้า 119 - 121

² หจข. ร. 7. ม. 18/1. หนังสือที่ 351/11381 ศาลาว่าการมหาดไทย ลงวันที่ 8 มีนาคม 2468 เจ้าพระยามรราชเสนาบดีมหาดไทย เรียนเจ้าพระยามหิธรราชเลขาธิการ และใน หจข. ร. 7. ม. 18/1 พระราชกระแสถึงเจ้าพระยามรราช ลงวันที่ 8 มีนาคม 2468

³ หจข. ร. 7. ม. 18/1. หนังสือที่ 348/9629 กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 8 มกราคม 2496 พระยาศรีธรรมราช (มหาอำมาตย์เอกยุคล) แจ้งมายังเจ้าพระยามหิธร

ลงโทษเนรเทศตามพระราชกระแสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ¹ ต่อมาในปี 2470 ก็ได้เนรเทศนาย ฮวง เจา กวง ก้าวแทนรัฐบาลก๊กมินตั๋งที่เข้ามาจัดการและควบคุมสาขา ก๊กมินตั๋ง 7 สาขา ในประเทศไทย² และนาย อี้ง ฉอ ค่วง สมาชิกคนสำคัญของพวก ก๊กมินตั๋ง แก่สำหรับนาย อี้ง ฉอ ค่วง นี้ รัฐมนตรีต่างประเทศจีนถึงกับประท้วงรัฐบาลไทย แต่รัฐบาลไทยก็ได้เพิกเฉย³ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าพวกก๊กมินตั๋งไปคบกับนายโบโรดิน (Borodin) ก้าวแทนคอมมิวนิสต์รัสเซีย⁴ เหตุที่รัฐบาลไทยกระทำเช่นนี้เพราะในช่วงปี พ.ศ. 2468 - 2470 พวกก๊กมินตั๋งได้ร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมีรัสเซียสนับสนุน ดังนั้น แม้การเคลื่อนไหวของพวกก๊กมินตั๋งจะเป็นไปเพื่อชาตินิยม ไม่เกี่ยวกับการเมืองไทยก็ตาม แต่รัฐบาลไทยก็หวั่นเกรงว่าพวกนี้จะก่อความวุ่นวาย จึงเห็นควรให้กำจัด⁵ แต่การดำเนินการของรัฐบาลก็มีเหตุผลและไม่รุนแรงเกินไป ดังเช่น กรณีนาย อี้ง กุ้ย ฮิว ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมในข้อหารับหนังสือแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์จากเมืองจีนเข้ามาจำหน่าย แต่เมื่อเจ้าหน้าที่สอบได้ความว่าเขาได้เลิกส่งแล้ว แต่ผู้จำหน่ายที่เมืองฉัวเฉาอาจเข้าใจผิด หรือยังไม่ทันรับหนังสือเลิกส่ง จึงส่งเข้ามาอีก ทางเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้เอาโทษ⁶

¹ หจข. ร.7. ม.18/1 พระราชกระแสเสนออภิรัฐมนตรี ลงวันที่ 11/9/69

2 G.B.F.O. Confidential. British Legation, Bangkok.

May 10, 1927

³ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือที่ 36/2918 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2470 ของกรมหมื่นเทววงศ์วโรปการ

⁴ หจข. ร.7. ม.18/1 พระราชกระแส ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2470

⁵ หจข. ร.7. ม.18/1 (สำเนา) หนังสือที่ 264 กองบัญชาการตำรวจนครบาล กรุงเทพฯ ลงวันที่ 23 เมษายน 2470 พระยาอธิการประกาศ ถึงเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

⁶ หจข. ร.7. ม.18/1 หนังสือลับที่ 35/890 ศาลาว่าการมหาดไทย ลงวันที่ 2 เมษายน 2468 นายพลโทยุค ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี ถึงราชเลขาธิการ

ต่อมาเมื่อพรรคก๊กมินตั๋งแตกกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน การเนรเทศจีนก๊กมินตั๋งและ
 อังยีไคลดลงมาก เพราะรัฐบาลก๊กมินตั๋งได้เลิกสนับสนุนคนจีนในประเทศไทยต่อต้านชาวต่าง
 ชาติ และยังได้แสดงท่าทีเป็นมิตรต่อรัฐบาลไทยด้วย¹ แต่ถึงกระนั้น รัฐบาลไทยก็ยังไม่ยินยอม
 ให้พวกนี้ดำเนินการใด ๆ ในทางการเมือง ดังจะเห็นได้ในปี 2472 เมื่อชาวจีนได้จัดพิธี
 แสดงความเคารพ คร. ชุน ยัด เซ็น และนายแพทย์ลัทธิ "ซามินจูทง" ซัน² พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
 พระปกเกล้า ฯ ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า "ถ้าพวกนี้จะหว่านไปอีก ก็อาจลงโทษได้"³

เมื่อรัฐบาลลดการปราบปรามต่อต้านพวกก๊กมินตั๋ง การเนรเทศในระยะหลังนี้จึง
 เน้นหนักมาที่พวกจีนและญวนคอมมิวนิสต์ แต่หลักการเนรเทศ รศ. 131 ยังไม่คอยรัดกุมพอ
 ต่อมาในเดือนเมษายน 2472 กรมพระนครสวรรค์ ฯ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจึงได้ทรง
 กำหนดหลักการเนรเทศขึ้นใหม่ โดยเน้นหนักเฉพาะคอมมิวนิสต์ เพราะเห็นว่าเป็นภัยอย่าง
 ร้ายแรงต่อการปกครองและความสงบสุขของประชาชน⁴ แต่หลักนี้ไม่ค่อยเป็นที่แพร่หลายในหมู่

¹ หจช. ร.7. ม.18/12 คำแปลหนังสือพิมพ์มังกกเซียวป้อ ของพวกคอมมิวนิสต์
 ฉบับที่ 1 (วันที่ 24 สิงหาคม 2473) ลงวันที่ 3 กันยายน 2473

² ลัทธิซามินจูทง หรือลัทธิไตรราษฎร์ ซึ่งมีหลักการสำคัญ 3 ประการคือ ชาตินิยม
 ประชาธิปไตย และการครองชีพของประชาชน กระจายละเอียดยกใน เซียน ซีระวิทย์, วิวัฒนาการ
 การปกครองของจีน, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า
 105 และใน ประเวศ ศรีพิพัฒน์, สาขารัฐประชาชนจีนและชีวะประวัติเหมาเจ๋อตุง (กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์เจริญผล, 2517), หน้า 29 และใน Ssu-Yu Teng and John K.
 Fairbank, China's Response to The West (Mass : Harvard University
 Press, 1961), pp. 227-229.

³ หจช. ร.7. ม.18/8 พวกจีนมีการประชุมทำการเคารพ ชุน ยัด เซ็น และ
 ดำรวจห้ามปราบ

⁴ หจช. รล. 1/61 หลักการเนรเทศ (สำเนา) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่
 1/587 ลงวันที่ 16 เมษายน 2472 ถึงอธิบดีกรมตำรวจ

ประชาชนนัก¹ ในระยะแรก ๆ

อย่างไรก็ตาม แม้รัฐบาลไทยจะเห็นว่าคอมมิวนิสต์จีนและญวนเป็นศัตรูที่ร้ายแรง แต่ในทางปฏิบัติ รัฐบาลได้พยายามดำเนินการไปด้วยความยุติธรรมอย่างดี กล่าวคือ การลงโทษจะกระทำต่อเมื่อมีหลักฐานแน่ชัด ไม่ใช่เพราะความสงสัย และประเทศที่จะเนรเทศไปนั้น ก็จะไปประเทศของบุคคลสัญชาตินั้น หรือพรมแดนที่ใกล้ที่สุดของประเทศสัญชาตินั้น หรือประเทศที่เดินทางเข้ามา² ส่วนกรณีที่เนรเทศไปให้ฝรั่งเศสในอินโดจีนลงโทษนั้น รัฐบาลหาไปตามสัญญาว่าช่วยชกกลางระหว่างประเทศ และตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2472³ แต่ถึงกระนั้น การกระทำเช่นนี้ก็คงมีหลักฐานพิสูจน์แน่ชัดเช่นกัน⁴ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไทยก็เคารพคอกกฎหมายระหว่างประเทศอย่างประเทศอารยะทั่วไป

ข. การร่วมมือกับชาติเสรีนิยมติดตามและต่อต้านการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์

หลังจากที่องค์การคอมมิวนิสต์ได้ประกาศสนับสนุนการปฏิวัติของขบวนการชาตินิยม และมีเจตนาจะเข้ามาแทรกซึมเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงต้องขอความช่วยเหลือจากชาติเสรีให้ติดตามส่งข่าวและช่วยสกัดกั้นการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์มิให้เข้าประเทศไทย และในขณะเดียวกันก็พยายามร่วมมือกับประเทศข้างเคียงต่อต้านและปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ด้วย

¹ หจช. ร.7. ม.21/7 พระราชกระแส ลงวันที่ 19 เมษายน 2472

² เรื่องเดียวกัน

³ ฎรายละเอียดใน "ประกาศใช้อนุสัญญาระหว่างสยามกับฝรั่งเศส" ข้อ 13, หน้า 58 และใน "พระราชบัญญัติผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2472" ประชุมกฎหมายประจำศก พ.ศ.2472 เล่ม 42, หน้า 207 - 212

⁴ ฎมาตรา 7 และ 12 เรื่องเดียวกัน

เนื่องจากประเทศไทยมีระบบการปกครองที่สืบต่อกันมา และไม่เคยปรากฏว่ามีคนไทยแสดงความนิยมเอียงไปทางลัทธิคอมมิวนิสต์มาก่อน ดังนั้น เมื่อพระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ได้รับเอกสารเกี่ยวกับองค์การคอมมิวนิสต์จะส่งคนเข้ามาดำเนินการ เผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงต้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลอังกฤษให้ช่วยติดตามและสกัดกั้นนายสเลเตอร์ (คนในบังคับอังกฤษ) ตัวแทนคอมมิวนิสต์ที่จะเข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทย ซึ่งทางรัฐบาลอังกฤษก็ได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะอังกฤษก็เป็นประเทศเสรีนิยมเช่นเดียวกับไทย และอีกประการหนึ่ง ก็มีอาณาเขตติดกับประเทศไทย และนอกจากนี้ อังกฤษก็หวังพึ่งรัฐบาลไทยให้ช่วยปราบปรามคนจีนในประเทศไทย ที่คอยก่อความวุ่นวายผลประโยชน์ทางการค้าของอังกฤษในย่านนี้ด้วย แต่ความช่วยเหลือจากอังกฤษก็ไม่ค่อยได้ผลนัก เพราะอังกฤษไม่สามารถติดตามการเคลื่อนไหวของนายสเลเตอร์ได้ (หรือข่าวอาจไม่เป็นจริง) แต่ถึงกระนั้น ทางอังกฤษก็ได้ให้การช่วยเหลือรัฐบาลไทยในการป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่เสมอ ดังจะเห็นได้ในเดือนพฤษภาคม 2475 เจ้าหน้าที่อังกฤษที่สเตรทส์ เซตเติลเมนต์ (Straits Settlement)¹ ได้ส่งแบบเรียนของโรงเรียนจีนมาให้รัฐบาลไทยพิจารณา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและป้องกันการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในโรงเรียนจีน²

ส่วนการติดตามคอมมิวนิสต์ภายในประเทศ รัฐบาลได้ใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจของกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการ แต่เนื่องจากคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยมีชาวยวนอยู่ด้วย ซึ่งทางฝรั่งเศสก็ต้องการจะปราบปรามด้วย ปัญหาจึงทำให้รัฐบาลไทยและฝรั่งเศสต้องร่วมมือกัน โดยทำเป็นสัญญาใช้เฉพาะในอินโดจีน และออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่ง

¹ Straits Settlement คือดินแดนที่เป็นอาณานิคมแห่งแรกของอังกฤษในแหลมมะละกา เช่น มะละกา ปีนัง และสิงคโปร์

² ฎราชละเอียดใน หจข. ร.7. ม.18/84 รายงานการประชุมเสนาบดี ที่ 10/2475 วันจันทร์ที่ 30 พฤษภาคม 2475

บรรยายข้ามแดน พ.ศ.2472 รวมทั้งกำหนดหลักการเนรเทศใหม่บังคับใช้ แต่อย่างไรก็ตาม ในการร่วมมือกับฝรั่งเศสนี้ รัฐบาลไทยถือว่าทำไปตามหลักการเนรเทศ¹ และการส่งคน ญวนไปให้ฝรั่งเศสลงโทษตามข้อตกลง ก็จะต้องเป็นคอมมิวนิสต์ที่มีหลักฐานแน่ชัดแล้วเท่านั้น²

นอกจากนี้ประเทศฮอลันดา ซึ่งมีอาณาเขตอยู่ในย่านนี้ก็ได้ให้การร่วมมือกับรัฐบาล ไทยอีกชาติหนึ่ง โดยส่งข่าวเกี่ยวกับองค์การคอมมิวนิสต์ว่า องค์การนี้ได้ส่งนายตัน มะละกา (Tan Malaka) หัวหน้าคอมมิวนิสต์ในอินโดนีเซีย เข้ามาดำเนินการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ซึ่งเรื่องนี้ทางอังกฤษก็ได้แจ้งให้ทราบในทำนองเดียวกัน³ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ติดตามตรวจสอบแล้วก็ไม่พบหลักฐานเลยว้ นายตัน มะละกาได้เข้ามาในประเทศไทย⁴ ส่วนชาติอื่น ๆ ที่ไม่มีผลประโยชน์ในแถบนี้ แต่ได้ให้การร่วมมือและช่วยส่งข่าว เกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ ก็คือ ประเทศเยอรมัน แต่ข่าวที่ใหญ่เป็นเรื่องคอมมิวนิสต์ใน

¹ ฎุใน หจช. ร.7. ค.1/24 หนังสือที่ 344/8622 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2473 กรมพระนครสวรรค์ ฯ แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

² ฎุใน หจช. ร.7. สบ.2/207 (สำเนา) หนังสือลับ ที่ 342/8576 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2473 กรมพระนครสวรรค์ ฯ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย และใน หจช. ร.7. ค.1/24 รายงานการประชุมเสนาบดีครั้งที่ 26/2473 วันที่ 1 ธันวาคม 2473

³ ฎุใน "The Activity of Indonesian Communist Party" หจช. ร.7. สบ.2.47/61 บอลเชวิคตอนฮอลันดา และดูเทียบใน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แผนก บร.6/105 (สำเนา) หนังสือลับ ที่ ก.82/1444 กระทรวงการต่างประเทศ ลง วันที่ 27 เมษายน 2476 ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศ เรียบ ปลัดทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย

⁴ สลธ. แผนก บร.6/105 (สำเนา) หนังสือที่ 34/442 ที่ทำการตำรวจสันติบาล ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2476 พระนรากรบริรักษ์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เรียบรอง อธิบดีกรมตำรวจ

ทางแทนที่พวกพิงถึงไทยบ้างเล็กน้อยเท่านั้น¹ และนอกจากนี้ก็ยังมีความคืบหน้าคอมมิวนิสต์ในสวิสเซอร์แลนด์ที่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยอีก

กล่าวได้ว่า ในช่วงที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการป้องกันการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์โดยตรง การร่วมมือกับต่างชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่รัฐบาลไทยก็พยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษผู้ที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ เพราะมีความเคารพในกฎหมายระหว่างประเทศ และก็ไม่อยากสร้างความเจ็บแค้นให้คนจีนและกษัตริย์และกษัตริย์รัฐบาลไทยในเรื่องที่ดำเนินการไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ ในการดำเนินการป้องกันนั้น รัฐบาลไทยได้พยายามกระทำด้วยความระมัดระวัง เพราะไม่อยากจะกระทบกระเทือนประเทศ หรือรัฐบาลที่ไม่ได้เป็นศัตรูก็จะเห็นได้ในปี 2470 เมื่อสมาคมนานาชาติต่อต้านองค์การสากลครั้งที่ 3 (The International Entente Against The Third International) ในกรุงเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ได้มีหนังสือถามเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย² สมเด็จพระนครสวรรค์ฯ ทรงเห็นว่ารัฐบาลควรตอบให้ทราบว่าประเทศไทยมีการกวดขันในเรื่องคอมมิวนิสต์มาก 'พร้อมกับร่างคำตอบทูตเกล้าฯ'³ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็ทรงมีพระราชดำริชอบด้วย⁴ แต่นายสตีเวนส์ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศได้ยืนยันไว้ โดยอ้างว่าข้อความร่างตอบของกรมพระนครสวรรค์ฯ

¹ คุใน หจช. ร.7. สบ.2.47/61 เรื่อง " Communist intrigues in Siam " เอกสารทูตเยอรมันให้กรมพระนครสวรรค์ฯ วิจารณ์

² คุใน หจช. ร.7. ค.13/1 นายโอแบร์ก นายกสมาคมต่อสู้พวกบอลเชวิค ส่งบันทึกวิธีการปราบปรามพวกบอลเชวิคมาให้

³ คุหนังสือร่างตอบใน หจช. ร.7. ค.13/1 หนังสือกราบบังคมทูลของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ วิจารณ์ ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2475

⁴ หจช. ร.7. ค.13/1 พระราชหัตถ์เลขาลงวันที่ 27 สิงหาคม 2470

มีการพาดพิงถึงพรรคก๊กมินตั๋ง ซึ่งมีอุดมการณ์ชาตินิยม ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ และบางตอนก็พาดพิงถึงรัฐบาลรัสเซีย ในทำนองประกาศความเป็นศัตรู ซึ่งจะก่อปัญหายุ่งยากในภายหน้า¹ และเมื่อเรื่องนี้ได้มีการพิจารณากันอย่างรอบคอบแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็ทรงมีพระราชดำริเห็นชอบตามคำกราบบังคมทูลแนะนำ² จะเห็นได้ว่าแม้รัฐบาลไทยจะร่วมมือกับต่างประเทศ แก่รัฐบาลก็ตามถึงหลักยุทธธรรม และความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เป็นอย่างมาก

ค. การออกพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เสด็จเจดิงราชสมบัติ ก็ารอพยพของชาวจีนมีแนวโน้มสูงมาก³ และเนื่องจากคนจีนโดยทั่วไปก็มีความอดทน ขยัน และเก่งทางด้านการค้าเหนือกว่าคนไทยมาก⁴ ดังนั้น จึงทำให้รัฐบาลไทยรู้สึกหวาดกลัวว่าคนจีนจะเข้ามาแย่งอาชีพคนไทย และมีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งกระทบไปถึงเรื่องการเมืองได้ เพราะในระยะนั้นพรรคคอมมิวนิสต์จีนและพรรคก๊กมินตั๋งกำลังร่วมมือกันเคลื่อนไหวยุยงให้คนจีนในประเทศไทยเกลียดชังชาวต่างชาติที่มีความสัมพันธ์กับรัฐบาลไทย ดังนั้น

¹ดูใน ทจช. ร.7. ค.13/1 หนังสือกราบบังคมทูล ที่ 132/10865 ลงวันที่ 5 กันยายน 2470 พระองค์เจ้าไกรทศประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ

²ทจช. ร.7. ค.31/1 พระราชหัตถเลขา ลงวันที่ 7 กันยายน 2470

³G.B.F.O. 371/12536 Confidential F.7775/7775/40.

September 28, 1927. Waterlow to Sir Chamberlain

⁴G.B.F.O. 371/12536 F.5572/2987/40. May 10, 1927 และใน

G.B.F.O. Confidential. British Legation, Bangkok. May 10, 1927

ในเดือนพฤศจิกายน 2469 กระทรวงมหาดไทยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง¹ ทำการร่างพระราชบัญญัติการเดินทางเข้าในพระราชอาณาจักรและไถ่ถอนการเห็นชอบจากเสนาบดีสภาในเดือนธันวาคม² แต่มาประกาศใช้เป็นกฎหมายในเดือนกรกฎาคม 2470 เรียกว่า "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2470"³ ใจความสำคัญของกฎหมายนี้ส่วนใหญ่มุ่งกำจัดหรือสกัดกั้นการอพยพเข้าของคนจีนโดยทั่วไป แต่ความบางอย่างในกฎหมายที่ว่าห้าม "คนที่น่าจะก่อเหตุร้ายหรืออันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชน หรือพระราชอาณาจักรสยาม"⁴ ก็สามารถนำมาบังคับพวกคอมมิวนิสต์ได้ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลไม่เพียงแต่หวงภัยทางเศรษฐกิจของประเทศ หากแต่ยังวางหลักป้องกันทางการเมืองไว้ด้วย⁵ แต่อย่างไรก็ตาม แม้พระราชบัญญัตินี้จะได้ประกาศบังคับใช้ตั้งแต่เดือน

¹ คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย พระยาเทพวิฑูร อธิบดีกรมอัยการ นายอาร์. บี. สตีเวนส์ ก้าวแทนจากกระทรวงต่างประเทศ พระยาโกมารกุลมนตรี กระทรวงพาณิชย์ และคมนาคม พระยาประสิทธิ์ศักดิ์การ กรมรถไฟ นายอาร์. กียอง กรมร่างกฎหมาย และพระยาอชิกรณประกาศ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล กระทรวงมหาดไทย คูใน หจช. สบ. 2.42/45 หนังสือที่ 272/7696 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2469 กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

² หจช. สบ. 2.42/45 รายงานการประชุมเสนาบดีสภา ครั้งที่ 35/2469 วันจันทร์ที่ 6 ธันวาคม 2469

³ "พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพุทธศักราช 2470" ราชกิจจานุเบกษา (แผนกกฎหมาย) เล่มที่ 44 พ.ศ. 2470 หน้า 79 - 88 และใน ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 39 - 40 พ.ศ. 2469 - 2470 หน้า 61 - 69

⁴ มาตรา 6 เรื่องเดียวกัน

⁵ G.B.F.O. Confidential F.7775/7775/40. September 28, 1927

กรกฎาคม แต่ในช่วงปลายปี 2470 กลับปรากฏว่ามีคนจีนอพยพเข้าประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ดังเช่นในเดือนมกราคม มีคนจีนอพยพเข้าถึง 8,655 คน เป็นชาย 6,017 คน เป็นหญิง 2,638 คน แต่ (ออกเพียง 2,525 คน) ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ก็เพิ่มถึง 15,889 คน เป็นชาย 11,364 คน เป็นหญิง 4,525 คน (คนออกมีเพียง 3,230 คน) และในเดือนมีนาคม จำนวนผู้อพยพเข้าก็เพิ่มขึ้นไปอีกเป็น 18,984 คน เป็นชาย 13,098 คน เป็นหญิง 5,886 คน (คนออกมี 4,401 คน) ก็จะเห็นได้จากการข้างล่างนี้

ตารางที่ 3

บัญชีคนเข้าออกเดือนมกราคม พ.ศ. 2470¹

ชาติ	เข้า		รวม	ออก		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
จีน	6,017	2,638	8,655	2,003	522	2,525
อเมริกา	43	38	81	4	12	16
รัสเซีย	—	1	1	—	—	—
ญวน	—	—	—	1	1	2

¹ที่มาข้อมูล หจข. ร.7. กระทรวงมหาดไทย บัญชีแสดงเข้าออกเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2470.

ตารางที่ 4

บัญชีคนเข้าออกเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2470¹

ชาติ	เข้า		รวม	ออก		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
จีน	11,364	4,525	15,889	2,661	569	3,230
อเมริกา	266	339	605	75	116	263
รัสเซีย	—	—	—	2	—	2
ญวน	—	—	—	—	—	—

ตารางที่ 5

บัญชีคนเข้าออกเดือนมีนาคม พ.ศ. 2470²

ชาติ	เข้า		รวม	ออก		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
จีน	13,098	5,886	18,984	3,544	854	4,401
อเมริกา	152	184	336	143	159	302
รัสเซีย	27	15	42	—	—	—
ญวน	—	—	—	—	—	—

1 เรื่องเดียวกัน

2 เรื่องเดียวกัน

จากตารางนี้จะเห็นได้ว่าสถิติคนจีนอพยพเข้ามาทั้งสิ้น 43,528 คน แยกเป็นชาย 30,479 คน เป็นหญิง 13,049 คน และเมื่อหักกลับจากจำนวนคนออกแล้ว ก็ยังเหลือถึง 33,372 คน แยกเป็นชาย 22,271 คน เป็นหญิง 11,101 คน และเมื่อเทียบกับสถิติคนเข้าตลอดทั้งปี 2470 การอพยพในช่วง 3 เดือนนี้ก็เป็นที่สูงมาก ดูตารางข้างล่าง

ตารางที่ 6

บัญชีแสดงคนเข้าออกในเดือนธันวาคม ถึงมีนาคม พ.ศ. 2470¹

ชาติ	เข้า		รวม	ออก		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
จีน	33,863	14,819	48,682	11,930	2,575	14,605
อเมริกา	493	588	1,081	243	289	532
รัสเซีย	27	16	43	—	2	2
ญวน	—	—	—	5	6	11

จากยอดรวมเข้าในปี พ.ศ. 2470 ทั้งหมด 51,815 คน และยอดออกทั้งหมด 15,897 คน

จากตารางข้างบนนี้ มีคนจีนเข้าในปี 2470 ทั้งหมด 48,682 คน (เดือนธันวาคม - มีนาคม) ก็แสดงว่าคนจีนที่เข้าในเดือนธันวาคม - มีนาคม จากสถิติคนเข้าเมืองเดือนมกราคม - มีนาคม มีคนจีนเข้าเมืองอพยพเข้ามามากในระบะนี้ อาจเป็นเพราะคนจีนหวาดเกรง

¹ หจช. ร.7. กระทรวงมหาดไทย
 1. อำนวยการของกรมตรวจคนเข้าเมือง กรม

ก็กำลังเพิ่มความสนใจประเทศไทยเพิ่มขึ้น¹ ก็จะเห็นได้ตั้งแต่เดือนกันยายน ได้มีกิจกรรมของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยมากขึ้น² และนอกจากนี้ก็เป็นระยะที่คอมมิวนิสต์จีนได้ถูกนายพล เจียง ไค เช็ก ทำการปราบอย่างหนัก³ จึงอาจหลบเข้าประเทศไทย เพราะเห็นว่าไม่ค่อยมีมาตรการปราบคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง ดังเช่น ในเมืองจีนและในประเทศอาณานิคมแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴ ต่อมาในเดือนกันยายน 2471 กระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎใหม่ เพื่อสกัดกั้นการอพยพของคนจีน โดยกำหนดอายุหนังสือของคนต่างด้าวเหลือแค่ 2 ปี⁵ แต่ถึงกระนั้นในปี 2472 คนจีนก็ยังอพยพเข้ามามาก⁶ ส่วนใหญ่ เป็นพวกทำนา ทำสวน และทำการค้าขายมากกว่าเป็นพวกแรงงาน⁷ ซึ่งในเรื่องนี้เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงทราบ พระองค์ทรงกริ้วมาก เพราะทรงเห็นว่าอาชีพทั้ง 3 นี้

¹ G.B.F.O. Confidential F.6663/2987/40. August 3, 1927

² G.B.F.O. Confidential F.7775/7775/40. September 28, 1927.

³ สลธ. แผนก บร. 6/105 คำให้การด้วยความเต็มใจของญวนชื่อ โทง ซิน กวัก

⁴ United States, Department of State, Despatches from Siam May 14, 1927. Green to the Secretary of State.

⁵ อยู่ใน "กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย กำหนดการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพุทธศักราช 2470 ฉบับที่ 2" ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน 2471 ใน ประชุมกฎหมายประจำศก พ.ศ. 2471, เล่มที่ 42 - 42 หน้า 114 - 115

⁶ หจข. ร.7. ม.8.1/7 สถิติคนเข้าเมือง (17 มิถุนายน 2472 - 27 กรกฎาคม 2475) หนังสือสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ ที่ 363/11225 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2472 หลงเกล้าฯ ถวายบัญชีสถิติจำนวนคนต่างด้าวเข้าและออกจากเมืองประจำเดือน พ.ศ. 2472

⁷ หจข. ร.7. ม.8.1/7 พระราชกระแส ลงวันที่ 26/9/2472

"คนไทยควรทำได้ ไม่จำเป็นต้องใช้จีน"¹ ส่วนเรื่องปัญหากรรมกรจีนนั้น แม้จะเข้ามาน้อย แต่พระองค์ก็ทรงมีความวิตกอยู่ไม่น้อย ดังจะเห็นได้จากทรงมีพระราชกระแสกำกับให้ กรมการที่กำลังพิจารณาเรื่อง สำนักงานกรรมกร (Labour Bureau) ทำการพิจารณา และเอาใจใส่ต่อสถิติคนจีนเข้าเมือง และให้เร่งเรื่องสำนักงานกรรมกร เพื่อช่วยแก้ปัญหา คนจีนโดยเร็ว ทั้งนี้เพราะทรงเกรงว่า ถ้ารัชชูปประเทศอาจประสบวิกฤติ หรือปัญหาใหญ่ โทได้ ดังพระราชกระแสที่ว่า "จะไม่เป็นการ Commit suicide หรือ ควรเร่งเรื่อง Labour Bureau และรวมสถิติเท่าที่รวบรวมได้ ตั้งแต่ได้นำมาขึ้นผูกกันในสภา"² แต่ ในปี 2473 การอพยพของคนจีนก็ยังเข้าสูงอยู่มาก คือเข้าถึง 76,369 คน³ และถัดมา ในปี 2474 แนวโน้มก็ไม่ลดลง⁴ การหลั่งไหลของคนจีนยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่าใด พระบาท สมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็ทรงวิตกมากขึ้นเท่านั้น เพราะทรงเกรงว่ารัฐบาลไทยต้องแบกรับภาระที่ไม่อาจจัดหางานให้พวกนี้ทำได้ ดังนั้น พระองค์จึงทรงมีกระแสรับสั่งให้เสนาบดีมหาดไทยเก็บเงินค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไปอีก⁵ เพื่อจะลดการอพยพเข้า แต่ปัญหานี้ทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้แก้ไขอยู่แล้ว ดังเช่นได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองแก้ไขเพิ่มเติม

¹ หจช. ร.7. ม.8.1/7 พระราชกระแส ลงวันที่ 15/12/2472

² เรื่องเดียวกัน

³ หจช. ร.7. ม.8.1/7 สถิติคนเข้าเมือง (17 มิถุนายน 2472 - 27 กรกฎาคม 2475)

⁴ หจช. ร.7. ม.8.1/7 หนังสือสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ ที่ 413/10374 ลงวันที่ 13 มกราคม 2474 ทูลเกล้าฯ ถวายบัญชีสถิติจำนวนคนต่างด้าว เข้าและออกเมือง สำหรับเดือนพฤศจิกายน 2474 ทูลเกล้าฯ ถวาย วันที่ 15 มกราคม 1474

⁵ หจช. ร.7. ม.8.1/7 พระราชกระแส ลงวันที่ 15 มกราคม 2474

พ.ศ. 2474 ในวันที่ 15 สิงหาคม 2474¹ แต่ยังไม่ทันบังคับใช้คนจีนก็ได้พากันอพยพเข้ามาก่อน เพราะกลัวเสียค่าธรรมเนียมสูง² แต่ภายหลังบังคับใช้กฎหมายแล้ว การอพยพของชาวจีนก็ได้ลดลงมาก คูตารางข้างล่าง

ตารางที่ 7

บัญชีคนจีนเข้าเมืองเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน และมกราคมสำหรับ พ.ศ.

2474 แยกตามสัปดาห์³

เดือน	สัปดาห์ที่				หมายเหตุ
	1	2	3	4	
สิงหาคม	1,733	938	-	-	ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
สิงหาคม			1,199	894	ระหว่างเวลาที่ใช้พระราช
กันยายน	610	1,462	3,746	2,438	บัญญัติใหม่กำลังประกาศ
ตุลาคม	2,038	2,903	1,745	4,240	
พฤศจิกายน	7,062	2,355	-	-	
พฤศจิกายน	-	-	73	89	เริ่มลงมือใช้พระราชบัญญัติ
ธันวาคม	310	398	323	325	ภายหลังประกาศ ³ เดือนแล้ว
มกราคม	424	232	234	-	

¹"พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2474" ประชุมกฎหมายประจำปี พ.ศ. 2473 - 2474 เล่มที่ 43 - 44, หน้า 132

²หจช. ร.7. ม.8.1/7 หนังสือสมเด็จกรมพระนครสวรรค์วรพินิต ที่ 524/2474 ลงวันที่ 16 มกราคม 2474 ถึง พระยาประพันธ์ กรมราชเลขาธิการ

³เรื่องเดียวกัน

สาเหตุที่การอพยพของคนจีนลดลงไปอย่างมากเช่นนี้ก็เพราะกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎหมายกำหนดค่าธรรมเนียมการเข้าไว้สูงคือ ค่าธรรมเนียมการออกใบสำคัญแสดงรูปพรรณ 10 บาท กำหนดใช้ได้แค่ 2 ปี ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตผู้ที่จะออก และ ซอกลับเป็นเงิน 5 บาท และค่าธรรมเนียมออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่เป็นเงินอีก 30 บาท¹ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสรุปยอดรวมคนเข้าจากเดือนตุลาคมถึงมีนาคมแล้ว ยังปรากฏว่าจำนวนคนจีนเข้าสูงกว่าคนออกถึง 8,976 คน² แต่ถึงกระนั้น การออกกฎหมายฉบับนี้ก็ช่วยลดยุทธการอพยพของคนจีนในระยะต่อมาได้มาก ดังเช่นในเดือนเมษายน 2475 มีคนจีนเข้าเมือง 2,247 คน แต่ออกถึง 4,374 คน³

กล่าวโดยสรุป การออกพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองนี้ แม้จะมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อป้องกันปัญหาทางเศรษฐกิจมากกว่าการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่ผลจากการลดอัตราการเข้าของคนต่างค้ำวก็มีส่วนทำให้พวกคอมมิวนิสต์จีนและญวน ไม่อาจอพยพเข้ามาดำเนินการในประเทศไทยได้อย่างสะดวก ซึ่งเท่ากับได้ผลประโยชน์ทางด้านการเมืองไปด้วย

¹ ฎีกาในข้อ 5 "กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2470 ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2474 ฉบับที่ 3" ประชุมกฎหมายประจำศก พ.ศ. 2473 - 2474 เล่ม 43 - 43 หน้า 139 และใน ราชกิจจานุเบกษา (แผนกกฎหมาย) เล่ม 48 พ.ศ. 2474, หน้า 187

² หจข. ร.7. ม.8.1/7 หนังสือสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ พูลเกล้าฯ ถวายบัญชีจำนวนคนต่างค้ำวเข้าออกประจำ 6 เดือน (ตุลาคม - มีนาคม 2474) ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2475

³ หจข. ร.7. ม.8.1/7 หนังสือสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์ฯ พูลเกล้าฯ ถวายบัญชีสถิติคนต่างค้ำวเข้าและออกเมือง เดือนเมษายน พ.ศ. 2475 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2475

ง. การออกพระราชบัญญัติป้องกันคอมมิวนิสต์ ควบคุมหนังสือพิมพ์และโรงเรียนจีน

เนื่องจากมีชาวต่างชาติได้เข้ามาดำเนินการยั่วยุ่ง เสริมให้คนจีนก่อความไม่สงบขึ้นภายในประเทศ และนอกจากนี้บางกลุ่มก็ยังนำลัทธิคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงและความสงบสุขของราษฎรเข้ามาเผยแพร่ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงห่วงเกรงภัยคอมมิวนิสต์มาก จึงทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยหามาตรการการออกกฎหมายพิเศษ เพื่อป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์ขึ้น¹ ต่อมาสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรฯ ก็ได้ทรงจัด "ร่างพระราชบัญญัติห้ามการส่งเสริมลัทธิคอมมิวนิสต์และบอลเชวิค พุทธศักราช 24 ... " ขึ้น ซึ่งรวมถึงการเผยแพร่เอกสาร หนังสือพิมพ์ และการนัดหยุดงานอันอาจก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมือง² แต่เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ได้เข้าสู่ที่ประชุมเสนาบดีสภา ปรากฏว่าได้รับการคัดค้านอย่างมาก กล่าวคือ เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้ท้วงว่า มาตรา 3 ซึ่งระบุคำว่า "ลัทธิคอมมิวนิสต์หรือบอลเชวิค" โดยชัดแจ้ง ว่าเป็นการ "ประกาศความเป็นปรปักษ์ต่อบอลเชวิคโดยตรงอย่างเปิดเผย" เกินไป และอีกประการหนึ่ง ความในมาตรานี้ก็ทำให้ผู้พิพากษามีปัญหาในการวินิจฉัยว่าใครเป็นคอมมิวนิสต์หรือบอลเชวิคอยู่มาก และที่สำคัญ ความก็ไม่คลุมถึงลัทธิอนาธิปไตย (Anarchism) รีพับลิกัน (Republican) และพวกก๊กมินตั๋งซึ่งก็เป็นปรปักษ์ต่อรัฐบาลด้วย ส่วนเสนาบดีต่างประเทศซึ่งได้รับการแนะนำจากนายสวีเวนส์ก็อ้างว่าขณะนั้นประเทศไทยยังไม่ควรมีกฎหมายพิเศษเช่นนี้ เพราะเหตุว่ากฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติสมุดเอกสารก็ยังมีอยู่ ควรนำมาแก้ไขบังคับใช้ แต่เมื่อจะให้เป็นกฎหมายพิเศษขึ้นจริง ก็เห็นว่า

¹ หจช. ร.7. ม.1.3/61 หนังสือฉบับที่ 14/534 กรมราชเลขาธิการ ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2470 เจ้าพระยามหิธร ประธานกรรมาธิการพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรง (ราชานุภาพ)

² หจช. ร.7. สบ.2.42/87 บอลเชวิค

การระงับโทษความผิด "ตามกฎหมายสหภาพแรงงาน (Trade Union Law) จะต้องไม่มี Class hatred และ Violence " ค่าย¹ แต่ปรากฏว่าในร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ไม่ได้ระงับไว้ ดังนั้น เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศจึงไม่เห็นด้วย และได้เสนอให้มีการตั้งกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็ทรงมีพระราชดำริเห็นชอบตามที่ประชุม โดยให้เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศไปรวบรวมกฎหมายต่างประเทศมาเป็นแนวประกอบร่าง และให้กระทรวงต่างประเทศ มหาดไทย ยุติธรรม และกลาโหม จัดตั้งคณะกรรมการร่างขึ้นชุดหนึ่ง ประกอบด้วยพระยาเทพวิฑูร เป็นประธาน และมีหม่อมเจ้าบวรเดช นายสตีเวนส์ และนายอาร์ กียอง เป็นกรรมการ² ปรากฏว่าคณะกรรมการชุดนี้ได้ไปนำเอากฎหมายเก่า ๆ มาปรับปรุงแก้ไขประกาศใช้ ได้แก่ "พระราชบัญญัติแก้ไขกฎหมายลักษณะอาชญาพุทธศักราช 2470" "พระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาชญาทหารพุทธศักราช 2470" "พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎรพุทธศักราช 2470" และ "พระราชบัญญัติสมุดเอกสาร และหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช 2470" ออกบังคับใช้เพื่อป้องกันคอมมิวนิสต์ และลัทธิที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล³ กฎหมายดังกล่าวทั้งหมดนี้ มีขอบเขตป้องกันกว้างขวางมาก กล่าวคือ ใช้ป้องกันทั้งลัทธิคอมมิวนิสต์ และลัทธิที่เป็นภัยต่าง ๆ ที่จะมาแทรกแซงในหมู่ทหาร ตำรวจ โรงเรียน เอกสารสิ่งพิมพ์และรวมทั้งห้ามการตั้งสมาคมเผยแพร่ลัทธิ และการนัดหยุดงานใด ๆ ที่เป็นภัยต่อความสงบของประเทศด้วย ส่วนกำหนดโทษนั้น ก็ได้แยกความสำคัญของการดำเนินงาน และเจตนาของการกระทำ สำหรับบทลงโทษที่หนักที่สุดได้แก่ การยุบยงทหาร และตำรวจ ล้มล้างรัฐบาล หรือจะเปลี่ยนแปลงประเพณีการเมือง หรือเศรษฐกิจ โดยใช้

¹ หจข. ร.7. 4/255 รายงานการประชุมเสนาบดีสภา ครั้งที่ 6/2470

² เรื่องเดียวกัน

³ G.B.F.O. Confidential. F.8176/7777/40. October 20, 1927

กำลังบังคับ โทษเช่นนี้มีอยู่ 2 ประการคือ จำคุกตลอดชีวิต และประหารชีวิตเท่านั้น¹ สาเหตุที่ต้องกำหนดโทษรุนแรงก็เพราะคณะกรรมการเห็นว่า การยุบพรรคและตำรวจให้ขาดความจงรักภักดีต่อรัฐบาล และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นอันตรายแก่ชาติอย่างมาก ดังนั้น จึงต้องมีโทษรุนแรงเช่น² ส่วนโทษรองลงมาได้แก่ การเลียมสอน หรือสนับสนุนลัทธิ ไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร หรือเอกสารตีพิมพ์ หรือด้วยอุบายใด ๆ ก็ตามที่จะก่อให้เกิดผล เช่น การเกลี้ยขังหรือคุมขังพระเจ้าอยู่หัวหรือรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงในรัฐบาล การกระต้างกระเดื่องในหมู่คนทั้งหลาย การเกลี้ยขังระหว่างชนชั้น และการลวงละเมิดกฎหมาย³ ซึ่งโทษเหล่านี้ต่างจากโทษแรก ดังนั้น คณะกรรมการจึงกำหนดโทษความผิดนี้ไว้ให้จำคุกไม่เกิน 10 ปี และให้ปรับไม่เกิน 5,000 บาท อีกโทษหนึ่ง⁴ ส่วนโทษที่น้อยที่สุดคือ โทษเกี่ยวกับการก่อความไม่สงบ การสมคบหรือสมรู้ร่วมคิด ซึ่งอยู่

¹พระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาชญาทหาร พุทธศักราช 2470" มาตรา 52 และ "พระราชบัญญัติแก้ไขกฎหมายลักษณะอาชญา พุทธศักราช 2470" มาตรา 3 ใน ประมวลกฎหมายประจำศก พ.ศ. 2470 เล่ม 39 - 40 หน้า 148 - 149, หน้า 143 - 144. (ดูในภาคผนวก ก. และ ข.)

²ดูรายละเอียดใน หจข. ร.7. 2.42/67 บอลเชวิก เรื่องรายงานของคณะกรรมการพิจารณา เรื่องการป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์และบอลเชวิก และการประกาศชักชวนอย่างอื่นอันเป็นภัย

³ดูใน "พระราชบัญญัติแก้ไขกฎหมายลักษณะอาชญา พ.ศ. 2470" มาตรา 4, และใน "พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2470" มาตรา 25, และใน "พระราชบัญญัติสมุดเอกสารและหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช 2470" มาตรา 6 ประมวลกฎหมายประจำศก พ.ศ. 2470 หน้า 150, 154 - 156 (ดูในภาคผนวก ค.)

⁴เรื่องเดียวกัน

ในชายความผิดที่ไม่มีเจตนาโดยตรง เพราะผู้กระทำไม่มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือทางเศรษฐกิจด้วยการใช้กำลังบังคับอย่างโหดร้าย หรือโหดที่สอง ดังนั้น โทษความผิดนี้จึงลดลงเป็นจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 1,000 บาท

โทษที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คณะกรรมการได้กำหนดไว้หนักกว่าโทษในประเทศอื่นที่วางไว้สำหรับความผิดเช่นเดียวกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะค่านึงว่าความเป็นอยู่ในประเทศไทยนั้น แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ในทวีปยุโรปในแง่ที่ว่า พลเมืองในประเทศยุโรปส่วนใหญ่มักจะได้รับการฝึกฝนในทางการเมืองมาก่อน ดังนั้น ความคิดของพลเมืองของเขาจึงเกิดด้วยความรู้สึกที่เห็นจริง ซึ่งตรงข้ามกับพลเมืองในประเทศไทย ไม่เคยได้รับการฝึกฝนในการแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจเลย ฉะนั้น ภัยที่จะเกิดจากการชักชวนย่อมมีมาก ด้วยเหตุนี้จึงต้องกำหนดโทษไว้หนักกว่าประเทศอื่น ๆ¹ แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการกำหนดโทษไว้หนัก แต่คณะกรรมการชุดนี้ก็มิได้ออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการสนทนาทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้เพราะเห็นคนไทยไม่ค่อยได้รับการฝึกฝนความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจ ฉะนั้น จึงเชื่อว่าความคิดที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะนั้นยังไม่มี และอีกประการหนึ่งก็เห็นว่าการที่รัฐบาลไม่ออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือสนทนาหรือก็เป็นการเหมาะสมกับกาลสมัย และชอบด้วยหลักนิติธรรมทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ก็ยังเกิดความห่วงเกรงด้วยว่า ถ้าห้ามไม่ให้ประชาชนมีเสรีภาพในการสนทนาทางการเมือง อาจจะทำให้เกิดความระส่ำระสายแก่รัฐบาลได้ดังเช่นประเทศอื่น ๆ ได้เผชิญมาแล้ว และข้อสำคัญก็กลัวว่าต่างชาติจะมองรัฐบาลไทยไปในทางไม่ดี เพราะรัฐบาลที่ดำเนินนโยบายห้ามการเคลื่อนไหวอย่างเด็ดขาด หรือการครอบงำเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือการสนทนาทางการเมืองนั้น คือรัฐบาลโซเวียตและ

¹ หจช. ร.7. สบ.2.42/87 รายงานของคณะกรรมการพิจารณาเรื่อง การป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์ ...

รัฐบาลเผด็จการฟาสซิสต์เท่านั้น แต่รัฐบาลไทยไม่ได้อยู่ในข่ายนี้ จึงไม่ควรห้าม¹ ดังนั้น จึงทำให้ประชาชนไทยมีสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองต่อไป แต่ก็ต้องไม่เข้าข่ายในความผิดของกฎหมายที่รัฐบาลประกาศใช้ เพื่อป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์และลัทธิที่เป็นภัยต่างๆ

การที่รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ และความสงบสุขของประชาชนดังกล่าวนี้ นับได้ว่ารัฐบาลมีเครื่องมือสำคัญที่จะดำเนินการปราบปรามและลงโทษการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้โดยตรง มีคนจีนและญวนจำนวนไม่น้อยที่ก่อโทษกฎหมายเหล่านี้ และก็ยังก่อโทษเนรเทศอีกโสดหนึ่ง² ส่วนกรณีใดที่เป็นอันตรายต่อชาติ แต่ไม่อาจเอาโทษผิดทางอาญาได้ รัฐบาลก็จะใช้วิธีการเนรเทศ ดังเช่น การเนรเทศคอมมิวนิสต์จีน 9 คน ที่ถูกจับได้พร้อมเอกสารคอมมิวนิสต์ที่โรงเรียนจีนชื่อ เฮียบยุกเซตหัวดำโพง³ และเนรเทศคนจีน 3 คน ที่ถูกจับกุมได้ในจังหวัดราชบุรี ซึ่งโดนข้อหา มีเอกสารคอมมิวนิสต์ครอบครอง⁴ และเนรเทศนางเหลียมเฮียง หญิงจีนคอมมิวนิสต์ในปี 2473⁵ เป็นต้น

¹ เรื่องเดียวกัน

² G.B.F.O. 371/17174 Confidential F. 1708/1708/40.

January 5, 1932 "Annual Report Dormer to Sir John Simon"

³ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 17 เมษายน 2473 จอมพลบริพัตร เสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร และในพระราชกระแส ลงวันที่ 22/10/2472

⁴ หจช. ร.7. ม.18/1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 17 เมษายน 2473 จอมพลบริพัตร เสนาบดีมหาดไทย แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

⁵ หจช. ร.7. สบ1.3 /61 บอลเชวิค หนังสือลับที่ 440/10786 กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2473 กรมพระนครสวรรค์ฯ แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร

กล่าวโดยสรุป ปัญหาการเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในช่วงนี้ ส่วนใหญ่ยังมีอุปสรรคในการเคลื่อนไหวเกือบทุกๆด้าน ทั้งนี้เนื่องจากว่า พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ถูกรัฐบาลเจียงไคเช็ค ทำการปราบปรามอย่างหนัก จนทำให้ไม่อาจให้การสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยได้อย่างเต็มที่ ส่วนพวกคอมมิวนิสต์ที่หลบซ่อนเข้ามา เคลื่อนไหวในประเทศไทย ก็ยังขาดการรวมพลังที่เหนียวแน่น กล่าวคือ พวกชนวนชาตินิยมคอมมิวนิสต์ก็มีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ที่การกู้ชาติ ส่วนพวกคอมมิวนิสต์จีน แม้จะพยายามช่วยคนไทยและพวกคนจีนให้รวมกันโค่นล้มรัฐบาลไทยอยู่บ่อย ๆ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว พวกคอมมิวนิสต์จีนมีความปรารถนาที่จะรวมพลังเพื่อต่อสู้กับรัฐบาล เจียง ไค เช็ค มากกว่าจะทำกับรัฐบาลไทย เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ องค์การคอมมิวนิสต์มีความต้องการจะให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนปกครองแผ่นดินใหญ่จีน และนอกจากนี้ การดำเนินนโยบายและมาตรการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเข้มงวดของรัฐบาลไทยตั้งแต่ที่กล่าวมาแล้ว ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พวกคอมมิวนิสต์ไม่อาจแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยได้สะดวก และประการสุดท้ายก็คือ ข้อบกพร่องของฝ่ายคอมมิวนิสต์เองที่ไม่สามารถแทรกซึมเข้าถึงคนไทยได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในระยะนี้การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ยังประสบความล้มเหลวมาก

ส่วนปัญหาคนจีนโดยทั่ว ๆ ไป ก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งสำหรับสังคมไทย ทั้งนี้เพราะว่า คนจีนส่วนใหญ่เป็นคนขยัน อดทน และทำการค้าเก่ง และนอกจากนี้การอพยพของคนจีนที่เข้ามาแย่งอาชีพคนไทย ก็ล้วนแต่เป็นการสร้างปัญหาเศรษฐกิจให้แก่รัฐบาลไทยเป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยก็สามารถลดปัญหาเรื่องนี้ได้มากโดยใช้มาตรการสกัดกั้นการอพยพ และยังพยายามหาทางช่วยเหลือคนไทย โดยจะจัดตั้งสำนักงานแรงงานสนับสนุนกรรมกรไทยเข้าทำงานแทนกรรมกรจีน ทั้งนี้เพื่อหาทางลดปัญหาเศรษฐกิจและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนจีน¹ แต่เรื่องนี้ก็ได้ล้มเหลว เพราะมีผู้คัดค้าน

¹ หจข.ร.7.กระทรวงเกษตร (เพิ่มเติม) 13/179 Labour Bureau โครงการเกื้อหนุนกรรมกรไทย (สำเนา) หนังสือที่ 300/9337 กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2472 กรมพระนครสวรรค์ฯ แจ้งความมายังเจ้าพระยามหิธร และใน หจข.ร.7.พ.13/4 สำนักงานกรรมกร รายงานเสนาศาสตรา. ครั้งที่ 26/2472 วันจันทร์ที่ 25 พฤศจิกายน 2472

โดยอ้างว่าพลเมืองไทยส่วนใหญ่เป็นกสิกร จะให้เข้ามาทำงานแทนคนจีนเป็นเรื่องยาก¹
 แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เรื่องปัญหาคนจีนในประเทศไทยนี้ ก็ไม่ใช่ปัญหาที่แก้ไข
 ได้ง่าย ๆ หรือใช้เวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะในสังคมไทยมีคนจีนอาศัยอยู่มาก และที่
 สำคัญ นายวอเทอร์โล ทูตอังกฤษได้วิจารณ์ว่า

ชาวไทยรู้ปัญหาที่ว่าคนจีนกับปัญหาเศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างไร แต่ก็ไม่มีใครเลยที่
 จะแนะนำแก้ไข เช่น พยายามเปลี่ยนลักษณะธรรมชาติของชาวไทย (ทำสวน เพาะ
 ปลูก ถักปลา) มาแข่งขันกับคนจีน²

ส่วนข้าราชการชั้นสูงของไทยก็ไม่มีความสามารถใด ๆ นอกจากรับราชการ³ ดังนั้น การ
 ที่จะกำจัดคนจีนให้พ้นไปจากประเทศไทย จึงเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะสังคมไทยยังต้อง
 การและพึ่งพาคนจีนในค่านแรงงานและการค้าอยู่ ด้วยเหตุนี้คนจีนจึงยังคงเศรษฐกิจของ
 ไทยอยู่ตลอดมา ซึ่งถ้ามีปัญหาคอมมิวนิสต์เข้าแทรกแซงก็อาจจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของ
 ชาติได้

¹ คุรยลละเอียดยุทธ. ร.7. พ.7/2 ระเบียบการของสภาเผยแผ่ศาสนา
 และว่าด้วยตำแหน่งนายกและกรรมการ และใน พ.ร.บ. ร.7. กระทรวงเกษตรธิการ
 13/179 บันทึกความเห็นของอนุกรรมการพิจารณาโครงการจัดตั้งสำนักงานกรมกร

² G.B.F.O. Confidential F.7775/7775/40. September 28, 1927
 Waterlow to Sir Chamberlain.

³ เรื่องเดียวกัน